

ARTHUR,

door

P. J. KLOPPERS.

ARTHUR

OF

JONGENS ONDER ELKAAR,

EEN KERSTGESCHENK VOOR ONZE JONGENS

DOOR

P. J. KLOPPERS,

Hoofdonderwijzer a/d Chr. School te Vlissingen.

(met twee platen.)

HARDERWIJK,

H. A. BEBENDS.

Aan onze Jongens!

Jongens, ko mt, geeft mij de hand en laat me u geluk wenschen! Leve de Vacantie! Nog herinner ik mij, alsof het gisteren gebeurd is, hoe we atlas en grammair de laatste maal met een hoerah! voor veertien dagen op de plank bergden en ons vast voornamen, de wereld te bewijzen, dat een Hollandsche jongen wel sneeuw vinden kan, al zoekt hij ze juist niet op den top van den hoogen Bernard en zijne schaatsen niet behoeft te bewaren, tot hij met eene nieuwe Noordpool-expeditie Novaja Zembla aandoet! Hé, wat lastige woorden! Nu gaan we een taal spreken, die niet van honderd regels en duizend uitzonderingen aan elkaar hangt en waarbij het woordenboek van Te Winkel ook al geen grooten rol speelt! Leve de Vacantie! Nu, alles op zijn tijd en deze veertien dagen heb ik er niets tegen, zoo niet u te praten, als het werk daarvoor met hart en ziel werd verricht en de arbeid, die straks weder wacht, daarbij winnen kan. Of ik het nog weet, hoe we elkander des middags met sneeuwballen bestormden in de sneeuwen vesting, waaraan we den halven morgen gearbeid hadden en velen van ons zouden de plaats nog wel kunnen aanwijzen, waar ze van top tot teen kennis maakten met . . . Maar, de dagen zijn kort en de avonden vallen lang, vooral als de stof tot praten uitgeput raakt.

Ook daarop weten we raad; die lange avonden worden een der bekoorlijkheden van den winter. Dan disschen we elkaar de lotgevallen van liefst van onszelven en onze vrienden op en de uren vliegen voorbij. Wacht, ik kom bij u in de vensterbank zitten en als het mijne beurt is, wil ik u de geschiedenis van een uwer lotgenooten vertellen, die even als gij het liefst van zijn kostschoolleven sprak, wanneer hij in de vacantie te huis en in den kring zijner vrienden zat. Misschien zijt gij hier een haartje beter, daar een greintje minder goed dan hij; in ieder geval, een flinke jongen moet een boek niet gedachteloos lezen en, wie zich dan aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht. Dit hebt ge zeker allen met hem gemeen, dat ge uzelf nog niet geheel in orde weet, dat er nog veel aan scheelt, eer alles binnen en buiten is, zooals het zijn moet. Is dit zóó, dan kunt ge nog van hem leeren! Jongens, niet gaarne ontroof ik u een enkel uur van uwe vacantie, want ze is u kostbaar, doch laat me u een enkelen wensch mede naar huis geven: Zoekt en vindt in deze laatste weken van het jaar genade in de oogen Gods en der menschen en laat het u nimmer te veel zijn, daarvoor uzelf te overwinnen!

DE SCHRIJVER.

EERSTE HOOFDSTUK.

Op Rustoord.

„Kindlief! praat er niet verder over met mij! Evenzeer als gij, gevoel ik het onaangename, het smartelijke van de scheiding, maar 't zou verkeerd geplaatste liefde zijn, onzen Arthur bij ons te houden. Wij wonen hier afgezonderd en hebben te weinig gelegenheid, hem te laten leeren, wat hij in het leven zal noodig hebben te weten. Bovendien, Arthur's karakter bezit eenige scherpe kanten en, ik weet het bij ondervinding, geen beter remedie daartegen dan het kostschoolleven. Zijn aanstaande onderwijzer is een uitstekend mensch, die den Heer lief heeft. Wat zullen wij meer wenschen?“

Zoo hooren wij op zekeren morgen na het ontbijt den heer Munting tegen zijne echtgenooten spreken. Beiden seheneu zij den leeftijd van veertig jaar bereikt te hebben. Nadat zij de eerste jaren van hun huwelijk te A... gewoond hadden, waar de heer Munting zich in den handel een aanzienlijk vermogen verworven had, vestigden zij zich op Rustoord, een buiten, ongeveer een half uur van het stadje B... Hier, omgeven door de heerlijkste natuur, die zich in een land als het onze slechts denken laat, wijdden zij zich geheel aan de opvoeding hunner kinderen, waarvan Arthur, de oudste, nu dertien, Pieter, de jongste, vijf jaar telde, terwijl de zevenjarige Anna en de negenjarige

Emma den afstand tusschen „broeder“ en „broertje“ een weinig aanvulden. De ouders beschouwden hunne kinderen als een uitnemenden schat, hun door den Heer geleend, en van vrij wat grooter waarde, dan de aanzienlijke fortuin, die zij bezaten. Zij droegen dan ook de meeste zorg voor hunne ontwikkeling en opvoeding en, daar mijnheer en mevrouw Munting beiden den Heer in oprechtheid liefhadden, trachtten zij onderwijzers en onderwijzeressen voor hen te vinden, die hunne kinderen in de vreeze Gods wilden opvoeden en onderwijzen. Lang was het rustig geweest op het vriendelijke buitengoed, waar de eerste oogopslag den bezoeker reeds overtuigen kon, dat het niet vergeefs zijn schoonen naam droeg, al verwarde men rust ook niet met ledigheid. Komt, laat me er u eens even heen geleiden! 'k Weet zeker, ge zult welkom zijn, mits ge Emma's violenrandjes maar niet te na komt, of onvoorzichtig genoeg, Pieter's dubbele meizoentjes plat trapt. De ouders zijn gastvrij, ze gelooven, dat sommigen onwetend soms engelen herbergden; de kinderen denken: hoe meer zielen hoe meer vreugd! en ontvangen elken bezoeker met kinderlijke opgetogenheid.

't Is een schoone weg, die van B... naar Rustoord leidt. Tal van buitenplaatsen bevinden zich aan weerszijden van de straat en een keur van bloemen wasemt u hare geuren tegen, terwijl de bladrijke kronen der linden u schutten voor de zomerzonnestralen en nu of dan slechts een blaadje van hun welriekenden bloesem op u neerstrooien. Nu loopt de weg zacht op, en zijt ge op den top der helling, dan daalt ge weêr onmerkbaar af, maar altijd vormen tuinen, bosschen en schoone gebouwen een wandelpad, dat ge voor u zelve recht lang wenscht en 't spijt u zeker, dat we reeds nu het doel van onzen tocht bereikt hebben. We treden het zwarte hek binnen, in welks midden met gulden letters „Rustoord“ prijkt. Het buiten is schoon aangelegd, niet waar,

en Klaas, den ouden tuinman, dien ge dáár bezig ziet om de dahlias tegen de stokken op te binden, kunnen we reeds dadelijk een pluimpje geven, dat hij alles netjes onderhoudt. Twee breede, net geharkte paden, die een engelsch park omsluiten, leiden u al tot elkander naderend, naar het huis, dat, wel is waar, slechts ééne verdieping heeft, maar toch overvloedige ruimte biedt aan de bewoners en hunne menigvuldige gasten. Een vooruitstekende koepel, aan weerszijden twee breede vleugels, alles door een sterk afhellend, zwaar, rieten dak gedekt, zoo verheft zich de landelijke woning op den top van een heuvel, die u een ruim uitzicht over de heerlijke streek biedt. Aan de rechter- en linkerzijde van den driehoek, worden de hoeken van het vierkant, waaruit de tuin vóór het huis bestaat, aangevuld, hier met een bed maandrozen, daar met een perk fuchsias, ginds met geraniums, terwijl aan de rechterzijde een lief prieeltje, met kamperfoelie en klimop begroeid, het uitzicht op den straatweg en een recht aangename plaats biedt, om er het vroege morgenuur in de stilte, of den schemeravond onder een gezellig kopje thee te slijten. Waarlijk, indien ik geen onderwijzer ware, ik zou bewoner van Rustoord willen zijn! De glazen deuren staan open en wij hebben gelegenheid een blik in het koepelvormig vertrek te slaan. Onbekrompen weelde en goede smaak hebben het hunne gedaan, om ook het inwendige van het huis aantrekkelijk en vriendelijk te maken, al munten de meubelen juist niet uit door overdreven pracht en den nieuwsten vorm. Kondt ge het u een oogenblik denken, zooals ik het mij herinner, dan zoudt ge met mij overtuigd zijn, dat de bewoners, het vermogen, hetwelk de Heer hun schonk, met matigheid aanwendden tot eigen genot en gemak, zonder te veel zich te binden aan de grillige mode.

„Nu, lieve!“ antwoordt mevrouw Munting, „ik voor mij heb ook niets daartegen, al doet het mij leed, een onzer kinderen

heen te zien gaan, misschien, om nimmer weder voor goed zij „verblif in het ouderlijk huis te vestigen. Daar ik echter overtuigd ben, dat het goed voor Arthur is, zou het verkeerd zijn, indien ik hem oij mij houden wilde. De Heer zal wel voor hem zorgen, ook als zijne moeder hem uit het oog verliest. Doch wanneer zal hij moeten vertrekken?“

„Aanstaanden Woensdag begint de cursus weder en 't is het beste, dat hij dan maar terstond mede aanvangt, dunkt mij. Ook de onderwijzer, de heer Z... vond dit het geschiktste.“

„Nu, ik ben recht benieuwd, hoe hem dit bericht bevalt; ik vrees, dat het hem minder aangenaam zal zijn, zóó spoedig al te gaan.“

„Kind, ik ben er niets bang voor; 'k heb er hem al ecnigermate op voorbereid en toen schcen hem het denkbeeld aangenaam, onder zoovele jongens van zijn leeftijd te verkeeren. We willen er voor eene aardigheid de proef eens van nemen!“

De heer Munting bolde en gelastte Krisje, de werkmcid, om Arthur te roepen. Deze, juist bezig met Frans, den arbeider, behulpzaam te zijn, om eenige bloemen uit de orangerie in den tuin over te brengen, sprong spoedig de huiskamer binnen en plaatste zich voor zijn vader.

„Arthur, ge weet, wat ik u verleden week zeide over uwe verdere opleiding. We hebben eene uitmuntende gelegenheid voor u gevonden te G.... Hoe bevalt u dit?“

„o Pa, heerlijk!“ riep Arthur uit en een lichte blos kleurde zijn gelaat.

„Maar jongenlief, go dient reeds de volgende week te vertrekken en.....“

Onwillekeurig viel Arthur's blik op zijne moeder; toen hij zag, dat zij een traan wegpinkte, sloeg hij de oogen neêr en hoorde werktuigelijk aan, wat zijn vader hem verder zeide.

„En wel Woensdag. 't Is nu Donderdag; ik schenk u van heden af vacantie en ontsla u van al uwe lessen. Ge zult uw tijd wel noodig hebben om hier en daar afscheid te nemen en mama zal nog wel wat met u te praten hebben.“

't Ontging den heer Munting niet, dat de gemoedsstemming van zijn zoon merkbaar veranderd was, sinds hij den dag van zijn vertrek genoemd had. Toen Arthur dus met langzame schreden de woonkamer verliet, zag hij zijne echtgenootte aan en zeide: „Ge hadt toch gelijk. Anna! 't Bevalt hem minder, dat hij zoo gauw gaan moet.“

Daarop riep hij Arthur weêr binnen, die voor het huis scheen te staan mijmeren.

„Jongen, ik dacht u blij te maken met dit nieuws. Heb ik mij vergist?“

„Neen, pa, maar, 't is zóó gauw en ... ik moet toch van u weg en van mama!“

„Kind, dat smart uwe ouders ook, maar 't is voor uw welzijn en we moeten dus dankbaar zijn, dat de Heer ons de middelen geeft, om alles voor u te doen, wat we noodig vinden.“

Daarop Arthur terzijde nemende, zeide hij zacht:

„Zult ge u nu eens als een ferme jongen gedragen en mama niet noodeloos bedroefd maken; zij gevoelt toch reeds veel smart, u te zien heengaan.“

„Ik beloof het u, pa!“ antwoordde de knaap, die zijne moeder een warm hart vol liefde toedroeg en haar niet gaarne om zijnentwil één traan had zien storten. Hij vloog weêr naar binnen, viel haar om den hals en fluisterde haar icts in het oor, terwijl hij een kus op haar wangen drukte.

„Dat zult ge hebben, kind!“ zeide mevrouw Munting met eene zucht en Arthur ging den tuin in, om het nieuws aan Klaas mede te deelen.

„Wat had hij voor geheims?“ vroeg de heer Munting, toen Arthur het vertrek verlaten had, met een half lachend gelaat aan zijne echtgenoot.

„Hij zou zoo gaarne eene gedaentenis hebben van u en mij, als hij weggaat,“ antwoordde zij.

„Maar gij belooftet een *dat*; vroeg hij dan het een of ander?

„Neen, maar ik had er al over gezonnen en bij mijzelfen al voorgenomen, wat ik hem geven wilde. Daaraan dacht ik, en...“

„Ja, hij weet wel, waarom hij bij mama komt, de schelm! Die kan hij het best overreden. Nu, 't wordt tijd, dat ik dan ook wat ga bedenken!“

Klaas was van oudsher bij de familie geweest en had mijnheer Munting nog als een kind gekend; daarom werd hij ook bijna als een lid van het huisgezin beschouwd en er gebeurde weinig, waarvan de oude tuinier het zijne niet wist.

De kinderen waren vooral des zomers bijna altijd bij hem als hij in den tuin het een of ander te verrichten had en zij hun werk voltooid hadden. Dan hielpen zij hem gieten en binden, harken en pletten en meer dan eens verklaarde Klaas, dat ze hem, — „'t was zonde!“ — meer in den weg dan er uit hielpen. Toch, de oude man kende geen grooter genoegen dan al hunne nieuwsgierige en weetgierige vragen te beantwoorden, en had geen slechter luim, dan wanncer zij door het weêr verhinderd werden, op den gewonen tijd op hem aan te stuiven. Vooral de kleine Pieter was zijn beste vriend en daar deze nog minder aan de studie deed, was hij het meest in gezelschap van den ouden tuinman. De heer Munting zeide wel eens schertsende, dat Pieter niet van Klaas af te slaan was. Nu, de ouders hadden er dan ook minder op tegen. Zij wisten wel, dat Klaas, schoon in allen eenvoud, den Heiland recht lief had en hunne kinderen geen kwaad leeren zou. Meer dan eens,

wanneer zij genoodzaakt waren, zich voor korter of langer samen van Rustoord te verwijderen, droegen zij hem de zorg voor het viertal op. Klaas van zijne zijde had geleerd zijne meerderen te gehoorzamen, „niet naar oogendienst, om menschen te behagen maar als een dienstknecht van Christus, doende den wil van God van harte;“ daarom stelde hij het grootste belang in al wat de familie betrof. 't Was dus geeu wonder, dat hij de dahlijaas vergat en het bindtouw uit de vingers glippen liet, als hij Arthur met langzame schreden en een bedrukt gezicht op zich toe zag komen.

„Ja, Klaas, 't is niet veel goeds, wat ik je kom vertellen!“

„Maar, maar! Wat dan? Toch geen ongeluk op het huis?“

„Nee, dat juist niet, maar . . . ziet ge, Klaas, we zijn den langsten tijd bij elkander geweest. Pa vertelde mij daareven, dat ik naar kostschool ga en wel, heel gauw. Nu zal ik je niet meer kunnen helpen, Klaas; ik zal de dahlijaas niet zien bloeien van 't jaar, en wie weet, of . . .“

Arthur sprak niet verder; droevige gedachten maakten zich van den anders levenslustigen knaap meester. Klaas had, terwijl hij sprak de handen op den rug gelegd en staarde hem aan met de uitdrukking van iemand, wien men een bijna ongelooftelijk bericht brengt.

„Maar, 't is toch zonde, Arthur en waar moet je dan toch heen? Nu, mijnheer zegt, dat het goed voor je is en dus zal 't wel waar zijn, maar anders, 'k zie niet in, dat je hier niet knap genoeg worden kunt. Zie, ik zeg maar, in mijn tijd als iemand zóó schrijven kon, als gij, dan kon hij wel burgemeester worden, maar de wereld vraagt tegenwoordig veel en de oude Klaas is ten achteren. Nu, ik beloof je, ik zal op je tuintje passen en ik zal zorgen, dat je er ten minste wat van ziet en van hebt ook, dat beloof ik je! En wanneer zal dat moeten gebeuren?“

„Pa zegt, dat ik aanstaanden Woensdag al vertrekken moet en ik heb van nu af vacantie, dus kan ik je wel wat vooruit helpen deze week.“

„'t Is toch zonde! Zoo gauw al! 't Gaat tegenwoordig ook alles met stoom en ik zeg maar, als 't in mijn tijd zoo gegaan was, dan zou mijn grootvader zaliger geen negen en negentig geworden zijn. Maar dat daargelaten, we moeten tevreden zijn, Arthur, en ge moogt den Heer wel danken, kind, dat uw papa u alles kan en wil laten leeren. Al gaat het dan niet alles zóó, als wij het wel wenschen zouden, de Heer weet wat het best voor ons is en „gehoorzaamheid“ is al het eerste, wat Hij van u en mij vraagt. Nu, dat was gemakkelijk, als 't alles naar onzen zin en wil ging, maar als Hij dingen vraagt, die tegen ons hart indruischen, dan ziet Hij juist terdege of 't ons gemeend is, met onze liefde tot Hem. Ge zult toch ginds den ouden Klaas niet vergeten?“

„Dat kunt ge denken! Kom, laat ons er maar niet langer over praten. 'k Zal nog eene gedachtenis voor je bedenken, eer ik wegga, hoor!“

't Duurde niet lang, of 't geheele huis wist, dat Arthur naar kostschool zou gaan. Emma vertelde het aan Krisje, de werkmeid, deze weder aan Jan, den koetsier, wiens vrouw het spoedig aan de keukenmeid en 't verdere dienstdoend personeel mededeelde. Arthur werd daardoor een personage van gewicht en ieder zag er hem op aan. Voor een gedeelte hiervan mocht de reden daarvan gezocht worden in Arthurs karakter. Hij was in één woord, wat men „een flinken jongen“ noemt. Geen spel of hij was daarin tehuis en wist het voor ieder aanlokkelijk te maken. Was hij de kleineren overal ter wille, waar het hem maar eenigszins mogelijk was, voor zijn gelijke had hij maar één maatstaf, — billijkheid en recht. Lafheid verafschuwde hij en

aan spelbroekers had hij... „het land.“ Hij was van een driftig, opvliegend karakter en dit, gevoegd bij zijn gevoel voor eerlijkheid, berokkende hem meer dan eens een blauw oog of een roode wang; in dit geval echter kon men verzekerd zijn, dat zijn tegenpartij evenmin ongekwetst uit den slag gekomen was. Vraagden zijne ouders hem naar de oorzaak zijner littekenen, zij konden zeker zijn, dat hij niets achterwege hield; waarheid gold bij hem boven alles en liever leed hij de dubbele straf dan zijne oogen voor zijne ouders om een leugen te moeten neêrslaan. Zijne wildheid en onnadenkendheid echter berokkenden hem meer dan eens ongelukken, schoon tot heden nog al niet van zeer ernstigen aard. Menig verwijt en dikwijls zware straf van de zijde zijner ouders moest hij daarvoor echter dragen. Deze kwade eigenschappen vooral noopten den heer Munting zijn zoon eenigen tijd op de kostschool te doen, waar Arthur, een meer ondergeschikte rol tusschen de overige leerlingen spelende, wel een weinig zou genezen worden van karaktertrekken, die, men moge ze in een „ronden jongen“ een weinig dulden, toch zeer verderfelijk worden kunnen voor hemzelve en anderen, zoo ze niet bijtijds gebreedeld worden. Zoo had hij, bvb. Jan, den koetsier, eens bijna van den bok geworpen, toen deze een zijner paarden, dat niet geduldig genoeg naar zijn zin wachtte, tot de familie in het rijtuig gestegen was, een weinig onbarmhartig met de zweep raakte; 't gevolg hiervan was natuurlijk, dat Arthur tehuis blijven moest en al den tijd had zijne drift aan den onmeedoogenden Jan bot te vieren. Een andermaal had hij Johan Löwen van Weltevreden, op eene, niet al te zachte wijze in de sloot gelegd, die de beide buitens aan de binnenzijde scheidde, wjl deze de baldadigheid had een arbeidersjongen onophoudelijk bij de haren te trekken. Gelukkig was de sloot nagenoeg droog, zoodat Johan er met een beslijkt pak

afkwam. Toen deze daarop zijn nood aan den heer Munting was gaan klagen, had Arthur de hem opgelegde straf kalm gedragen, maar zich zelve beloofd, den liefen jongen nooit weêr toe te spreken en hem overal te ontwijken. Toch was Arthurs hart volstrekt niet vreemd aan goede indrukken en, wanneer hij eenmaal tot kalm nadenken kwam, gevoelde hij oprecht berouw over zijne onnadenkendheid en drift. Zijne moeder was de afgod van zijn hart en als zij tot hem sprak over zijne eigen verkeerdheid en de liefde des Heeren, die hem met geduld droeg en hem zalig maken wilde, dan sprongen de tranen hem soms in de oogen en in stilte wenschte hij zich een hart, als het hare, dat den Heer lief had en dit in al het doen en laten toonde. 't Was onzen Arthur vaak een onderwerp van verborgen leed, dat hij zich niet beter beheerschen kon en eens, toen hij met zijne Mama alleen door het boschje achter het huis wandelde, had hij het haar rondborstig gezegd.

„Maar, lieve jongen, hebt ge den Heer wel waarlijk lief?“

„Ja, mama, heusch, dat weet Hij ook wel!“

„Goed gemeend, Arthur?“

„Ja, mama, maar . . . ik kan niet goed zijn! Ik neem het mij zoo dikwijls voor en toch doe ik telkens weêr iets verkeerd!“

„Arthur, geef het daarom niet op! Wij hebben allen een hart, dat het tegendeel wil van datgene, wat de Heer van ons vraagt. Bovendien zoekt de vijand onzer ziel ons steeds op onze zwakste zijde aan te tasten. Ook al gevoelen wij dat de Heer ons zóó lief had, dat Hij Zijn bloed en Zijn leven voor ons gaf, al wordt ons hart daaronder verteederd en al zouden we in zulk een oogenblik wel voor Hem willen sterven, telkens zien wij, dat wij veel meer geneigd zijn, tot het kwade. Dit mag u echter niet af schrikken. Vraag

den Heer, dat Hij u kracht geve, zijn wil te doen, dat Hij u helpe, zóó te worden, als ge gaarne zijn wilt, gelukkig in het volbrengen van Zijne geboden. Denk aan hetgeen pa dezen morgen aan het ontbijt las. Zij die tot Johannes den Dooper kwamen met den wensch, om Gods toorn te ontvlieden, kregen allen één woord mede op den levensweg: „Brengt vruchten voort der bekeering waardig!“ Laat het den Heer zien, dat dit booze hart u een last is; Hij zal u een ander geven!“

Vooralsinds dat gesprek was het gedurig gebed van mevrouw Manting geweest: „Goede Herder, draag Gij dit zwakke lam in Uwe armen en leid het tot Uwe kudde!“ Zij dankte haren Heiland voor dezen blik in het hart van haar zoon en smeekte Hem vurig, het werk zijner handen te voltooiën. Toch was zij al te voorzichtig om er op terug te komen, zonder dat Arthur's gedrag er noodzakelijke aanleiding toegaf, vooral daar zij zag, dat hij een streng rechter over zichzelf was. Deze, eenigermate geheimhoudend, waar het zijn hart betrof, sprak er slechts zelden over, dan wanneer hij zijne mama naar zaken vragen kon, die hij bij de gewone huiselijke godsdienst niet begrepen had. Maar het oog eener moeder ziet scherp, vooral dáár, waar ze op den bodem van het hart haars kinds haren vurigsten wensch vervuld ziet.

't Was nu eenmaal vastgesteld en de noodige zaken moesten voor het vertrek geregeld worden. 't Was een drukte van belang! Nu belde de kleermaker, dan kwam de naaister om Mevrouw te spreken, eindelijk vroeg de schoenmaker of de jonge heer tehuis was; kortom, Krisje had wel eenigszins gelijk, toen zij voorstelde het gouden Rustoord op het hek in „Zelden Rust“ te veranderen, totdat Arthur zou vertrokken zijn. Deze vond eene dergelijke buitengewone drukte nog al aangenaam en voor het overige bekommerde hij er zich minder om. Het bekoorlijke van zijn nieuwe

toekomst lachte hem toe, het afscheid van zijne ouders, en zusjes, van zijn broertje en den ouden Klaas stemde hem tot weemoed en de strijd tusschen beide gemoedsstemmingen was hem onaangenaam. Van zijne vriendjes had hij reeds afscheid genomen, hetgeen waarlijk tusschen vrienden van dien leeftijd nu niet zoo heel veel beduidt. Een flinken handdruk, vergezeld van een „nu, 't ga je goed! laat ons eens wat van je hooren!“ — daarmede is het al uit. 't Was Dinsdag morgen en het ontbijt was afgevoeren. Arthur wilde als gewoonlijk naar den tuin gaan, toen zijn papa hem terugriep:

„Arthur, 't is nu de laatste dag, dat ge voorloopig in ons midden zijt;“ — Arthur staarde naar den grond en voelde een traan in zijne oogen opkomen — „Uw mama en ik wenschten wel, dat ge van daag een weinig bij ons, uwe zusjes en uw broertje bleeft, we hebben nog veel samen te praten.“

Een blos van vreugde kleurde Arthur's gelaat. Hoewel hij veel van zijne spelen en eigen vermaken hield, stelde hij toch de uren, wanneer zijne ouders zich eens geheel aan hem gaven, zeer op prijs.

„Hebt ge van al uwe bekenden afscheid genomen?“

„Ja, pa, bij Willem D... en Frits S... ben ik geweest. Ja, pa, ik heb ze allen vaarwel gezegd.“

„Maar, Arthur! Hebt ge waarlijk niemand overgeslagen? Denk daarover nog eens na en, mocht ge iemand vergeten hebben, dan zult ge licht nog een oogenblik vinden, dit goed te maken. Zie eens, ik heb lang gezonnen en gepeinsd om u iets aangenaams ter gedachtenis mede te geven — eindelijk heb ik wat gevonden. Wat dunkt u hiervan?“

Met bevende hand nam Arthur het pakje aan, maakte het open en zijne oogen glinsterden, toen hij een keurig album zag, in bruin marokijn sierlijk gebonden. Hij opende het en las op het eerste blaadje:

Waarde Arthur!

Dit eerste blad in uw album, ik ben er van overtuigd, zal daaruit nimmer gemist worden: 't is het schrift uwer vaders! Moge zóó het woord, dat ik u bij uwe eerste schrede in de wijde wereld toeroep, nimmer verloren gaan uit het hoofd en hart van mijn zoon! De langmoedige is beter dan de sterke en die heerscht over zijn geest, dan die eene stad inneemt.

Uw liefh. vader.

Arthur drukte zijn papa verheugd de hand en dankte hem recht hartelijk.

„Heb ik uw wensch geraden, Arthur?“

„o Pa, u hebt mij verrast! Dank, hartelijk dank!“

„Gaat dan eens naar boven! Mama is op hare kamer en wilde u spreken!“

De verraste knaap stond in drie tellen voor zijne mama en toonde haar de kostbare verrassing, zoeven ontvangen.

„Wel zoo, is pa mij vóór geweest! Nu jongen ik had al lang bij mij zelve bepaald, wat ik u geven zou; ik hoop, dat het u even aangenaam zijn zal. Daarop reikte zij haar zoon een nieuwen bijbel, in sterken, netten band, waarvan Arthur, toen zij eenige weken geleden met hem in een boekwinkel te B... was, haar gezegd had, als hij ooit een nieuwen bijbel zou kopen, hij er zulk een zou willen hebben. Zijne vreugde steeg echter ten top, toen hij op het schutblad de hand zijner mama herkende. Hij las:

„Dit boek worde mijn lieven Arthur een lamp voor zijn voet en een licht op zijn levenspad; zonder dit licht wandelt de mensch in een donkeren nacht, ook al wordt hij door den glans der wereld rijk beschenen.“

Uwe Mama.

Arthur viel zijne mama om den hals en drukte een kus op haar wang, terwijl zij hem in hare armen sloot. Zoo bleven zij eenige oogenblikken zwijgend staan en hunne tranen vermengden zich. „Kind!“ zeide mevrouw Munting, „moge de Heer u zegenen en u op Zijne wegen leiden; dan zal het mij wel zijn, u te zien heengaan!“

't Overige van den dag werd in gemengde gewaarwording gesleten. Allen leefden voor Arthur en hij voor allen. De gedachte daaraan stemde allen blijde, de herinnering aan de oorzaak geviel ieder minder. Hij ging nog eenmaal alle plaatsen bezoeken, die hem aan de vorigedagen herinnerden, toen hij er zorgeloos speelde. Geen plekje werd vergeten. Zóó dwaalde hij ook langs de sloot, toen hij op eenigen afstand Johan Löwen bemerkte. Dáár herinnerde hij zich de vraag van papa en... zijn geweten beschuldigde hem. Neen, hij had niemand vergeten, wel moedwillig verwaarloosd. Hij stond in beraad en wilde doorloopen. Hij bedacht zich. Wat zou papa zeggen, indien deze hem voor de tweede maal vraagde, of hij niemand vergeten had en hij Johan noemen moest. Maar Johan zal hem een lafaard heeten. „Die heerscht over zijn geest is beter dan die een stad inneemt,“ bondsde het daar binnen.

„Johan! Johan!“ riep hij uit alle macht. Johan zag naar alle kanten en Arthur bespeurende, antwoordde hij:

„Wat moet je van mij? Je wilt immers niet met mij te doen hebben.“

„Kom!“ zeide Arthur, dat is te lang geleden, om nog daaraan te denken. Ik kom je goeden dag zeggen; morgen ga ik naar Z. . . .”

Johan kwam dichterbij, maar, wellicht de sloot nog niet vertrouwende, bleef hij op eenigen afstand en ondervraagde Arthur naar het doel van zijne reis. Deze gaf hem de noodige inlichtingen, eindelijk reikte hij Johan over de bewuste sloot heen de hand en zeide hem vaarwel. Met een lucht hart snelde hij naar huis, toen hem de oude Klaas ontmoette.

„k Zie u morgen toch nog wel? We gaan niet voor acht uur, dan zijt ge immers al op het huis?”

„t Is toch zonde, ja!“ antwoordde de goede oude. „k Zou je niet geern zóó laten gaan!“ en Arthur sprong verder.

t Is een goede jongen,“ dacht de oude tuinman, „t is toch zoude, dat hij weg moet. Lieve tijd, als alle menschen op kostschool moesten gaan, dan mocht de heele wereld wel een kostschool worden. Maar, de oude Klaas is ten achteren. Nu, ik hoop, dat het hem goed gaat en de Heer met den jongen zijn zal, dat heeft hij van zijne vriendelijkheid jegens mij wel verdiend!“

Den volgende morgen was 't stil op Rustoord: „pa weg, Arthur weg en Jan met Fanny meê, om ze te brengen — 't is niets prettig in huis, mama!“ zeide Pieter, Mevrouw Munting kon den kleinen guit geen ongelijk geven en Klaas was buitengemeen stil, men hoorde bijna niets van hem dan: „t Is toch zonde!“

TWEEDE HOOFDSTUK.

Op School.

„'k Mocht wel eens weten, wat voor vleesch we nu wêér in de kuip hebben. Zoo op 't bloote gezicht is 't niet veel, maar we zullen hem wel klaar krijgen. 'k Zal hem straks eens onder handen nemen!“

Zoo sprak Walther Franken, toen hij op zekeren morgen de leerkamer der kostschool binnentredende, den lang verwachten nieuweling schuchter bij den schoorsteenmantel zag staan. De aankomst van een nieuweling op een kostschool is een gewichtig feit. Aller gedachten loopen over hem en ieder vormt zich een zeker plan, hoe tegenover hem te staan, De één is te groot of te wijs, om zich aan hem gelegen te laten liggen, de ander denkt zich oud en wijs genoeg hem onder geëerde bescherming te nemen, een derde hoopt een vriend in hem te vinden, een laatste eindelijk meent hem tot een wrijfpaal van spotternij te maken. Walther Franken, die zich door zijn onuitputtelijken rijkdom in aardigheden en kwinkslagen, den bijnaam „geest“ had verworven, behoorde tot de laatsten.

„Ge zult het wol laten!“ antwoordde Willem Vermeulen, één der oudere leerlingen, die toevallig achter hem op den vensterbank zat. Hij had Arthur eenige oogenblikken aangestaard en waarschijnlijk gevoelde hij zich aangetrokken, door het rondborstig

en open gelaat van den nieuwelings, waarin hij niets dan een levenslustigen, aardigen knaap van dertien jaren meende wêer te vinden. „Ge zult het wel laten, geest, of ik zal u laten merken, dat ge ook nog vleesch bezit!

„Ei, wat,“ hernam de vermetele Walther. „mijnheer Vermeulen, wat meent ge? Al zijt gij drie jaar ouder, dacht ge daarom den baas over ons te spelen? Bemoei je met je eigen zaken en ga naar je boezemvrienden, hoor!“ — terwijl hij, de laatste woorden met nadruk en gerekt uitsprekende, de omstanders aan het lachen bracht. Willem strekte de hand uit en wilde den spotter een gevoeligen klap om de ooren geven, doch deze boog zich snel, zoödat de pijnlijke aanraking slechts zijn pet trof. Deze vloog de kamer door en Willem zelve kon zich niet weerhouden in het algemeene gelach te deelen. Ook Arthur lachte, toen toevallig de zoogenaamde „geest“ naar hem zag.

„Lachen ze bij jclui te lande ook al? Wat doet ge dan hier mijn beste vriend! Dan behoeft ge 't immers niet meer te leeren!“ Arthur gevoelde zich door den spotachtigen toon, waarop dit gezegd werd, eenigzints beledigd en wierp den onbeschaamd jongen een verachtelijken blik toe. Immers eerst dezen morgen had hij een kring verlaten, waar ieder hem lief had, zoöeven had zijn papa afscheid van hem genomen en nu bespöt te worden... daartoe had hij gansch geen luim. Toch zou hem deze beantwoording zeker een nieuwen aanval van Walthers zijde berokkend hebben, indien er niet plotseling eene doodelijke stilte was ontstaan in de leerkamer. Ieder begaf zich naar de boekenplank, haalde voor den dag, wat men voor de middaguren noodig had en ging ter eigene plaatse. Met afgemeten tred wandelde de heer Z... de leerkamer binnen, waar-schijnlijk wel begrijpende, dat er iets bijzonders voorgevallen

was. Hij ging op Arthur toe, wees hem eene plaats, bracht hem eenige boeken en zeide toen tot de overigen :

„Vrienden, ik beveel onzen Arthur Munting in uwe vriendschap en bescherming, als dit laatste ten minste noodig mocht zijn.“ Bedenk allen, hoe ge gastvrijheid en welwillendheid jegens anderen ook hier leeren moet, en oefent er u in; maar bovenalles tracht te doen, wat de Heer van ons wil, als Hij zegt: Wat gij wilt, dat u de menschen zouden doen, doe gij hun desgelijks!“ Arthur zag onwillekeurig naar Willem, die aan het hoofdeinde der tafel tegenover hem zat, met een blik, welke dezen zeggen moest: Gij zijt goed jegens mij geweest, niet omdat het u bevolen werd, ik dank u! Immers al had Arthur niets van Walthers plannen gehoord, hij had wel gegist, wat de oorzaak der schermutseling geweest was. Naar Walther zag hij niet, hoewel hij ook diens plaats onder de overigen reeds had ontdekt. Hij gevoelde een sterken afkeer van den plager, die zijne scherts zoo weinig ter rechten tijd wist uit te brengen. Zijn hart verkeerde jegens hem in dezelfde stemming, als het zich tegenover Johan Löweu gevoeld had. Toch, dit was niet goed! Hoe? Nog geen dag had hij zijne mama verlaten, of hij had reeds vergeten wat zij hem den vorigen avond eerst over „heiligen toorn, toorn, waarbij men niet zondigt“ gezegd had. Hier was althans de eer van God niet aangetast, het betrof eenvoudig hemzelve en misschien zou ook hij in vroolijker stemming om Walthers plagerijen gelachen hebben. Hij gevoelde schuld, maar nam zich voor, zich met Gods hulp waardig te verzetten, wanneer Walther hem tot voorwerp van den algemeenen spot maken wilde, — daar tegen toch kwam zijn jongensgevoel met alle macht op. Walther, van zijne zijde, had onder de woorden van den onderwijzer op eene bijzondere wijze met het oog gewenkt tegen Frits de Groot en daarbij een schuinschen blik op Arthur

geworpen, als wilde hij dezen overtuigen, dat hij de gastvrijheid en welwillendheid op zijne eigene wijze in praktijk brengen zou. Nauwlijks was dan ook de leertijd verstreken of Walther, door de kleineren gevolgd, begaf zich naar buiten. Achter in een tuin bevond zich eene lange schuur, waarin de knechts en meiden gewoonlijk het ruwe werk verrichtten; waren dezen er niet, dan diende ze meer dan eens tot verzamelplaats der jeugd. Na zijn pet in den vorm van een hooge muts gefatsoeneerd en zijn overjas omgekeerd om de schouders geslagen te hebben, plaatste hij zich onder algemeen gelach boven op een ledige ton en gaf bevel, dat men Arthur voor hem brengen zou. Deze, zich niet terstond voor de eerste maal tegen zijne nienwe makkers willende verzetten ging mede, ofschoon hem een zeker voorgevoel zeide, dat het niet pluis was, in welke meening hij door het gesmoord lachen zijner leidlieden bevestigd werd. Hij besloot zich niet te laten bespotten, hij was daaraan niet gewoon en het scheen hem laf toe. Zelfen kon hij echter zich niet van lachen onthouden, toen hij Walther in zijne origineele kleedij, met een uitdrukking van gemaakte deftigheid boven op de ton zag staan, in de eene hand een notitieboekje, in de andere een potlood gereed houdende.

„Wie van deze geeerde vierschaar meent ge te mogen uitlachen, knaap?“ begon de quasi-rechter op deftigen toon.

„Wel,“ antwoordde de aangesprokene, n; „mij dunkt, ge ziet er dwaas genoeg naar uit, om uitgelachen te worden.“

Bewaar dat, mijn waarde, tot ge morgen ochtend voor den spiegel staat, en geef ons voorloopig antwoord op de vragen, die u zullen voorgelegd worden. Hoe is uw naam? Arthur Munting, niet waar? Zoo, zoo, Arthur Munting. En vanwaar komt Arthurretje?“

Een schaterlach beloonde den geestigen plager, terwijl een hoogrood Arthurs gelaat bedekte. Zijne lippen beefden en on-

willekeurig trad hij nader. „Van de plaats, die ook gij verlaten hebt, toen ge hier kwaamt, van huis! Waarschijnlijk hadt ge toen evenmin lust in dergelijke laffe plagerij, als ik nu! Hebt ge iets tegen mij, welaan dan, laat ons dat samen afmaken, hoewel ik niet begrijp, wat ik u nu reeds zou misdaan hebben! Laat ons dan onze handen gebruiken!“

„Bravo!“ riepen allen, getroffen door de juistheid van Arthur's woorden. Walther's gelaat nam eene valsche sarrende uitdrukking aan. Nu de beurt aan hem kwam, om bespot te worden; werd hij boos, wat trouwens meer het geval is met jongelui, die zich ten koste van anderen vermaken.

„Vechten! Hartelijk dank, maat! In den riddertijd yocht men slechts met zijn evenboortige en wij honden van den goeden ouden tijd. 'k Zal mij dus niet verlagen met u te vechten!“

„Dan zal ik het met u doen!“ riep Willem Vermeulen, die van de achterzijde de schuur binnengetreden, zich achter Walther geplaatst had. Tegelijk schudde hij Walther zoo onzacht bij den arm, dat deze moeite had, zich boven op de ton te houden.

Krak! — Krak! — en onder een luid geschreeuw en gelach zakte de ongelukkige rechter tot nagenoeg het halve lijf in het vat, dat gewis omvergetuimeld zou zijn, indien Willem voor de gevolgen zijner roekeloosheid vreezende, het niet aan den rand in evenwicht gehouden had. 't Was een zonderling tafereel, en waarschijnlijk zou het gelach nog langen tijd voort geduurd hebben, indien de heer Z... niet op het rumoer toegeloopt was.

„Wat is hier te doen?“ — Geen antwoord volgde. De onderwijzer sloeg de oogen rond en gelastte daarop Willem Vermeulen den boezen Walther uit het vat te helpen. Daarop gelastte hij beiden naar hunne kamer te gaan, totdat hij lust en tijd zou gevonden hebben, ze te ondervragen. In een oogwenk was de schuur ledig. Alleen Arthur stond daar nog onbewegelijk. Zijn

John F. Kennedy

Bladz 24.

oog vonkelde, zijne lippen beefden en toch — geen spoor van een lach was op zijn gelaat meer te zien. Neen, een gansch ander gevoel maakte zich van hem meester. Hij rekende de straf, aan Willem opgelegd, onrechtvaardig en zag beurtelings op hem en den heer Z... Willem had hem willen beschermen, had hem verdedigd en dus eigenlijk het bevel van den Heer Z... opgevolgd. Daarvoor werd hij nu gestraft, dat was te erg.

„Straf mij, mijnheer! als het u belieft; Willem heeft niets kwaads gedaan!“

De ervaren onderwijzer lachte en reeds met dien lach was de opgewonden knaap voor de helft ontwapend.

„Wel zóó, gij zijt dan al zulk een vriend van Vermeulen geworden, dat ge zijne verdediging reeds op u neemt, na hem nauwelijks een paar uren te kennen! Nu, ge hebt uwe keuze op geen onwaardige gevestigd, maar Arthur, vertel mij eens, weet ge dan al, wat op school goed of kwaad is?“ Vreemde vraag! Was dat dan op school anders dan tehuis? Arthur wist niet, wat te antwoorden en staarde naar den grond.

„Ga daarover eerst eens denken en dan beloof ik u, zal ik Willem niet ondervragen, zonder aan de pleitreden van zijn advokaat te denken.“

Teleurgesteld verliet Arthur de schuur en werd met een verkropten lach door de overigen ontvangen. 't Was, of hij, door het dwaze figuur, dat Walther gemaakt had, eensklaps in de achting der overigen gestegen was. Frits Borer althans voogde zich bij hem en zeide:

„Een hatelijke jongen, die Walther, hè? Hij weet ons met zijn grappen te vermaken, maar overigens houdt niemand eigenlijk van hem!“

„k Geef niet om zijn zotheid! Dat zal nu wel uit zijn, maar 't spijt mij erg voor Vermeulen; 'k wilde wel in zijne plaats de

straf lijden, die hij om mijnentwil ondergaat," antwoordde Arthur.

Frits keek Arthur verbaasd aan en voegde zich stilzwijgend bij de overigen.

Arthur gevoelde zich teleurgesteld in den heer Z.... Deze toch gunde zich al den tijd, eer het kromme recht gemaakt was, eer de onschuldige van zijn straf verlost was. Toch, hij kon zijn onderwijzer niet verdenken. Er lag iets in diens oogopslag, dat hem van het eerste oogenblik aan, eerbied ingeboezemd had. Hij wenschte, dat hij weêr tehuis was. Pa behandelde die zaken geheel anders, dacht hij, en toch ook de Heer Muntingh was evenals de onderwijzer gewoon, den storm der opgewondenheid te doen bedaren, alvorens over recht en onrecht ook zelfs te spreken. Maar, Arthur leed aan de kwaal der vreemdelingen. Waar zij van de hunnen en het hunne verwijderd zijn, schijnt alles, waarop zij terugzien, veel schooner, veel aangener, dan ze het ooit kenden, toen ze onder hen verkeerden en... Ziet, ik heb jongens op kostscholen gekend, die, tehuis met hunne broeders tamelijk krakeelen konden. Waren ze een week of wat van allen gescheiden, dan gevoelden ze berouw over hunne vroegere twisten, waren aanstonds geneigd te erkennen, dat zij zelve de aanleiding tot den aanhoudenden oorlog gaven, beloofden zichzelve, om dat geheel anders aan te leggen, zoodra zij weder tehuis kwamen en in de vacantie alles goed te maken. De vacantie kwam, de twee eerste dagen ging alles goed, doch weldra begon het krakeelen weêr, soms nog heftiger dan voorheen.

Met verwondering zag Arthur den heer Z... de eetzaal binnentreden, door Walther en Willem gevolgd. Willem ontving eene lichte, Walther eene zware straf. Daarop wendde de onderwijzer zich tot Arthur en verzocht hem even naar zijne kamer te gaan; daar wenschte hij hem te spreken.

„Arthur, hebt ge reeds nagedacht, over hetgeen ik u straks zeide?“

„Ja mijnheer! maar ik begrijp het niet. Ik . . . wist niet, dat . . .“

„Dat goed en kwaad hier nog iets anders is dan tehuis, niet waar?“

„Juist, mijnheer!“

„Nu, we zullen het wel eens worden, denk ik; Willem heeft in uw oog niets kwaads gedaan, niet waar? Maar wat dunkt u? Zou het goed zijn, indien Willem, u beschermende, Walther eens erg geslagen had?“

„Nee, mijnheer!“

„Zou Willem ook boos op Walther geweest zijn? En hebt ge wel eens gelezen, dat een wijs man den toorn „eene korte krankzinnigheid“ noemt? Zou Willem reeds lang genoeg geleefd hebben om te straffen, zonder toornig te worden en zichzelf te vergeten? Indien ik nu eens op het eerste gezicht gemeend had: Juist, Willem heeft Walther in dat vat gezet, tracht hem nu een ongeluk toe te brengen, en Arthur zit daarom hartelijk te lachen. Ik zal dus Willem en Arthur straffen, wat dunkt u?“

Arthur antwoordde niet, maar was zoo getroffen door de juistheid van zijns onderwijzers opmerking, dat hij glimlachte en naar den grond zag.

„Bovendien zijn er vele dingen, die volwassenen mogen doen omdat zij ervaring en wijsheid genoeg hebben, ze gepast aan te wenden, terwijl jongelieden dikwijls door hunne onhandigheid, wat oorspronkelijk goed is, tot kwaad maken kunnen. Eindelijk zijn er vele dingen, die, in het gewone huiselijke verkeer gansch onschuldig zijnde, hier tot de rubriek van het ongeoorloofde moeten gebracht worden. Verbeeld u eens, dat gij luide uwe lessen gingt leeren, zooals straks en ik u dit toestond; dit is eene op zich zelf zeer onschuldige zaak en toch, wanneer gij het mocht, konden ook anderen die vrijheid nemen. Zou dat niet veel op eene Bahylonische spraakverwarring gelijken?“

Arthur lachte op nieuw en de heer Z... ging voort: „Ik laat u allen gaarne zooveel mogelijk vrij, tenzij uwe handelingen den wil van God of het belang van de overige vrienden weêrstreven. Ik vind het noodig, u dit terstond te zeggen; een verstandige jongen vindt daarin een maatstaf voor de billijkheid zijns opvoeders. Dit is noodig, Arthur; twijfel nooit aan onze liefde en rechtvaardigheid, ook daar, waar gij ze dikwijls niet begrijpt“

Arthur antwoordde niet, maar drukte gaarne de hem toegestoken hand. „Wat denkt ge wel van dien Walther?“ hervatte de onderwijzer en staaide hem diep in de oogen.

„Hij heeft mij niet vriendelijk ontvangen, mijnheer, en toch... ik heb hem niets misdaan.“

„Gij moet u gewennen, vriendje, antwoord te geven op hetgeen u gevraagd wordt en geene omwegen te gebruiken!“

Arthur bloosde en verbeterde, „'t Is dunkt mij, een... valsche jongen, mijnheer!“

„Tot mijn leedwezen moet ik gelooven, dat gij gelijk hebt, Arthur. Zijt gij boos op hem? Zoudt gij hem kwaad willen doen?“

„Hij heeft mij boos gemaakt, mijnheer, maar dat ben ik nu toch niet meer! hernam de knaap, aangemoedigd door den openhartigen toon zijns onderwijzers. „Ik hoop, dat hij mij niet zoo boos meer maken zal, dat ik hem kwaad zou willen doen?“

„Zoudt ge zijn vriend willen worden?“

Arthur verstomde. De heer Z... begreep dat zwijgen en ging voort:

„Ik vernam van uw papa, dat ge den Heer Jezus lief wenscht te hebben. Als dit zoo is, hebt ge terstond gelegenheid het Hem met daden te toonen. Heb dan, evenals Hij, vijanden lief. 'k Weet het, mijn jongen, dat is geene lichte zaak, doch, 't komt mij voor, dat gij den weg reeds weet waarop kracht en hulp te vinden is.

Da dus, vriendje, en onthoud, dat hij, die zich zelve overwint, beter is, dan die eene stad inneemt." De Heer helpe n! Toen gingen beiden naar beneden, waar hun het middagmaal wachtte.

Des avonds na den leertijd stonden de jongens in troepjes bij de vensterbanken en den schoorsteen. Willem Vermeulen bergde zijne boeken op de plank en wilde zich bij zijne vrienden voegen, toen hij Arthur aan zijne zijde zag staan.

"Vermeulen!" ving Arthur aan.

"Noem mij maar Willem!" viel hem de aangesprokene in de rede. "Als we hier weg zijn, kunnen we nog lang genoeg den hoed voor elkander afnemen! Dat is een hatelijke jongen, die Franken, hè?" ging hij voort, weinig meer denkende aan de les, zoeven Arthur toegediend over al te groote deftigheid, en welke hij zelve waarschijnlijk alleen op jongens toepassen wilde, die hij wel lijden mocht;

"Een valsch wezen!" vervolgde hij, toen Arthur met het antwoord toefde. "Maar, 't is niets, hij zal het weten, dat ik een standje om zijnentwil moest afwachten. Ik zal hem krijgen, als de gelegenheid maar schoon is!"

"Doe dat niet, Willem!" antwoordde Arthur. "Ik dank u, dat ge mij straks hielpt en 't spijt mij, dat ge om mijnentwille straf kreeg; 'k had ze liever zelf gehad."

"Kom, praat daarover niet, 't had niets te beteekenen, maar dien Walther zal ik het verleen!"

"Willem, doe hem niets! 't Is veel beter. Ik zal goed tegen hem zijn, dan zal hij wel ophouden!"

"Nu, nog mooier! Kom, ge zijt dwaas! Maar — misschien hebt ge gelijk ook! 't Is beneden mij, mij met hem in te laten! Maar als hij je leed doet, zeg het mij dan maar!"

Daarmede ging Willem van de boekenkast weg en Arthur verwijderde zich naar een anderen hoek van de kamer, verhengd dat hij Willem tot andere gedachten gebracht had. Hij stond alleen en dacht aan „Rustoord.“ Hij stelde zich den stillen, aangename huiselijken kring voor en voelde zijne oogen vochtig worden. Hij liep de kamer uit en snelde den tuin in. Helder schenen de sterren aan den effen, blauwen hemel. Hij dacht aan zijne lieve mama. Den avond vóór zijn vertrek had zij hem mede naar buiten genomen en hem dien heerlijken hemel gewezen. „Kind, als het daarbinnen niet rustig is, klaag het den Heer! Zijne oogen doorloopen de gansche aarde en dezelfde hemel breidt zich ook over uwe nieuwe woning uit.“ Zoo sprak zij en 't was Arthur te moede, alsof zij daar bij hem stond, zijne hand greep en het hem nog eenmaal zeide. Een zucht rees nit zijn hart en nam eene stille bede mede omhoog.

Hij bad niet alleen, de jonge held. Ginds op Rustoord bad het moederhart voor hem mede en ook de wenschen zijns vaders werden naar den eigen blauwen hemel gezonden. Tot de oude Klaas zelfs, had in zijn avondgebed eenen naam meer te noemen en de Heer in den hemel neigde het oor in liefde tot hen allen en sprak :

„Die mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden!“

DERDE HOOFDSTUK.

De wereld in het klein.

Den volgenden morgen was Arthur vroeg op, doch reeds waren sommigen zijner medeleerlingen hem vóór geweest en hij zag ze reeds bezig, hunne lessen in orde te brengen, toen hij de leerkamer binnentrad. Hij wenschte hen goeden morgen en ging naar zijne plank. 't Eerste, wat hij greep, was zijn bijbel, doch hij zette dien weer neder en keek de kamer rond. Niemand der overigen had er één bij zich liggen. Zou het wel gewoonte zijn? Zou men hem niet uitlachen? Toch, hij had zijne mama beloofd, elken morgen eenige verzen uit de door haar opgeschreven gedeelten te lezen. Zou hij nu reeds die belofte verbreken en bovenal zich schamen voor den Heer! Onwillekeurig sloeg hij, het boek vasthoudende, met den duim het eerste blad op. Zijn oog viel op het:

„zonder dit licht wandelt de mensch in een donkeren nacht,
ook al wordt hij door den glans der wereld rijk beschenen.“

Hij nam een moedig besluit, ging op zijne plaats, sloeg één der hem opgegeven gedeelten open en zette zich tot lezen. Een half bedwongen lach klonk aan het andere einde der tafel; Arthur las voort.

„Wilt ge ook soms voor ons preeken?“ vroegde eene sarrende stem naast hem en op zijde ziende, bemerkte hij Walther

die van de gelegenheid gebruik maakte, nu zij zonder onmiddelijk opzicht waren. Arthur beet zich op de lippen. Hoe jeukten zijne vingers om den plager een welverdiend antwoord te geven. Hij bedwong zich echter en zeide niets. Walther teleurgesteld, sloop nu achter hem en trok hem aan het haar. Dit was te veel voor den vurigen Arthur. Hij keerde zich om, sloeg zijne gespierde armen om Walther heen, lichtte hem van den grond en droeg hem, ondanks zijn heftig spartelen, weder naar zijne plaats, waar hij hem tamelijk onzacht op zijn tabouret zette. Walther stond op en plaatste zich tegenover hem om een vechtpartij te beginnen.

„Ik zou het u niet raden,“ zeide Arthur „mij voortaan iets in den weg te leggen. Ge ziet, ik ben sterker dan gij, ge zoudt het dus verliezen. Bovendien heb ik geen lust, met u te vechten.“

„Hé, denkt mijnheer er anders over dan gisteren?“ zeide de woedende Walther, maar, daar de handelwijze van Arthur door de anderen toegejuicht werd en hij het onderwerp der algemeene spotternij was, zette hij zich eindelijk neder, vooral toen hij zag, dat Arthur rustig naar zijne plaats ging. Deze hield den bijbel voor zich, om den schijn te hebben, dat Walther hem niet gehinderd had, maar het lezen ging toch niet meer. Eindelijk sloeg hij het boek toe en begon aan zijn lessen, verstoord op zichzelf. Zijne rust was weg. „De lankmoedige is beter dan de sterke,“ luidde het daarbinnen, maar moest hij zich dan maar laten plagen en sarren? Hij had Walther toch eigenlijk geen leed gedaan. Ja, toch, . . . hij had hem aan den lachlust der overigen prijs gegeven. 'k Zou nog liever een finken slag hebben dan uitgelachen te worden. 't Is verkeerd, heel verkeerd van mij geweest, zoo dacht hij. De lessen wilden ook niet; zijn hoofd en hart waren niet daarbij en toen zij

aanvingen, ging Arthur met een angstig gemoed en zwervend hoofd aan zijne tafel zitten. 't Oordeel van den heer Z. . . . was dan ook niet zeer gunstig; Arthur hoorde het met een kloppend hart aan en een hoogrood bedekte zijn gelaat.

„Leert ge niet gemakkelijk van buiten, Arthur?“

„Jawel, mijnheer, maar . . . ik“ — hij zweeg.

„Maar?“ vroeg de Heer Z. . . verder.

Bijna had hij alles gezegd en de schuld op Walther geworpen, doch eensdeels, omdat zijn geweten hemzelve, niet zijn plager beschuldigde, anderdeels, omdat hij de rol van „klikker“ verafschuwde, zeide hij: „Ik was zoo verstrooid van morgen — ik kon niet leeren!“

„Dan wil ik hopen, dat ge in 't vervolg uwe gedachten beter aan banden zult leggen en uw hoofd bij uw werk zult houden, anders zal het niet gaan.“

Ontstemd plaatste Arthur zich in een hoek van de speelkamer. Nu was hij boos op zichzelf, dan op hem, die de aanleiding tot dat alles gegeven had. Hij ontweek Walther en wilde hem liever zelfs niet zien. Hij dacht aan Rustoord en aan zijne mama. Neen, hij kon het zich niet ontveinzen, zijne mama kon hem niet goed vinden, zij moest zijn gedrag afkeuren, zij zou smart gevoelen, als zij het wist. Hij snelde naar boven, naar zijne kamer en bad: „Ik ben verkeerd, Heer! Vergeef het mij en laat mij goed zijn!“ Toch voelde hij nog geene rust. Weér ging hij naar de speelkamer en onwillekeurig viel zijn oog op Walther. Al te goed wist hij, wat er aan zijn gebed schortte en zoo hij het niet wist, zijn geweten zeide het luide genoeg. Hij bedacht zich, trad op Walther toe, maar ging weér terug en liep welstaanshalve om het troepje heen in welks midden deze zich vermaakte. 't Was verkeerd. Hij ging terug, deed eene forsche poging op zichzelf en stak Walther de hand toe:

Dáár," zeide hij, „we zijn weêr goede vrienden. Ik ben pas hier, waarom zouden we boos op elkander zijn?"

„Nu, ook goed!" antwoordde Walther en zag hem verwonderd aan. Een pak rolde van Arthurs hart; nu gevoelde hij zich verlicht. Ja, dacht hij, papa wist het wel „de lankmoedige is beter," ik heb een ongelukkigen dag gehad, want ik heb in het duister loopen dwalen.

Een van de heerlijkste oogenblikken op eene kostschool is de aankomst der post. Nauwlijks had men den welbekenden Martinus Bosch, door de jongens bij verkorting „Tinus" genoemd, aan het hek zien te voorschijn komen, of ieder was de kamer uit en snelde hem tegen, nog eer zijn „tinge-linge-ling!" de meid uit de keuken had geroepen.

„Voor mij één? Voor mij ook wat, Tinus!" riepen allen.

„Voor twee van jelui een brief, voor één jonheer een pakje en voor jelui allemaal de complimenten, en dat alles wèl was."

Met een dergelijk praatje trachtte de goede brievenbesteller, die maar niet vergeten kon, dat hij zelf een jongen geweest was, den storm te bezweren, totdat de meid zijne bestellingen veilig had ontvangen. Twee dagen was Arthur op school geweest, toen de heer Z... hem een brief overhandigde. Bevende van verlangen nam hij dien aan. 't Was een brief van zijne onders, beiden hadden zij geschreven. Met gespannen verwachting doorvloog hij den inhoud, eerst dien van Mama:

Lieve Arthur!

Nog geen enkel oogenblik zijt ge mij uit de gedachten geweest en onophoudelijk gis ik, wat ge dit of dat oogen-

blik van den dag doet. Ook u zal 't wel vreemd zijn, ons allen te missen, maar ik hoop, dat ge u gelukkig en tevreden gevoelen zult te midden uwer makkers, die u toch wel vriendelijk zullen ontvangen hebben. Vergeet echter uw besten Vriend niet; zorg, dat ge tot Hem durft naderen met het bewustzijn, dat ge Hem liefhebt. Laat al uw doen en laten Hem dit bewijzen. Denk vaak aan Zijne liefde jegens u, dat zal u kracht geven tot het goede. 't Is op Rustoord veel rustiger dan toen gij de laatste dagen bij ons waart. Pieter vraagde mij gisteren: of dat zonde was, dat gij weg waart, hij had dit van den ouden Klaas opgevangen. Uwe broeders en zusters groeten u recht hartelijk en in hare gedachten omhelst u

Uwe U liefh. Mama.

Arthur was overgelukkig; het was de eerste brief, dien hij van zijn Mama ontving. Hij las nog eens en nog eens en zeker zou hij dien herhaalde malen overgelezen hebben, indien het schrijven van den heer Munting hem niet tusschen duim en vinger uitgedleden en gevallen ware. Schielijk raapte hij het op, en las;

Waarde Arthur!

Reeds eer zouden we u iets van ons gemeld hebben, indien we het niet beter gevonden hadden, u eerigen tijd te gunnen, om u goed te overtuigen, dat ge niet meer op Rustoord zijt. Wij zijn verlangend te hooren, hoe het kostschoolleven u bevalt. Doch, vergeet niet, Arthur: de kostschool is eene wereld in het klein. Meen dus niet, dat zich alles naar u schikken zal, gij zult u naar de kost-

school, later naar de wereld moeten schikken en alleen dáár kunt ge u tegenover haar stellen, waar zij strijdt voert met Gods heiligen wil, omdat ge dan een bondgenoot hebt, sterker dan de wereld. Doch, tracht steeds de beweegredenen der dingen te vinden; zooveel schijnt goed, wat in den grond kwaad is en omgekeerd, ook in uw eigen hart. Studeer vlijtig: „Time is money.“. Zorg, dat ge genade vindt in de oogen Gods en der menschen. Zoek uwe hulp en kracht in de liefde tot den Heer, die u het eerst lief had. Veel zou ik u willen schrijven, liever roep ik u toe: overwin uzelf, Arthur! Dat is de grootste levenswijsheid. Uw zusje heeft u veel gemeld over ons allen; dit behoeft ik dus niet te herhalen. Denk veel aan ons, wij denken voortdurend aan u. Geloof mij

Uw U liefk. Papa.

Meermalen merkte Arthur op, dat Walther volstrekt geen belang scheen te hebben bij het „tinge-ling“ van den vroolijken Tinus; wie ook naar het hek liep, om iets per post te ontvangen, Walther bleef achter. Hij vond het vreemd, zijne verwondering steeg tot nieuwsgierigheid en hij besloot het eens te onderzoeken. Het speeluur sloeg en ieder stormde naar buiten. Arthur maakte van de gelegenheid gebruik, dat Frits De Groot een spel stond aan te kijken.

Hij klopte Frits op den schouder en zeide:

„Waarom gaat Walther nooit zien, of de postbode iets voor hem heeft?“

„Wel, hij heeft nooit iets te wachten!“ antwoordde Frits.

„Nooit iets te wachten? Waarom niet?“

„Zijne ouders zijn verongelukt, op hunne reis naar de West.

Nu heeft zijn oom, die daar woont, hem op kostschool gedaan en hij ontvangt slechts om de drie maanden een brief van hem."

"Dat is naar!" hernam Arthur, in wiens oogen Walther, ondanks diens plagerijen, eene zekere waarde verkreeg, uit medelijden geboren. Onwillekeurig voelde hij zich tot den ongelukkigen wees aangetrokken, en vergat op dat oogenblik geheel de onaangename trekken, aan Walthers karakter eigen. Den volgenden dag, een Woensdag, was er des middags geene les en, bij gunstig weder maakten de leerlingen eene flinke wandeling in den omtrek. De nieuwelingen genoten het bijzondere voorrecht, met den heer Z... te wandelen, totdat zij een makker gevonden hadden, bij wien zij zich geschikt voegen konden. 't Was heerlijk weer. De warme zomer-zonnestrallen werden door een zacht koeltje getemperd en niets verhinderde het jonge hart om zich te vergasten aan al het schoone en goede, dat bosch en veld in dezen tijd biedt. De jongens verdeelden zich in groepjes van drie of vier, ieder voegde zich bij zijne vrienden en Arthur was nauwelijks aan de zijde van den heer Z... getreden of deze had reeds eene geheele beschrijving uitgelokt van Rustoord en zijne omgeving. De onderwijzer leende zulk een belangsteliend oor, dat Arthur onvernoeid bleef verhalen uit de schoone streek, die hij „bij ons" noemde, en reeds waren ze een goed eind weegs, toen hij bemerkte, dat Walter alleen liep. Allen hadden een vriend, — Walther, de wees, had er geen. Arthur gevoelde zich pijnlijk aangedaan, doch durfde den heer Z... niet daarover spreken. Walther intnsschen, weinig vermoedende, hoe hij het onderwerp van Arthurs gedachten was, vermaakte zich met zijn wandelstok de bladeren van de boomen te slaan, de vogels op te schrikken, of van de eene groep naar den andere te loopen, om zijne geestige gezegden te debiteeren. 't Was duidelijk, dat hij met zijne eigene houding verlegen was, en de

onaangename gewaarwording, door het gevoel zijner verlatenheid opgewekt, onder een schijn van onverschilligheid zocht te verbergen. Wat zou Arthur doen? Zou hij zich bij Walther voegen? Maar neen, daarin had hij gansch geen lust. Hij zou zichzelf opofferen aan iemand, wien hij niets verplicht was. Niets verplicht? Was er wel iemand, wien hij niet verplicht was? Was „zijn naaste“ niet ieder, met wien hij in aanraking kwam? Bovendien, Walther was een wees en alleen daarom had deze recht op zijne welwillendheid! Zoo sprak Arthurs geweten; zijn eigenhefde echter zeide hem gansch andere dingen. 't Zou dwaas zijn! Waarom moest juist *hij* de wrijfpaal van den plaaggeest worden? Waarom zou hij het gezelschap van andere jongens, dat hem wel aangeboden zou worden, verwaarloozen om zich aan iemand te binden, die door alle anderen geschuwd werd? Zóó dwaalden zijn beschouwingen heen en weder, gedurende den korten tijd, dat de heer Z... het stilzwijgen bewaarde, en toen deze hem op nieuw in een gesprek wikkelde, gevoelde hij zich zóó verstrooid, dat hij vurig wenschte, Walther een poos uit het oog te kunnen verliezen. Dit ging echter niet zoo heel gemakkelijk en hoe aangenaam Arthur de wandeling ook vond, hij was blijde, toen zij de school in de verte weér zagen.

„Vindt ge het prettig, met mijnheer te wandelen?“ vroegde Frits hem, toen zij in de leerkamer gekomen waren.

„Nu,“ antwoordde Arthur, „waarom niet? Toch loop ik ook gaarne met jongens!“

„Dat geloof ik ook!“ hernam de andere „'k houd niet van die nuttige gesprekken. Wilt ge met ons loopen?“

„'k Zou het heel gaarne doen, maar...“ Hij wist niet, wat hij zeggen zou. Frits was een knaap, wiens geardheid Arthur zeer aantrok, doch zijn geweten liet hem niet toe een bevestigend antwoord te geven. De andere, nog steeds wachtende op Arthurs

bevestigend antwoord zette groote oogen op, toen Arthur plotseling vroegde :

„Waarom loopt Walther alleen?“

„Wel, omdat niemand met hem wandelen wil. 't Is waarlijk geen genot, zijn kameraad te zijn. Gij hebt toch geen plan met hem te gaan? In dat geval wensch ik u aangename wandeling, maar ik zou het u niet raden. Waarlijk, gij zijt nog veel te kort hier en kent hem nog niet half. Vraag er de anderen maar eens naar!“

Arthur, ziende, dat hij onverstandig genoeg zijn gedachte bloot gegeven had, trok terug en antwoordde: „Neen, daarin heb ik nog volstrekt geen zin, 'k vraagde het maar zoo. Zouden uwe vrienden ook met mij willen gaan?“

„'k Heb het ze eerst gevraagd“ hernam Frits, „en zij hadden er niets tegen. Nu, gij kunt er over denken, maar dan moet ge het aan mijnheer zeggen, hoor!“

„Ik dank u voor uwe vriendelijkheid,“ zeide Arthur, en als mijnheer het goed vindt, dan...“

Frits was intusschen reeds naar zijne vrienden gegaan, om hen een weinig al te voorbarig te vertellen, dat Arthur de volgende maal met hen wandelen wilde en het den heer Z... zeggen zou. De leertijd was om en Arthur wilde een brief aan zijne ouders schrijven. Hij zette zich neder met het noodige schrijfgereedschap voor zich en begon :

Lieve Pa en Ma!

Wat hebt u mij verrast met uw eersten brief! Ik brandde van verlangen om iets van u te hooren en van allen en alles tehuis. 't Is mij nog wel vreemd en somtijds zou ik wel willen overvliegen naar u. Pa heeft zeker gelijk

als hij vindt, dat de kostschool eene wereld in het klein is, maar dan is de geheele wereld anders dan ons Rustoord. De jongens zijn heel goed jegens mij, alleen één, Walther Franken, schijnt mij minder genegen. Geen der leerlingen mag hem lijden en hij loopt geheel alleen, als we wandelen. 't Spijt mij wel van hem, want hij is een wees en krijgt bijna nooit een brief. Hij moet, dunkt mij, niet erg gelukkig zijn, maar 't is voor een gedeelte zijn eigen schuld, daar hij iedereen plaagt. Ik heb nog geen bepaalden vriend gevonden en mag met den heer Z... wandelen, totdat ik een vriend gevonden heb. Ik hoop, dat de Heer mij helpen zal, om goed te zijn en mijn best te doen. De heer Z... is iemand, dien ik nu al heb leeren achten en lief hebben, maar... ik wilde toch tusschenbeiden nog wel eens met u praten, lieve pa en ma. Zooveel moeilijke dingen moet ik nu alleen doen, waar u mij vroeger raad en hulp gaaft, bvb. nu weer een vriend kiezen, dat is niet gemakkelijk; 'k wenschte, dat ik het u zoo kon schrijven, als ik er nu over denk. Met het leeren gaat het nog al, hoewel sommige lessen uiterst moeilijk voor mij zijn. Zult u mij nu spoedig weer schrijven, en mij veel van u allen vertellen? Groet mijne zusjes en Piet recht hartelijk van mij, ook onzen Klaas en geloof mij, steeds aan u denkende, lieve pa en ma!

Uw U liefh. Arthur.

De brief werd gevouwen, verzegeld, verzonden en toen had Arthur berouw, dat hij dien weggestuurd had. Er stond geen woord in over mama's bijbel en papa's album. Had hij daaraan niet gedacht? Ja, maar wijselijk had hij vermeden er over te schrijven. Wijselijk? 't Was niet geheel in den haak? Hij

had dan ook licht iets van zelfoverwinning geschreven en Walther dan? Hij kon niet spoedig in slaap komen, en, toen dit eindelijk gelukte, sliep hij onrustig. Nu eens droomde hij, dat een groot schip te midden der woeste golven op het punt was te vergaan. Eene dame stond op het dek en zag hem op het strand staan. Zij verzocht hem, of hij de vriend van haar zoon worden wilde, en, toen hij vraagde, wie hij was, hoorde hij Walthers naam noemen. Krak! krak! Het schip verzonk en — Arthur schrikte wakker. Dan weder was hij met de overige leerlingen aan het wandelen; hij liep met Frits en diens vrienden en Walther ging als naar gewoonte alleen. Op eens zag hij zijne mama voor zich staan. Zij staarde hem somber aan, wees naar Walther en vraagde hem, of hij ook gaarne alleen zou zijn, als de Heer haar van hem wegnam. Toen hij weder ontwaakte, voelde hij nog een traan op zijne wangen. 't Was gelukkig licht. Hij stond op en kleeedde zich. Geen zijner makkers was nog beneden, 't was eerst half zes. Hij nam zijn bijbel en las, maar hij kon zijne gedachten niet bij het gelezene bepalen. Lusteloos sloot hij dien weder en begon aan zijne lessen. 't Gelukte hem eindelijk, zijne verstrooidheid meester te worden en, onophoudelijk de gedachte aan zijne „plicht“ onderdrukkende, wist hij eindelijk zijn geweten een tijdlang het zwijgen op te leggen. 't Was nog zoo lang eer 't weêr Woensdag was en dan moest het nog mooi weêr zijn ook

We zullen onzen vriend niet op den voet volgen en hem elk oogenblik in zijne gangen bespieden, maar alleen dáár hem trachten te ontmoeten, waar zich bijzondere zaken in zijn kostschool-leven voordoen.

De Woensdag kwam, maar de regen viel in stroomen neder,

zoodat er aan wandelen niet te denken viel, tot geen klein genoegen voor onzen vriend, die begreep te moeten kiezen en daarom de keuze zoo lang mogelijk zocht te rekken. Des Zondags echter gebeurde er iets, dat hem het opvolgen van de stem zijns gewetens gansch niet vergemakkelijkte. De heer Z... namelijk was gewoon, de leerlingen des Zondags-avonds in de huiskamer te verzamelen, om zich eenige oogenblikken met hen bezig te houden, hetzij door met hen te spreken, hen eene geschiedenis te vertellen, of ze uit het een of ander boeiend werk iets voor te lezen. Van zijn komst op de school aan, was dit uur Arthur uitstekend bevallen en hij verlangde ook thans er naar, 't herinnerde hem aan de Zondagavonden op Rustoord, die op soortgelijke wijze gesleten werden. Eindelijk brak het gewenschte oogenblik aan. De jongens namen hunne tabouretten in de hand en trokken naar beneden. Toen zij plaats genomen hadden, zongen zij het heerlijke lied:

God, enkel licht,
 Voor wiens gezicht
 Niets zuiver wordt bevonden,
 Zie ons bevlekt,
 Met schuld bedekt,
 Misvormd door duizend zonden!

Heer, waar dan heen?
 Tot U alleen!
 Gij zult ons niet verstooten!
 Uw eigen Zoon
 Heeft tot Uw troon
 Den weg ons wéer ontsloten!

Wil U ter eer
 Steeds meer en meer
 't Geloof in ons versterken!
 Dan zullen wij,
 Gereed en blij
 Uit liefde 't goede werken!

De glazen deuren waren geopend; liefelijk galmden de tonen door den tuin en stierven weg in het boschje, dat het grondgebied der school begrenste. 't Was een prachtige zomeravond. De laatste zonnestrallen wierpen hun purperen schijnsel in het vertrek en met de avondkoelte woei de geur der rozen en violetten naar binnen. Ieder scheen zacht gestemd door de hem omringende schoone natuur en de onderwijzer vond daarin een geschikt aanknoopingspunt om met zijne leerlingen te spreken over de heerlijke sabbathsrust, die den geloovige wacht in den hemel, waar geene zon meer noodig zijn zal tot een licht des daags. Hij sprak daarover met het oog op een verhaal uit een fransch tijdschrift, dat hij hun wilde voorlezen. Nauwlijks echter had hij het blad geopend en het verhaal aangevangen, of de meid klopte aan de deur en vroegde, of een der jongeheeren ook den sleutel van de schuur had, daar de oppasser om vijf uur daarin gegaan zijnde, tot nu toe (het was nu bijna zeven) er nog in zat, omdat één der jongeheeren zoo goed was geweest den sleutel om te draaien. Men had het niet eer bemerkt en nu, op het geraas, dat hij maakte, toegeschoten, kon men den sleutel niet vinden.

„Weet iemand iets daarvan?“ vroegde de heer Z...

Niemand sprak. De heer Z... verwijderde zich, ging naar de schuur, maar den sleutel niet vindende, liet hij het slot opensteken. Intusschen zaten de leerlingen elkander ondervragend aan te staren, of ze ook in elkanders blikken lezen konden, wie de schuldige was. Eensklaps viel hunne aandacht op Walther, maar deze, ziende, dat hij het voorwerp van aller verdenking was, stond op, richtte zich tot Arthur en zeide:

„Gij hebt den sleutel! Meent ge, dat ik u niet gezien heb!“

Arthur ontstelde. „Ik! En waar moet ik dien dan hebben? Ik heb geen sleutel gezien!“

„In uw zak! 'k Weet het beter!“ hernam Walther, zich verhe-

gende in Arthurs angst. Deze, overtuigd, dat hij niets van den sleutel wist, maar daarentegen aan het wankelen gebracht door den vasten toon, waarop zijn beschuldiger sprak, tastte in zijn zak, en het gezochte voorwerp voeleude, wierp hij het zijn beschuldiger voor de voeten onder den uitroep: „Dat is uw werk, Walther!“

Verbaasd staarden de jongens den nu eens van toorn bevenden Arthur, dan den valsch glimlachenden Walther aan, en ofschoon zij niets van de zaak begrepen, verklaarde de algemeene deelneming zich ten voordeele van den eerste, dien men voor onschuldig hield. Toen de heer Z... weder binnenkwam, raapte Arthur den sleutel op, stelde hem dien bevende ter hand en zeide:

„Dien heb ik in mijn zak gevonden, mijnheer! Walther wist, dat hij er in was, ik niet!“ en — de tranen sprongen hem in de oogen. Met een ernstigen, doch weemoedigen blik staarde de onderwijzer de beide knapen aan. „Arthur, ga naar boven en tracht een weinig te bedaren, indien gij wenscht, dat ik met u spreken zal. Weet intusschen,“ en hier zag hij veelbeteekenend naar Walther, „dat ik u tot nog toe niet voor den schuldige houd!“ Arthur wierp een blik vol dank op den heer Z... en verliet de kamer. Hij had zich ontsteld gevoeld, nu de schijn zoozeer tegen hem sprak, doch het bemoedigde hem, dat zijn onderwijzer niet naar den schijn oordeelde en deze had het hart van den jongen voor zich gewonnen.

De onderwijzer sloot het tijdschrift, er kon dezen avond niets meer van iets dergelijks komen; allereerst diende de leugen uit hun midden weg. Walther zag aller oog op zich gericht met eene uitdrukking van toorn en verachting.

„Opzettelijk heb ik den oppasser niet gevraagd, wie hem opgesloten heeft, omdat ik uzelf liever in de gelegenheid stellen wil, de waarheid te bekomen. Het feit zelve vind ik roekeloos

en onbedacht, doch meer smart mij de onwaarheid en boosheid, die zich daaraan in de gevolgen vastknoopt. Wie uwer weet iets daarvan?"

Niemand sprak, maar toen Walther zag, dat de oogen van den onderwijzer, na de kamer rondgedwaald te hebben, op hem gevestigd bleven, zeide hij:

„Ik zag Arthur langs de schuur gaan, hij deed iets aan het sleutelgat en liep toen hard weg. Ik was boven voor het raam en toen zag ik het.“ Daarop wendde hij zijne oogen af.

„Hoe wist gij dan, dat Arthur de sleutel in zijnen zak gestoken had?"

„Ik zag hem iets in den zak steken, mijnheer!“ stotterde Walther,“ en begreep nu, dat het de sleutel zijn moest, toen er naar gevraagd werd.

„Waarom zeydet gij dat niet terstond?"

Walther kleurde sterk. Eindelijk had hij het gevonden: „Ik durfde niet! Ik vreesde, dat u mij niet gelooven zoudt!“

De heer Z... trok de schouders op, waaruit ieder begrijpen kon, dat hij met deze opheldering gansch niet tevreden was en zond de leerlingen naar de leerkamer, waar zij zich met lezen konden bezig houden. Hijzelf liep eenigen tijd het vertrek op en neder, en begaf zich toen naar Arthurs verblijf. Deze had intusschen al den tijd gehad, over het gebeurde na te denken. Wat den sleutel betrof, was hij volkomen onschuldig, en toch, hij was eer ontevreden over zichzelf, dan boos op zijn beschuldiger. Had hij Walther de vorige week zijne vriendsehap aangeboden, deze zou hem nu niet onrechtvaardig beschuldigd hebben? 't Was dus eigenlijk het gevolg zijner eigenliefde. De verhouding tusschen Walther en hem, was niet, zooals zij moest zijn en toch... ze had goed behooren te wezen. Walther had schuld, ja, maar dat verminderde zijne schuld niet. Hij was boos geworden en

had hem den sleutel voor de voeten geworpen: 't was dan ook wat erg, zoo maar onschuldig beticht te worden. Doch bedaard te blijven, waar hij werkelijk schuld had, dat was geen kunst! Neen, hij had zich door zijne drift weder laten overwinnen, hij gevoelde het, zijn gansche lichaam beefde, hij was de slaaf van zijn toorn. Verdrietig wierp hij zich op een stoel, en zijn elleboog op de tafel leggende, liet hij er het zware hoofd op rusten. Was hij maar op Rustoord? Dan kon hij alles aan mama zeggen! „Zonder dat licht wandelt de mensch in een donkeren nacht!“ klonk het daarbinnen. Maar hij las immers in zijn bijbel? Ja, maar lezen en er naar leven, dat scheelt veel!

Zóó vond hem de onderwijzer. Arthur te veel met zichzelf bezig en meenende, dat voorloopig niemand hem zou komen storen, richtte zich niet op, voordat de heer Z... hem riep.

„Arthur, zeg mij, hebt ge werkelijk schuld? Ik kan het bijna niet gelooven en toch, de schijn is tegen u! Bedenk, dat de vreeselijkste waarheid nimmer zulke gevolgen hebben kan als de kleinste leugen.“

„Ik heb niet gelogen, mijnheer, aan dien sleutel heb ik geen schuld!“

„Waarom dan, Arthur? Zeg het mij vrij uit!“

„Arthur staarde nu eens zijn onderwijzer, dan den grond aan en zeide eindelijk:“ Ik werd boos en gooide Walther den sleutel voor de voeten.“

„Dat was zeker niet goed van u,“ antwoordde de onderwijzer, „maar hoe kwam die sleutel in uw zak. Dat begrijp ik niet!“

„Dat weet ik niet, mijnheer! Walther heeft gelijk, ik ben langs de schuur gegaan en hoorde geraas tegen de deur; toen meende ik de deur open te stooten, maar zij was gesloten. Ik wilde daarop naar het boschje gaan, om de anderen te zeggen, dat er iemand opgesloten was in de schuur, doch ik viel en

scheurde mijn broek onder aan de pijp, zóó dat ik naar boven liep, om een andere aan te trekken. Deze lag op den stoel, ik verkleetde mij, maar dacht in het geheel aan de schuur niet meer. Toen de meid binnenkwam, schoot het mij in eens weér te binnen.

„Dus ge hebt dien aangetrokken, nadat de schuurdeur reeds op slot was?”

„Ja, mijnheer! De sleutel moet in mijn zak reeds geweest zijn, toen ik deze broek aantrok, anders begrijp ik het niet!”

„Was er iemand boven, toen gij hier kwaamt?”

„Ja, mijnheer, Frits kwam juist van de kamer, toen ik hierheen ging.

„'t Is jammer, dat Frits juist uit is, we zullen er straks op terugkomen. Arthur, ik ben overtuigd, dat gij de waarheid zegt, maar toch ge hebt schuld! Belijd ze den Heer en tracht in Zijne kracht uw driftig karakter meester te worden. 't Zal u een bron van veel leed worden, mijn jongen, vooral, wanneer ge den Heer dienen wilt. Hij was zachtmoedig en wil, dat wij het van Hem leeren. Ga nu naar beneden, straks spreken we verder.”

Arthur talmde en scheen nog iets op het hart te hebben „Wildet ge nog iets zeggen?”

„Ja, mijnheer!” antwoordde de knaap, „ik wilde u gaarne wat vragen. Mag ik... met Walther wandelen, als u het goed vindt?”

De onderwijzer scheen getroffen en dacht een oogenblik na.

„Waarom wildet gij dit?” vroegde hij daarop,

„Omdat Walther... een wees is en hij loopt alleen. Ik heb nog geen vriend!” hernam Arthur eenigszins verlegen.

„Hebben anderen u niet gevraagd, met hen te gaan?”

„Ja, mijnheer, maar... ik geloof, dat het zoo beter zal zijn.

Misschien zal hij dan niet zoo vreemd tegen mij zijn."

"Arthur, we zullen er later over spreken, ik wil er over denken?"

Frits, die bij zijne familie in de nabijheid geweest was, kwam ten negen ure te huis, doch nog eer hij zich bij de overigen voegde, had de onderwijzer hem tot zich laten komen, teneinde van hem de ontkenning der zaak te vernemen. Nauwelijks had de heer Z... hem dan ook daarnaar gevraagd, of hij vertelde, dat Walther hem boven gezegd had, dat hij den „groenen" Arthur een poets gespeeld had. Frits had hem gevraagd, waarin deze bestond; toen had hij geantwoord: „Zoo vragen we de boeren de kunst af!" Frits had hem daarop gedreigd, Arthur te zullen waarschuwen, maar Walther had hem gerust gesteld met de verzekering, dat het maar „eene grap" was. Bovendien had hij Arthur niet meer gezien, eer hij uitging. Hij was nog eens teruggekeerd, omdat hij zijn horloge op de tafel had laten liggen en toen hij boven kwam, had Walther haastig Arthur's broek op den stoel geworpen. De heer Z... riep den schuldige tot zich en zeide:

„Walther, wilt ge zoo goed zijn, mij nog cenmaal te zeggen wat *gij* van dien slentel weet, doch bedenk u tweemaal, eer ge tot nieuwe onwaarheid de toevlucht neemt! Ik had u nimmer tot zoo iets schandelijks in staat gewaand!"

De booze knaap, zich ontdekt ziende, bekende bevende de waarheid. „Ge hebt u lafhartig en laag gedragen tegenover Arthur, wiens karakter zich waarlijk van vrij wat edeler zijde doet kennen dan het uwe. Dit heet geen „grap," geen „jongensstreek," 't is een valsche zet, in alle loosheid uitgedacht. Ik wil u daarvoor niet straffen, wijl nu kwaad zich onmiddelijk in zijne gevolgen zal doen gevoelen. Ieder uwer makkers zal u wantrouwen en u met argusoogen bespieden."

„Ik heb geen makker! Ze haten mij!“ zeide Walther heftig en, voor een oogenblik gevoelende, hoe ongelukkig hij was, kon de anders onverschillige knaap zijne tranen niet weêrhouden.

„Dat is uw eigen schuld, vriendlief en, zóó voortgaande zult ge den eenige misschien, die u niet haat, ook van u afstooten. Zoudt gij gaarne een vriend hebben?“

Walther zag den heer Z... zonderling aan. Wie zou zijn vriend willen wezen? Ze wilden allen lachen, als hij iets geestigs zeide, een grip uithaalde, zich zelve straf bezorgde; dan was het „geest“ voor en nà, maar anders liet men hem aan zichzelf over. Hoe, Arthur zou hem tot zijn vriend kiezen, terwijl hij zich steeds ongunstig tegenover hem gedragen had? Kon Arthur dan niemand anders vinden? Dat wist hij beter! Arthur was van vrij wat edeler allooi dan hij, de heer Z... had gelijk. Hij sloeg de oogen neder, en vergat te antwoorden. De onderwijzer herhaalde zijne vraag en Walther antwoordde toestemmend.

„Waarom wenscht ge het, Walther! Gij schijnt toch in alles uw eigen wil te volgen en uw genoegen te zoeken ten koste van anderen. Dat gaat niet! Wie een vriend hebben wil, moet zich vaak verloochenen en het komt mij zoo voor, dat deze zelfverloochening in uw geval zeer gewenscht is. Zoudt ge daartoe kunnen besluiten?“

Walther deed zich geweld aan, om den storm te bezweren, die in zijn hart woedde en zich naar buiten wilde toonen. De heer Z... dit bemerkende, ging voort; „Ga naar uw kamer, denk goed daarover na en als ge het morgen met uzelve eens geworden zijt, kom het mij dan eens zeggen.“

Drie dagen later, na het koffie drinken belde de postbode op „Rustoord“ en na eenige oogenblikken kwam Pieter met een brief binnen. „Een brief van Arthur!“ riepen allen. De heer Munting brak dien open en deelde den inhoud met zijne echt-

genoot. Onwillekeurig nam hun gelaat eene uitdrukking van blijdschap aan, terwijl zij lazen en toen zij elkander aanzagen, glinsterde er een traan in het oog der moeder.

„Hij heeft toch geen vrede daarbij gehad!“ zeide zij, „de Heer verhoort mijn gebed en leidt ons kind beter dan wij het zouden kunnen doen!“

„Dat is ééne overwinning!“ antwoordde haar echtgenoot en glimlachte.

VIERDE HOOFDSTUK

Overwinnen en overwonnen.

't Was een schoone dag en 't mocht dan ook wel. Maanden en weken lang hadden de leerlingen zich reeds het genot voor-
gespiegeld, dat hen op den geboortodag van den heer Z... wachtte,
en zeer zelden bleef de werkelijkheid beneden de verwachting,
of liever de eerste was van dien aard, dat zij geen tijd meer
liet, om aan de laatste te denken. Maar, waar men in dezen
tijd niet al te zeker op zijn kon en, wat toch noodwendig bij
zoo'n feest behoort, dat waren de blijde zonnestralen, die over
de bouquets en het sparregroen speelden, waarmede men de
leerkamer in een feestzaal herschapeu had, en dat de vinken
en leeuwrikken hunne liedjes zoo gul door de openstaande vensters
zouden galmen, daarop had men ook niet al te vast mogen
rekenen. Geen wonder dus, dat in aller oog een straal van
vreugde glinsterde, en tusehenbeide nu de een, dan de ander
met de vogelen ginds mede neuriede. 't Was zóó half acht en
reeds had men zich geschaard om den man, dien ieder achtte
en liefhad met een welkomstlied te ontvangen en hem bij monde
van den oudste der leerlingen een jaar toe te wenschen, rijk
aan Gods zegen, met evenveel zonnestralen op en bloemen langs
den levensweg, als daar buiten glansden en geurden. Dáár ging
de deur open en hij trad binnen. Terston! sloeg de piano een

paar akkoorden aan en vriendelijk wêerklonk het schoone welkomstlied tot ginds in het boschje, waar de vinken zelfs een oogenblik zwegen :

»Wil, Heer, hem heel zijn leven door
Met uwe gunst verzellen.
En tot een zegen stellen :
Uw hand geleide hem op 't spoor
Der vreugde, bij het licht
Heer, van Uw aangezicht !”

Dat was waarlijk zoo slecht niet gokozen van Willem Vermeulen en zijne twee vrienden, die dit jaar de feestcommissie uitmaakten en toen zij het den vorigen dag aan allen voorgelezen hadden, had men hen van alle zijden bijval betuigd. Eene andere zaak echter had meer geschil veroorzaakt. Jaren achtereen waren de jongens gewoon den heer Z... een bewijs hunner liefde en achting te geven en schoon hij meermalen ernstig betuigd had, dat ze hem grooter genoegen zouden doen, met dit na te laten, 't was hun elk jaar een nieuwe vreugde. Eindelijk hadden zij hem dan ook verzocht, hun dit genot niet te ontnemen en zóó hadden zij met ijver ook thans een gedeelte hunner spaarpenningen tot dat doel geofferd. Maar evenzeer was het eene oude wet, door de leerlingen zelve uitgevaardigd en beschreven dat niemand hieraan mede mocht doen, die binnen de laatste veertien dagen vóór den feestdag zich aan buitengewone straffen blootstelde. Wel is waar, jongens zijn in den regel geen al te strenge rechters over zichzelf en hunne makers, en ook deze bepaling was geen wet van Meden en Perzen, doch, bleef de uitvoering van het vonnis ook meer dan eens achterwege, men vergat vooral niet daarover te spreken en den schuldige trof steeds de algemeene outevredenheid. Immers men begreep, men gevoelde stilzwijgend dat gehoorzamen verre-

weg beter is dan offerande en dat hij, die zich zóó kort voor dien vreugdedag het misnoegen van den onderwijzer op den hals haalde, althans niet veel liefde jegens hem toonde te bezitten. In den regel waren dan ook de laatste weken van September de rustigsten van het geheele jaar. Ditmaal echter had Walthers misdrijf daarop inbreuk gemaakt, hetzij omdat zijn daad de verachting van allen opwekte, of wel, omdat men hem nu eenmaal niet lijden mocht, Willem Vermeulen stelde voor nu de oude bepaling streng toe te passen. Walther, die zich mede in de speelkamer bevond, toen men over de aanbieding van het geschenk beraadslaagde, had dit nauwlijks vernomen, of hij wierp een woedenden blik op Willem en met den uitroep: „'t kan mij niet schelen!“ snelde hij de kamer uit en wierp de deur met geweld achter zich toe. Willem lachte, maar de overigen waren ontstemd. Toch was men tezeer tegen Walther vooringenomen, dat één zich zou wagen hem te verdedigen. Arthur wachtende, of iemand der overigen iets zeggen zoude, stond zwijgend tegen de tafel geleund, doch ziende, dat niemand den ongelukkigen Walther verdedigde, zeide hij:

„Hoor eens, dat is leelijk! Daaraan doe ik niet mee! Hij is even goed hier in huis als wij allen en ik zie niet in, waarom wij hem straffen zouden! Dat heeft mijnheer nog niet eens gedaan. Bovendien, . . . neen, dat doe ik niet! 't Kon één van ons ook overkomen zijn en niemand zal gaarne hiervan uitgesloten zijn, ik ten minste niet graag“

„Bravo! . . . ik ook niet!“ riepen verscheidene stemmen, maar Willem, het niet voor den jongeren Arthur willende opgeven, werd door den bijval, dien Arthurs ronde taal vond, nog te meer tot weêrstand geprikkeld.

„Arthur, gij matigt u veel recht aan. Ge zijt pas hier en weet niet, hoe wij het gewoon zijn. Ik begrijp ook niets van

je; mij dunkt zóó, 't moest juist koren op je molen zijn. Of wilt ge den edelmoedige spelen?"

„Den edelmoedige?" hernam Arthur scherp, „gij althans speelt den onedelmoedige. Moeten we die dingen dan zoo lang onthouden?" vervolgde hij zachter. „Neen, Willem, ik moet u ronduit zeggen, dat ik het voor ons allen onaangenaam vinden zou, als we Walther laten achterblijven. De dag is voor hem vergald en voor ons allen."

„Ge spreekt, alsof ge alle wijsheid in pacht hebt, maar ik vat nog maar niet, hoe gij 't zoo op hem hebt. Hij zit je altijd in den weg; ik vind het al heel dwaas en 't was beter, dat ge maar zweegt."

Arthur was boos op Willem, die hem zoo onzacht op zijne plaats zette en toch, eene weemoedige gedachte maakte zich van hem meester, toen hij bedacht, waarom hij ouwillekeurig Walthers partij opnam. Hij zweeg een oogenblik, maar de overigen, die het tamelijk vermetel van Arthur vonden, dat hij het tegen den ouderen Willem Vermeulen volhield, schenen op zijn antwoord te wachten. Eindclijk zeide hij, terwijl zijn ronde wangen en glinsterende oogen zijne opgewondenheid uitdrukten, op heftigen toon:

„Wij mogen dat niet doen, ik wil het ook niet! Walther is... een wees en dat kan ons allen ook overkomen! Als Walther niet mede doet. ..."

Hij stond op het punt eene bedreiging uit te spreken, maar het vuur, waarmede hij de laatste woorden had uitgesproken, had de meesten, zoo niet allen aan zijne zijde gebracht. Er ontstond geraas; de een zeide dit, de andere wat anders, maar het was uit allen duidelijk, dat men zich meer aan Arthurs dan aan Willems zijde schaarde. Maar ook Willem zelf was door Arthurs laatste gezegde getroffen. De uitdrukking van bevreemding maakte

plaats voor een ernstigen trek en toen Arthur, dit bespeurende, op hem toeliep, hem bij den mouw trok en vroegde: „Niet waar, we zullen er niet langer over praten?“ glimlachte hij en antwoordde:

„Jelui moet het weten, 't is mij goed! Ge zijt toch een rare, Arthur!“ Nu ging er een gejuich op, vooral onder de jongeren en men vergat zelfs de noodige voorzichtigheid, althans daar kraakten voetstappen op den trap, maar toen de heer Z... de deur opende om naar de oorzaak van dit buitengewoon geraas te onderzoeken, verdween de laatste van het troepje in den gang en spoodde zich naar de schuur, om den in een hoek pruilenden Walther te vertellen, dat „hij mede mocht doen en nu maar doen moest alsof er niets gebeurd was.“

„Hoe komt dat nu zoo in eens?“ vroegde de verraste knaap, die zijn ondragelijk vonnis al geteekend waande.

„Dat hebt ge Arthur te danken!“ was het antwoord. Eerst toonde zich verwondering op zijn gelaat en toen...

Maar van dat alles wist de onderwijzer niets en dat was goed ook. Toen zijne oogen den kring ronddwaalden, waar uit aller blik hem geuegenheid en achting tegen blonk en ze van daar zich op de festoenen langs de wanden en de geurige ruikers vestigden, terwijl zijn oor en hart hun lied en heilbede opving, was hij getroffen. Geroerd hoorde de onderwijzer de heilbeden zijner leerlingen en beantwoordde ze met een hartelijken handdruk en een goed woord. Daarna werd hem het geschenk overhandigd. Wie daarbij wel het gelukkigst waren?

Het ontbijt was afgeloopen en daar de geboortedag van den heer Z... steeds een vacantedag was, bereidde men zich tot eene morgenwandeling op voorstel van den onderwijzer. Arthur had eerst een brief naar Rustoord geschreven en was een der

laatst, die zich gereed maakten. Nauwlijks was hij op zijne kamer, of de deur werd geopend en Walther trad binnen.

„Is hier niemand anders?“ fluisterde hij en zag meteen verschend de kamer rond.

„Neen!“ antwoordde Arthur, hem met een vreemden blik aanziende.

„Arthur, ik wou je danken, omdat...“ zeide Walther.

„Kom, wat, gekheid! 'k Zal het wel te goed houden!“ hernam de andere.

„Neen heusch, Arthur!“ vervolgde Walther, die teleurgesteld scheen, nu zulk eene poging op zichzelf niets scheen te beteekenen, „ik meer het! Ik zou niet gaarne van achteren gestaan hebben!“

„Hoor eens,“ hervatte Arthur „praat daarover nu niet langer! 't Had niets te beteekenen, ik vond het vervelend, dat er één niet mede zou doen en dat zou iedereen gehinderd hebben. Maar, wat anders, Walther! willen we samen wandelen?“

„Meent ge dat werkelijk, Arthur! Maar ja, mijnheer heeft het mij al gezegd. Ge moet mij toch eens wat zeggen,“ zeide Walther.

„Wat moet dat dan wezen?“ vroeg Arthur.

„Hebt gij geen hekel aan mij? Alle jongens haten mij en toch, als dat niet zoo was, zou ik ook wel anders zijn. Maar ik ben verkeerd tegen je geweest!“

„Walther!“ zeide Arthur, „laat ons nu vrienden worden en elkander helpen om goed te zijn ook tegen de anderen, wilt ge?“

„Of ik wil?“ Walther zag Arthur met een somber gelaat aan en zeide eindelijk, „dat zou u nog al lukken, maar mij zou het niet veel helpen, geloof ik... ik kan niet!“

„Arthur, of ge beneden kwaamt, vraagt de jufvrouw,“ riep Johan Lens van den overloop en toen hij Walther zag, voegde hij er bij, „en gij ook, Walther!“

De jongens begaven zich bij hunne medeleerlingen en nauwelijks was men buiten of Frits De Groot liep naar Willem Vermeulen en zeide:

„Zie nu dien Arthur, nu gaat hij met Walther loopen, die hem al zijn leven in den weg zat! Daar moest gij nu een stokje voor steken!“

„Och, laat hem maar begaan?“ hernam de aangesprokene, „hij moet het weten! 't Is een vreemde jongen, ik begrijp niets van hem!“ en hiermede keerde hij Frits den rug toe en wandelde naast zijne vrienden voort.

„Wat doen we nu, als wij weer te huis komen?“ vroegde Arthur aan zijn tochtgenoot.

„Wel, dan hebben we den geheelen dag voor ons!“ antwoordde Walther. „Vóór het eten vermaken we ons in den tuin, dan gaat ieder in den regel wst voor zich zelve doen en van avond hebben we „feest.“

„Ik ben blijde, dat ik mijn brief afgemaakt heb, want, ik merk wel, dat er van daag anders niet veel van komen zou; ik kan niet schrijven als er zooveel gewoel om mij henen is.“

„Vindt gij briefschrijven een aangenaam werk? Ik gansch niet. Ik ben altijd blij, als het gedaan is.“

„Nee, ik ben altijd blij, als ik met pa en ma eens weér praten kan, vooral nu ik zoover van hen afzit en tot nog toe ontbrak het mij niet aan stof.“

„Ja, dat wil ik wel gelooven, bij u is dat heel iets anders. Ik heb geen pa meer en . . .“ voegde Walther met een gesmoorden zucht er bij, „ook mama niet meer. Mijn oom heb ik maar eens gezien, toen hij bij ons logeerde; wat moet ik dien schrijven? Die zal er wel zoo heel veel niet omgeven, hoe het mij gaat. Er is eigenlijk niemand op de wereld, die heel veel om mij geeft.“

„Zeg dat niet Walther, ik geloof, dat mijnheer Z... ons allen waarlijk liefheeft en u even als de anderen, en ik heb recht medelijden met u, omdat gij een wees zijt. De overigen, och, als gij eens anders trachtet te zijn, zouden ze ook wel van u houden.“

„Mijnheer Z..., mij liefhebben! 't Kan wel zijn, maar ik geloof het niet, hoor! Hij heeft „de pik“ op mij en is altijd even streng. Nu, als alle menschen zooveel om mij gaven, had ik geen rust nog duur in mijn leven, want hij zegt mij nu het eene, dan het andere.“

„Dan kon ik dit ook wel van pa denken; die berispte mij bijna elken dag, ja, ik dacht dit ook wel eens, en werd boos. Maar als ik een weinig bedaard was, begreep ik toch, dat ik mij zijne bestraffing door eigene schuld bezorgd had en dat pa mij bestrafte, om een betere jongen van mij te maken, dus tot mijn voordeel. Ook geloof ik waarlijk niet, dat iemand ons straffen zal, omdat het zoo'n prettig werkje is.“

„Nu, gij hebt wel goede gedachten, Arthur, en wat deedt ge dan?“

„Wel, ik bekende schuld, droeg mijne straf wel niet met plezier, maar nam mij voor ze te vermijden.“

„Schuld bekennen! Hoe flauw! Hoe kinderachtig!“ riep Walther lachende uit. „Dat zou ik nooit doen, dat staat niet voor een jongen! Neen, hoor, dat laat ik aan de meisjes over!“

„'k Geloof niet, dat het zoo'n flauw en kinderachtig werk is, althans het kostte mij veel meer moeite dan de moeilijkste thema en ik had er meer moed toe noodig dan om een vechtpartij te beginnen. Bovendien, mama zeide altijd, dat het veel flinker was, te erkennen, dat men ongelijk had, dan met een stijf hoofd met zijne schuld te blijven voortloopen, als een dwaas die nog niet eens weet, wat goed of kwaad is.“

„Maar gelukte het u dan, om beter te worden.

„Walther, ik zal u wat zeggen!“ zeide Arthur na een oogenblik op beslisten toon. „Gij moogt mij uitlachen of niet, maar ik denk over sommige dingen heel anders dan gij. Gij vindt het dwaas en kinderachtig, dat ik bid en in den bijbel lees, en toch, ik geloof, dat gij veel aangenameer leven hebben zoudt, indien gij het ook deedt. Gij zoudt over alles anders denken en ook wel anders kunnen worden, dan ge nu zijt. Dit hielp mij altijd, om beter te zijn! Daardoor kreeg ik kracht!“

„Er om lachen, dat juist niet,“ hernam Walther, „want ik heb begrepen, dat gij met uw bidden en bijbellezen er toch beter aan toe zijt dan ik, maar..... ik weet niet, ik kan er niet toe komen om het te doen. Er zijn hier wel meer jongens, die het doen, maar ik durf niet; mij zouden ze allen uitlachen.“

„Ik geloof het niet, althans, wanneer uw verder doen en laten daarmede overeenkomt. En ook al lachten sommigen, wat zou dat? Het goede is altijd uitgelachen. In uw bijzijn zal men dat niet doen, en, achter uw rug? Nu, dan denk ik maar aan dien man, den wijzen.... och!.... hoe heet hij ook weer? So.... Sa.... Sosa.... Socrates! Juist! Toen ze hem vertelden dat iemand in zijn afwezigheid kwaad van hem gesproken had, zeide hij: „Hij mag mij zelfs slaan, als ik er niet bij ben!“

Walther glimlachte en antwoordde: „Nu hoor, van avond ga ik mijn knopen tellen en als ge mij morgenochtend ziet lezen, denk dan maar, dat ze oneven waren, want ik begin met „neen.“

„'t Is mij precies hetzelfde,“ antwoordde Arthur, eenigszins geraakt, omdat Walther er schertsende over sprak en nog geen menschenkennis genoeg bezittende, om te weten, dat een karakter als dat van Walther zijn heiligste gedachte in scherts of lach als in een narrengewaad kleedt. Dat Walther niet bedoeld had, Arthur te ergeren, bleek oogenblikkelijk, toen hij zeide:

„Neen, maar ik meen het, Arthur! Ik ga het eens probeeren, hoewel het mij wel vreemd zal afgaan. Als ik wist, dat zij dan van mij houden zouden!... Ik voel mij tegenwoordig lang niet gelukkig! Allen keeren mij den rug toe, alleen gij wilt met mij wandelen en — —“

„Nu, is dit soms niet genoeg?“ vroegde Arthur heftig.

„Dit wilde ik niet zeggen“ hernam Walther, „maar ik begrijp het niet,... ik begrijp er niets van,... hoe gij met mij wilt omgaan en... ik plaagde u onophoudelijk.“

„Begint gij er nu weêr over, Walther? Zeg daarover nu als het u belijft niets meer! Eén ding kan ik u wel vertellen, als ik des morgens niet bad en in den bijbel las, waren wij al lang aan het vechten geweest samen! Maar nu zullen we liever goede vrienden worden, vindt ge niet!“

„Top!“ riep Walther en, om Arthur te toonen, hoe men op de kostschool gewoon was, vriendschapsbanden te sluiten, greep hij diens hand, opende ze en sloeg er in, dat het klonk!

„Nu, gij zijt toch alles behalve alleen „geest“, hoor, ten minste als we eens weêr iets afspreken, sla ik toe!“ hernam Arthur en wilde voortspreken, toen hij op eenigen afstand iets zag, dat hem verraste.

„Wat doen ze nu?“ vroegde hij en trok Walther bij den arm.

„o, 't Is daar zóó mooi! antwoordde deze, „als we eene groote wandeling doen, rusten wij er in den regel en dan zingen ze het een of ander stukje.“

„Zingen?“ zeide Arthur op een toon waaruit verwondering sprak. „Leeren we dan ook zingen, ik heb daarvan nog niets geleerd, maar 'k zou het gaarne leeren. Wanneer gebeurt dat dan?“

„We beginnen in den regel met November en eindigen met Mei, als de lange avonden gedaan zijn, maar ik houd er niet veel van!“ antwoordde Walther.

Hij had goed geruden. Alle jongens vleiden zich tegen de helling van een heuvel neder, en ook de onderwijzer zette zich oij hen, plaatste zijn wandelstok in den grond en wijdde eenige oogenblikken aan de heerlijke streek. 't Was hier inderdaad verrukkelijk. Schilderachtig lagen de groepen der knapen tegen het nu eens licht dan donker groene, vaak bruine mostapijt, dat de helling der heuvelen rij bedekte en slechts door eenige lage eikenstruiken afgewisseld werd. Daarboven, waar het vloerkleed al bruiner en donkerder werd, verloren zich de altijd groene dennen op hun bruinen stam en hooger nog dan hun schoone toppen, welfte zich de wolkenlooze hemel, met zijn glinsterend blauw, waarlangs de zon hare ietwat te warme stralen uitgoof. Aan de andere zijde van het pad strekte zich een effen en schoon meer langwerpig uit, als een blauwe spiegel, rondom in een lijst van groene boorden en allerlei struikgewas gevat, terwijl hier en daar eenige schoone waterlelieën de kleurenspeeling voltooiden. Aan de overzijde verhief zich een nieuwe heuveltop, terwijl rechts het oog bekoord werd door het gezicht op de dorpen en torens in de verte, hier door welige akkers omringd, ginds boven de boomen uitstekende en ter linkerzijde een dicht bosch het panorama sloot. In één woord, het was een bekoorlijk plekje! Wie maar een weinig gevoel had voor het schoone der natuur en zingen kon, stonde onwillekeurig een lied aan ter eere van den Schepper en toen de heer Z. . . . de rijen rondzag en vroegde, „of ze niet iets in de doos hadden“, waren de leerlingen reeds druk aan het kiezen. Eindelijk was men het eens geworden en zes der leerlingen begaven zich naar den tegenoverliggenden heuvel om van daar het tegenkoor te doen klinken. Nauwlijks waren zij er gekomen of men stemde het volgende lied aan:

KOOR.

Wie spant u uit, o, blauwe hemel?
 Wie overstroomt met warmte en licht,
 Met gouden vonken, zilveren stralen
 En parel tranen u 't gezicht?
 Wie is de Herder, wolkenkudden,
 En starrenheiren, die u hoedt,
 Wiens vinger op millioenen banen
 U vcilig eeuwen wandlen doet?

TEGEN KOOR.

Dat is de Heer!
 De algoede Herder! Hij leidt Zijn schapeu,
 Zie, onze Wachter wil sluimren noch slapen!
 Hij hoedt zijn kudden op 't eeuwige veld!
 't Haar van uw hoofd heeft Zijn liefde geteld!

KOOR.

Wie sloeg de feestdos om uw leden?
 Wie weefde u 't glinstrend groen tapeet?
 o Aard, wie schonk uw rozen 't purper?
 Uw blanke lelie onschuldskleed?
 Uw duizend geuren, duizend kleuren?
 Wie, jonge lente, uw eersten straal?
 Uw laatsten dauwdrop, rijke zomer,
 En 't menschenhart zijn feestkoraal?

TEGEN KOOR.

Dat is de Heer!
 Roze noch lelie heeft 't kleed zich geweven,
 Toch, wat ook Tirus of Sidon mocht geven,
 Salomo droeg nooit zoo schittrend gewaad!
 Mensch! Wat gij hoog boven 't bloemke nog gaat!

KOOR

Wie lokt u dartlende orgelkelen
 Het wisselnd lied uit volle borst?

En, bij uw kozen en uw kweelen,
 Wie stilt uw honger, lescht uw dorst?
 Wie houdt u vast bij 't zweven, stijgen,
 Wie bindt u snelle wieken aan?
 Maakt Edens kleuren op uw vleuglen
 En wijst de musch zijn korrel graan?

TEGEN KOOR.

Dat is de Heer!
 Zaaïen noch maaien we, Hij wil ons voeden,
 Uit Zijne schuren voor honger ons hoeden!
 Zonder Zijn wil valt geen muschje ter aard!
 Mensch! Eindloos meer is uw ziele Hem waard!

Nog trilden de laatste tonen van het tegenkoor over de oppervlakte van den meêrspiegel en smolten weg in de verte!
 't Was hier verrukkelijk en men kon bijna niet scheiden. Toch werd het tijd om aan terugkeeren te denken, wilde men niet te veel van den dag aan de wandeling geven.

Toen zij tehuis kwamen, begaf Arthur zich naar zijne kamer en was niet weinig verrast, een trommel op zijne tafel te vinden, die de kennelijke sporen droeg, van „Rustoord“ afkomstig te zijn. Hij opende dien met bevende vingers en was wel een weinig teleurgesteld, toen hij een vreemde hand op het blaadje papier bemerkte, dat bovenop lag. Wie kon dat geschreven hebben, zóó beverig en zóó groot! Ha! dat is van Klaas, hij heeft woord gehouden. Zou hij eerst den inhoud van den trommel bezien of Neen, hij zal eerst lezen; de oude genegenheid overwon de nieuwsgierigheid:

Geagte Jongeheer Arthur!

Arthur kon zich van lachen niet weêrhouden bij deze titulatuur. Gij zit non op kostschool, maar, 't is tog zonde,

de ouwen Klaas kan uwé niet vergeeten. 'k Heb in geen twintig jaar een pen gehandteert en kan tegenswoordig beeter met de spop terecht, maar nou Ge op kostgool zit, zet ik mijn neêr en neem den pen op, om Uwé is te schrijven. Uwé moet niet zien naar mij sgrift, want, ik zeg maar, dat was in mijn teid in geen vergeleik bij nou; 't Is tog zonde, toe kos iemand, die zóó schrijven kon as gij, wel perfester of burgemeester geworden zijn. Maar ik hat uwé belooft, dat ik je wat stureen zou omdat ge lever van ons zijd, om er uw deel van te hebben en dit kan de ouwen Klaas niet verkropen. Daarom zent ik Uw hier 2 twee podjes met arbriekooze en een paar met moerbeien en dan wat heerlijke rijnet en belfleurs, hoopende dat uw ze met smaak zal gebruiken en nog is denken zal aan de ouwe Klaas, die je niet vergeten ken. Ik rook nog alteid uit de mooie nieuwe peip, die uw mijn ter gedagtenis vereerde alcen heb ik uw naamletter in de kop gebrand. Pieter is beina de geheele teid om mij heen in deze mooie daagen. De famielje is wel en verzoek Uw de groetenisse. Ik hoop, dat Uw dit beiteids zal ontfangen, maar, 't gaat tegenswoordig alles met stoom en U Papa vond het goed, dat ik het maar met de boodeswagen bestelde, daar Jan van wegens door ziekte niet naar de stad reiden kan. Ik wort al mooi ouwd, maar anders gaat het nog al voor mein jaren; de Heer is mijn berder en mijn het nog niks ontbroken tot nog toe. De ouwen Klaas zal wel het meeste hier getuint hebben en toe ik den wingert opbont, dagt ik: Klaas, als ge, zoo out als ge bint nog maar een rank mag zijn; van de waaren wijnstok, dan zal het ewige Rustoord ook wel niet voor je gesloten weezen. Lieve Arthur, wat is het tog goet onder en bei alles de Heer lief te hebben en Hem voor alles maar

te laten sorgen, zooals onze bloemen het mijn voor zig -laaten doen. Nu weet ik geen nies weer as uw de groetenisse van alle uit de keuken te versoeke en te hoopen, dat de Heer mij waarde jongeheer, ik wil zeggen, mein beste Arthur 't is waar, ik had haas vergeeten, wat ge er mijn oover gezegt heeft, maar ik kom ook al op jaaren, in alles nabci mag zijn, ook in dat ontzetende leeren. Nou breek ik af met den pen maar niet met het hart en noem mijn, naar hartelijke groetenisse, die zig noemt, geagte jongeheer.

den omoen Klaas.

Arthur legde den brief ter zijde en zeide lachend in zichzelf: „Die goede Klaas, hij vergeet mij toch nog niet! Maar een brief, nu, die was goed voor een cacographie! Toch doet het mij plezier, dat hij mij eens geschreven heeft en ik zal hem terugschrijven ook. Zou er waarlijk niets van pa en ma in zijn?“ Hij lichtte voorzichtig de potten uit de trommel, schoof de appels ter zijde — ja, waarlijk, daar lagen nog drie brieven. Haastig greep hij ze, opende ze één voor één en doorvloog den inhoud. Dat was dubbel feest. Nadat hij ze gelezen en herlezen had, legde hij ze snel in zijne portefeuille en ging met de trommel naar beneden, waar de huishoudster de schatten in bewaring nam, doch Arthur vrijheid gaf er voor zich en zijne makkers een goed gedeelte uit te nemen. Zulke deelingen hebben dit voor, dat het quotient in den regel klein is en er geen rest overschiet, waarom de bewerking zeer spoedig afgelopen is. Daarna ging men spelen en zelden gebeurde er op dezen dag iets wat de goede verhouding verstoorde of tot bepaalde wanordelijkheden moest gerekend worden. Ditmaal echter zou de

dag niet even rustig voorbijgaan, als gewoonlijk. Het was ongeveer een half uur, vóór de etensbel geluid werd, toen zich op eenigen afstand van de speelplaats in het boschje een troepje der leerlingen verzamelde, dat door het telkens toelopen van anderen, steeds grooter werd. Ook Arthur wilde zien, wat er gaande was. Daar stoud Johan Lens op een gekapt boomstam en las iets voor, waarover men hij tusschenpoozen uitbarstte in lachen. Arthur naderde, verlangend om in het algemeene vermaak te deelen, maar Johan scheen zijn toelopen niet bemerkt te hebben, althans terwijl allen schaterend Arthur aanstaarden, ging hij voort: „Ik rookt nog alteit uit de moojen, neuen peip, die uw mijn ter gedagtenis vereerde,“ en hij deed dit op eene wijze, die op zichzelf reeds de lachlust zijner medeleerlingen prikkelde. Arthur kon zijne ooren niet gelooven en stond een oogenblik als versuft te denken, hoe de brief in Johans handen komen kon. Deze ging echter lachende voort: „alleen hep ik U naamleter in den kop geprant.“ Dat was te veel voor Arthur. Hij had den ouden Klaas te lief om hem hier te laten bespotten en bovendien kon hij het niet uitstaan, dat men hem uitlachte en met dien brief voor den gek houden zou. Hij duwde zijne makkers op zijde, sprong op Johan aan, en wilde hem het ge-roofde uit de vingers rukken, doch deze, eindelijk Arthur bemerkende, kreukelde den brief in elkaar en bewaarde dien in de gesloten vuist. Nu ontstond er eene worsteling. Weldra was Johan uit den vertikalen stand op den boomstam verplaatst in een horizontalen op den grond en Arthur, die boven hem lag zocht hem den brief te ontwringen. De overige hand gebruikte Johan om zich met slaan en stooten van zijn bespringer te bevrijden, hetwelk deze natuurlijk met gelijke munt betaalde. Johan, eindelijk ziende, dat hij het tegen den gespierden. Arthur zou moeten verliezen, nam een gelukkig oogenblik waar

en slingerde den bewusten brief over de hoofden der omstanders in het boschje neêr. Onmiddelijk was Arthur op de been en raapte zijn buit op, doch zijn bloed kookte en, nauwlijks had hij dien vermeesterd, of hij wilde andermaal op Johan losspringen toen twee der oudste leerlingen, eveneens toegelopen, hem weêrhielden. Een hoogrood kleurde zijn gelaat, zijne oogen glinsterden en met moeite liet hij zich betoomen. Johan, hartelijk blijde van hem verlost te zijn en nu toch willende toonen, dat hij niet bang voor Arthur was, bleef een oogenblik in afwach- tende houding staan, waardoor hij zijn tegenstander nog meer op eene nieuwe kloppartij belust maakte, doch toen deze zich door de terechtwijzingen van de anderen beleeren liet, riep hij:

„Nu, dat is het werk van je vriend! Je moest ook met Walther loopen hé? Je wordt met je eigen munt betaald, man!“ en ging onverschillig heen. Arthur verbleekte. Hij begreep, dat hij den brief boven op de slaapkamer had laten liggen, maar allermint had hij kunnen denken, dat Walther laag genoeg zou geweest zijn, dien aan de anderen te geven. Hij streek den brief een weinig glad en bergde dien bij de overigen in zijne portefeuille, terwijl de toorn in zijn hart langzamerhand oversloeg tot een somber en weemoedig gevoel. Hij wist niet, wie hem het meest beleedigd had, Walther of Johan. Hij verachtte ze beiden. . . . Neen, hij „wou maar, dat hij tehuis was.“ Hoe geheel anders was en deed men hier; zoo iets zou op „Rustoord“ nimmer geschied zijn. Tegen een boom geleund, stond hij te mijmeren, nu over het eene, dan over het andere, maar tot rust kon hij niet komen.

Tinge-linge linge-ling! Allen begaven zich naar boven om te eten en ook Arthur, hoewel zeer weinig eetlust gevoelende, volgde hen. Het middagmaal was weldra afgelopen en, hetzij men den onderwijzer zelve een oogenblik van misnoegen besparen

wilde, of omdat men dit voor zichzelf vreesde, de geschiedenis van den brief bleef voor hem verborgen. Walther voegde zich bij Arthur, maar kon den glimlach niet ondordrukken, die om zijne lippen speelde; toen hij diens ontstemd geluut zag. Arthur was nog gansch niet in de rechte stemming en beet hem toe.

„Waarlijk, ge hebt reden tot lachen! Ik dank u voor uw vriendelijkheid! 'k Vind het een flauwe streek van je, Walther!“

Walthers lachlust werd nu zóó geprikkeld door Arthurs opwellenden toorn, dat hij niet antwoorden kon. Deze echter, geen lust hebbende, hem verder te woord te staan, zeide: „'t Is eigenlijk dwaas van me; ik kon niets anders van je wachten!“ en keerde den nog steeds lachenden Walther den rug toe. Deze hield hem echter tegen en, althans in zooverre tot bedaardheid teruggekeerd, dat hij antwoorden kon, begon hij zich te rechtvaardigen. „Hoor eens, Arthur,“ zeide hij, „'t is mijne schuld niet. Ik zag den brief op de tafel liggen en vond dien zóó koddig, dat“

„Zoo koddig, dat ge stad en land er mede rondreizen moest niet waar! Is het uwe schuld niet? Hoe kwam Johan er dan aan?“

„Hij was juist boven, wij lazen hem samen en toen . . . rukte hij mij dien brief uit de handen en ging daarmee naar beneden 'k Heb hem nog nageloopt, en hem gevraagd, mij dien terug te geven, maar hij lachte en liep weg!“

„'t Was waarlijk aardig! Waarom Johan er bij geroepen? Ge hadt mij den brief kunnen brengen, ge wist immers, dat hij van mij was! Als ge zóó mijn vriend wezen wilt, geef ik uw vriendschap cadeau. 't Verwondert me niets, dat niemand het op je heeft.“

„Zooals ge wilt,“ hernam Walther, nu op zijne beurt geraakt, „'k heb me zoolang alleen beholpen en dan had ik het altijd rustig, maar ik heb daaraan geene schuld, dat houd ik vol!“

„Geene schuld!” herhaalde Arthur toornig, een verachtelijken blik op zijn vriend van één dag werpende. 't Feest had intusschen alle bekoorlijkheid voor hem verloren, want daarbinnen woelde en kookte het; zijn genot was weg en hij verlangde maar, dat het tijd zou worden om naar bed te gaan. Eindclijk kon hij het gloeiende hoofd ter ruste leggen en al zijn leed vergeten in en ongestoorden slaap. Zóó meende hij, maar 't kwam gansch anders uit. 't Was, of hij het gebeurde maar niet vergeten kon, ja, alsof de driften nog heftiger opwaakten in zijn hart. Die Walther, hij zou zich gansch niet meer aan hem laten gelegen liggen, hij wilde niets meer met hem te doen hebben. Dat was nu de dank! Zoo'n lafhartige, valsche jongen! Maar zijn toorn steeg tot woede, toen hij aan Johan dacht! o Had hij dien nu eens bij zich, hij zou het hem nog anders betaald zetten. Van middag had hij hem niet half genoeg gegeven! Ha, hij zou hem.... De woorden ontbraken, maar hij balde de vuisten! „Die zijn broeder haat is een doodslager!” bondsde het daarbinnen en Arthur schrikte op. Ja, 't was waar! Als de Heer hem aan zijne eigene woede prijs gaf, wat zou hij niet hebben kunnen doen! Hij zag zich zelven in zijne ware gestalte en huiverde voor de snoode gedachten van zijn hart. Hoe verkeerd was hij. De rust zijns harten werd vertoerd in het vuur van den nijd! Maar, wat behoeven ze het ook te doen? Waartoe hem ook zóó beledigd? — en een paar heele tranen verlichtten hem. Toch! was het wel boosheid, wel plagerij geweest? 't Was niet goed van Walther geweest, dat hij den brief gelezen had 't was immers de zijne niet! Neen, dat was slecht, dat was hatelijk! zoo dacht Arthur verder, maar alsof zijn hart zelve vreesde weer in den woedenden uitval van zoeven te vervallen.... hij ontroerde op nieuw en onwillekeurig ontsnapte hem een stil: „Heer, bewaar Gij mij!” — Maar, toen zij hem gelezen hadden, was het geen

wonder dat ze er om lachten, — de brief was er naar! Dit was geen kwaad, hij zou het ook gedaan hebben. 't Was wel niet aangenaam voor Arthur's gevoel, dat Johan dien aan allen voorgelezen had, maar 't was dan toch ook niet meer dan de lust om ze allen eens te doen lachen! Neen, Johan kon slecht weten dat de oude Klaas zoo hoog bij hem aangeschreven stond! En als Walther er werkelijk eens geene schuld aan droeg, dan had hij hem hard, zeer hard behandeld en onrechtvaardig ook. Dan was de gansche overwinning, die hij meende op zichzelf behaald te hebben, verloren niet alleen... maar hij had zich door zijn toorn geheel laten overwinnen. Een gevoel van moedeloosheid maakte zich van hem meester. Hij trachtte te slapen, maar ziet, allerlei vreemde droombeelden dwongen hem tot opmerkzaamheid en lieten hem geene rust! Nù eens zag hij dat schip, zwalkende op de baren en die dame op het dek. Zij zag hem verwijtend aan en wees op Walther! Dàn weer dacht hij zich het gelaat zijner mama; zij weende, omdat haar zoon den Heer en zichzelf vergeten had! Straks hief zijn papa dreigend den vinger omhoog en de heer Z... voegde hem bestraffend toe: "t Ware beter geweest, dat ge Walther aan zichzelf hadt overgelaten!" 't Was aaklig! Hoe zon hij toch tot rust komen. Daar buiten sloeg de klok reeds één en nog was hij klaar wakker! Hij wist geen raad! Wat zou hij doen? Hij stond op en knielde voor het ledikant neder. Vriendelijk goot de maan hare glinsterende stralen door de ruiten, doch nog vriendelijker blikten de oogen van den Hemelschen Vader op den moedelozen knaap neêr en hij liet een stroom van liefde, rust en vrede in het jonge hart dalen.

Werd het nu maar spoedig morgen, dan kon Arthur het weêr in orde brengen; bidden, dit was toch nog maar het halve werk. Maar, hoe zon hij aanvangen? Wat zou hij tegen Walther zeggen

en wat tegen Johan! Weêr dreigden zijne gedachten heen en weder verstrooid te worden, maar de engel des slaaps had medelijden met hem en nam hem zachtkens en ongemerkt in zijne armen.

Van nu af en voortaan liep de „geest“ met Arthur. Johan zeide er niet veel over, want Arthur was „niet gemakkelijk als hij aan den gang kwam, maar toch was 't een ronde jongen en hij mocht hem wel lijden.“

VIJFDE HOOFDSTUK.

Ernstige roepstemmen.

't Was guur, erg guur! De wind gierde door elke spleet en loeide door den schoorsteen. Daarbuiten kringelden de bladeren van de boomen zich, zij werden geel en bij elke vlag werden er honderden her- en derwaarts gestrooid. De laatste bloemblaadjes stoven uit elkaâr voor het geweld van den alles vernielenden najaarstorm en een woeste stortbui wischte straks de kleuren af, waarmede zij den grond bont gestrooid hadden.

Ook daarbinnen was het somber. Geen vroolijke lach klouk door de eetzaal, maar op aller gebaat was bezorgheid en angstige spanning te lezen. Men zette zich aan den ontbijttafel, maar zwijgend ging het anders zóó gezellige halfuur voorbij. De onderwijzer nam den bijbel en las de heerlijke geschiedenis van Lazarus' opstanding. Met moeite bracht hij ze ten einde. Wat vervulde de harten? De engel des doods was de kostschool binnengedrongen. Frederik Werner had de typhus gekregen en de geneesheer wanhoopte aan zijn herstel. Juist dezen morgen had hij gezegd, „dat de knaap den dag wel niet ten einde zou brengen.“ Daarom gevoelden onze jonge vrienden dubbel, wat de onderwijzer voorlas. Ja, hun vriend sliep, maar welhaast zou hij den langen slaap des doods slapen. Vreeselijke omkeer! Voor acht dagen sprak, speelde en schertste hij met

hen, en nu? Zijn spreken werd ijlen, zijn spelen ging over in stuiptrekkingen en woeste razernij, zijn scherts versterf in den ernst des doods... Frederik Werner was niet meer. Met de wegstervende avondtonen van de dorpsklok vlood zijne ziel naar...? Deze vraag deden zich jong en oud; wie zou daarop het antwoord geven?

't Is goed, dat jonge menschen nu en dan aan den dood herinnerd worden. Zij denken daaraan zoo weinig. 't Schijnt alsof ze zeker zijn, nog een lang leven voor zich te hebben. Alles lacht hen zoo vriendelijk toe in het leven, dat het denkbeeld van al dat schoone te moeten scheiden, niet bij hen opkomt. Zij hebben zóóveel te denken, te doen, te spelen en te genieten, dat de gedachte aan sterven slechts zelden bij hen opkomt. Veien uit hunne omgeving worden volwassen, bejaard zelfs, en, hooren ze al eens van den dood eens kinds, och, dat zal hen immers niet overkomen? Zij gevoelen zich zoo wel en zoo sterk! Konden zij de kindergroeven slechts eens tellen! De plan'ts weér vinden en herkennen, waar eenmaal een jong en schoon bloemke kleurde en geurde, totdat de wind des doods zich over 't land liet hooren en het steeltje brak! Eerst dan, wanneer de dood aan hunne eigene deur klopt, als hij hier een broeder of eene zuster, dáár een vriend of eene vriendin wegneemt, plotseling wegneemt, voor altijd wegneemt, dan eerst ontwaakt de gedachte, dat wij *allen* sterven zullen en maaien, wat we in het lichaam gezaaid hebben, hetzij goed, hetzij kwaad. Dan maakt zich een angstig gevoel van het jonge hart meester, de gedachte aan de eeuwigheid maakt bevreesd. Men slaat een blik naar binnen en vraagt, hoe het zijn zou, indien.... Maar ziet de verstrooiingen des levens behoeven niet gezocht te worden, zij bieden zich van alle zijden aan, om dien indruk weg te vagen. Vrienden, indien ge ooit onrust gevoelt bij de gedachte aan den dood, och, stoeit

en speelt niet voort, eer ge rust gevonden hebt. Misschien zoudt ge geen tijd meer hebben, om daaraan te denken, eer het telaar is. 't Valt zeer licht, over dat angstig gevoelen heen te schertsen, te stoeien en te leven, maar oorzaak der angst zelve dient weggenomen, want aan het einde van ons leven wacht een graf en wij weten niet, of we nog een halve eeuw, dan slechts een halven dag hebben, om daarheen te reizen.

De gordijnen waren gevallen, de speelplaats bleef onbezocht.

Daar buiten gierde de wind en jaagde de dorre bladeren tegen de ruiten; 't was somber, erg doodsch in huis en zoo was het ook in het hart. Zoo bleef het twee dagen lang. Toen werden de deuren geopend en het hek ook. Men ging eene wandeling maken, eene lange wandeling, hoe kort zij ook schijnen mocht, eene wandeling naar het kerkhof. Dáár, voor de leerlingen uit werd het lijk van hun vriend, hun speel- en huisgenoot weggedragen. De jongens en meisjes van het dorp hadden zich in twee rijen geschaard, om den begraffenisstoet te zien voorbijgaan en, toen deze tusschen hen doorging, namen de knapen hunne petten af en de meisjes zagen heel ernstig. Uit de verte klonk hun het sombere klokgelui tegen, boven den wind uit. Dát was om nooit te vergeten! En toen de kist neêrgelaten was in het diepe graf, toen de doodgraver ieder op zijn beurt de spade reikte, om ze met een weinig aarde te bedekken, toen de predikant met zooveel ernst en diep gevoel over de broosheid des levens sprak en de hooge noodzakelijkheid, om ons te bereiden voor den dood, toen klonk daar in aller hart ééne stem:

Ja, wij wendlen allen
Naar het stille graf,
Ook de kindren vallen
Als de bloemkens af.

Acht dagen later en alles ging weer den ouden gang. Al vlotten scherts en spel ook nog minder goed, op 't gelaat was weinig meer te lezen en de handen grepen weder even rap naar atlas en chronologie. Toch hielden sommige harten zich nog bezig met die ééne enge plaats in de wijde, wijde wereld, waar hun vriend rustte, voor wien er geen tijd meer was. Onder die weinigen behoorde ook Walther. Hij had zich plotseling voelen aangrijpen door de gedachte aan den dood en zoo iemand, dan had hij zich geroerd getoond aan de geopende groeve. Zelfs had dit de bevreemding der overigen opgewekt. Om vele redenen sprak hij daarover met niemand, alleen tegenover Arthur liet hij zich somtijds uit. Deze toch zou willen gelooven, dat hij nu en dan ook ernstige dingen bedenken kon. In een dergelijk gesprek waren de beide vrienden gewikkeld op het oogenblik, waarin we ze thans beluisteren, terwijl ze met hun onderwijzer en de overige leerlingen eene wandeling maakten.

„Ik wilde dan maar, dat ik wist, hoe ik anders worden kon. Ik heb gedaan, wat gij mij geraden hebt en toch, ik blijf dezelfde. Als ik er aan denk, dat ik even zoo wel jong sterven kan, als Frederik, dan ben ik niets op mijn gemak, gij?“

„Walther, ik zou nog gaarne wat bij mijne ouders en familie blijven en daarom wil ik liever ook nog wat blijven leven. Toch geloof ik, dat dit een minder goede wensch is. Als het in den haak was, moesten we eigenlijk het meest naar den hemel en naar onzen Heer verlangen“

„Weet gij dan zeker, dat ge naar den hemel gaat, als ge dood zijt. Maar, 't is waar! Gij zijt ook heel anders dan ik, veel beter geloof ik — ik kan zoo niet zijn. 'k Heb het wel tienmaal geprobeerd. Neen, 'k weet het nu zeker. Ik zal er nooit komen.“

„Hoe weet ge dat dan?“ vroegde Arthur.

„Wel, ik denk den ganschen tijd nog kwade dingen, ik heb

altijd nog lust om boos te zijn en verkeerd. Dat zou niet zo zijn, als mij mijn bidden en bijbellezen hielp."

"Walther, ik geloof, dat we dan beiden evenveel reden hadden om bang te zijn, dat we nimmer in den hemel komen zullen, maar... maar..."

Walther zag zijn jongen onderwijzer, dien hij zoo gauw uit het veld geslagen had, zonderling aan. Zou het mogelijk zijn, dat deze zich ook vergist had? Arthur weifelde met zijn antwoord, ja, maar spoedig glinsterden zijne oogen, want hij had het gevonden. Het had hem slechts ontbroken aan de ware uitdrukking, om zijne gedachte duidelijk in woorden te brengen. „Hoor eens, Walther," zeide hij, „ik weet nog zeer goed, dat ik hetzelfde eens tot mama zeide. Deze vraagde mij toen, waaraan de Heer wel zien moest, dat ik Hem lief wilde hebben? Als wij dadelijk heel goed werden en geene zonde meer konden doen, dan zouden wij Hem onze liefde nooit kunnen toonen. Maar juist, nu wij zooveel lust hebben om kwaad te doen, en er telkens weder nieuwe gelegenheid voor ons is, om verkeerd te zijn, kunnen wij Hem onze liefde bewijzen, door het goede te doen, ook al kost dit spot en moete, en het kwaad te laten, al moeten wij daartoe ook veel strijden."

"Strijden? Maar, wat is dat toch? Vecht gij er dan om met iemand? Mijnheer spreekt daarover ook dikwijls. Vroeger dacht ik er niet veel over, maar nu wil ik het toch wel weten. Wat moet dat toch beteekenen?" vraagde Walther.

"Ik heb mij wel eens voorgesteld dat ik twee willen had. De eene trachtte het goede te doen en het kwade te laten en de andere juist omgekeerd. Die twee strijden voortdurend tegen elkander in mijn hart en de één tracht het van den ander steeds te winnen."

"Precies," zeide Walther, "en bij u wint altijd de goede het,

bij mij juist het omgekeerde, dat vind ik juist zóó ongelukkig!"

„Nee, nee!" hernam Arthur, „dit is gansch niet zóó. Ook ik doe dikwijls, wat verkeerd is, en toen ik het eerst begon den Heer te toonen, dat ik Hem lief wilde hebben, was het mij even moeilijk als u. Doch, dit weet Hij ook wel. Hij vraagt alleen, of wij waarlijk voor Hem willen leven, omdat Hij voor ons geleefd en geleden heeft, en eindelijk gestorven is aan het kruis."

„Meent ge dan, dat ik dit niet wil!" vraagde Walther heftig.

„Wel nee," hernam Arthur, „dat zie ik beter, want waarom zoudt ge anders verdrietig zijn, omdat ge niet altijd het goede doen kunt? Dat is juist het bewijs, dat gij ook tegen uzelf aan het vechten zijt. Ga toch voort, Walther, het zal u hoe langer zoo gemakkelijker worden en ge zult veel geruster zijn, als ge aan sterven denkt. Ik wenschte, dat ge er eens...."

Arthur bedacht zich en zweeg. Hij had den wensch willen uitspreken, dat Arthur daarover eens met zijn mama had kunnen spreken, maar hij vreesde daardoor zijn vriend aan het verlies zijner eigene moeder te herinneren. Gelukkig was Walthers hart te zeer bezig met zichzelf, dan dat hij verder zou aangedrongen hebben op het eindigen van den volzin. Zij liepen een oogenblik zwijgende voort. Een glimlach van stille tevredenheid speelde om Arthur's lippen; hij had een plan gevormd. Hé, dat zon heerlijk zijn! Hij zou het in den eersten, den besten brief vragen; pa en ma zouden er wel niets tegen hebben."

Weinig dachten de beide knapen er aan, dat hun een donkere wolk boven het hoofd hing, dat ze in den eersten tijd weinig met elkander zouden kunnen spreken. Walther zou weldra gevoelen, hoeveel bemoeiding er in het eenvoudig woord zijns vriends voor hem te vinden was en Arthur.... hij was nog te zeer kind om bij het maken van allerlei plannen de mogelijk-

heid der teleurstelling te veronderstellen. Zoodra hij te huis kwam schreef hij een brief naar Rustoord en verzocht met de vacantie Walther te mogen medebrengen. Hij twijfelde niet aan het toestemmend antwoord en dan was het immers klaar? Alsof hij zoo even nog niet aan sterven gedacht had!

Toen vier dagen later het antwoord van Rustoord kwam met de zoozeer begeerde inwilliging van Arthurs verzoek, . . . lag Walther ziek te bed. Reeds den morgen na de wandeling had hij zich niet wel gevoeld. De dokter vreesde, dat de ziekte, die Frederik Werner ten grave gesleept had, ook bij hem in aantocht was en beval de meest ongestoorde rust aan.

Arthur zag hem dus niet en hoorde weinig meer van hem dan uit de korte berichten des onderwijzers, wanneer hij dezen naar den gezondheidstoestand zijns vriends vraagde. Zijn hart was echter voortdurend bij Walther en hij verlangde vurig naar het oogenblik, dat hij dezen weér zien en spreken kon. 't Was of deze ongesteldheid de harten der beide knapen nog meer aan elkander verbond. In het eerst, en nu en dan zelfs tot heden was het Arthur eene soort van opoffering geweest met den allerwege gehaatten Walther om te gaan en om diens wil het voortdurend verkeer met andere jongens te missen. Thans gevoelde Arthur zich eenigzins verlaten en hij dacht met liefde aan zijn zieken vriend. De berichten luidden steeds ongunstiger en de onderwijzer vond het noodig, Arthur ernstig te waarschuwen, zijn vriend niet te gaan zien, zonder zijne bepaalde voorkennis. Deze meende de waarschuwing minder te behoeven, daar hij tot heden nog geen voet in de ziekenkamer gezet had, wijl hij niet wist, of dit geoorloofd was. Vooral omdat het hem bepaald verboden werd, zou hij zich wel wachten, zoo meende hij. Den volgenden dag echter, tegen den middag zich naar boven begevende, om van kleederen te verwisselen, stond de deur der zie-

kenkamer op eene kier. Zou hij eens even zien? Kom, dat kon geen kwaad; daarmede stoorde hij Walther toch niet. Hij zou zich niet bij hem wagen, dát in geen geval. Met een kloppend hart nadert hij de deur, toen hij eensklaps verschrikt terugweek daar het eerste, wat zijn blik ontmoette, Walthers gelaat was. Deze waarschijnlijk verlangend iemand te ontmoeten, had zich opgericht, daar hij gedruisch hoorde en toen de voetstappen naderbij kwamen, nieuwsgierig naar den bezoeker uitgezien. Hij scheen dan ook niet van plan, zich te laten teleurstellen en riep: „Arthur, Arthur, och, kom eens even!”

„Ik mag niet! Neen, ik durf niet!” antwoordde zijn vriend en wilde zich haastig verwijderen.

„Och, toe maar, eventjes! Ik zal mij niet moe maken, ik ben heel wel! We behceven niet veel te spreken! Ik zal zwijgen, toe maar!”

Arthur sloeg angstige blikken in het rond. Niemand zag hem en toch was hij te moede, alsof iemand achter hem stond en op strengen toon zeide: „gij moogt niet.” Och, even maar, dacht hij, als ik hem dat ééne maar zeggen kan! Hé, wat zal hij gelukkig zijn; misschien maakt het hem wel beter. „Gij moogt niet! het is u verboden!” klonk het weér, maar reeds had Arthur den voet over den drempel gezet en Walther, zijne lijdelijkheid willende toonen, liet het hoofd weder in het kussen vallen, maar sloeg het gordijn open.

„Ik zal u even wat zeggen en dan ga ik dadelijk weer heen!” begon Arthur, „ik mag niet bij u zijn; mijnheer heeft gezegd, dat het u nadeel doen kan. Laat ons liever wachten, totdat ge weér beter zijt, dan kunnen we elkaar genoeg vertellen, want ge gaat met mij naar huis, als de vacantie begint. Ik heb het mijne ouders gevraagd en zij vinden het goed; ge wilt immers wel?”

„Of ik het wil? Nu, dat moet ge nog vragen, Arthur! Ik zit hier alleen te kijken in de kerstvacantie, want de anderen bemoeien zich niet met mij. Als ik nu maar hersteld ben tegen dien tijd. Laat mij eens zien! De vakantie begint in den regel den vijftienden December, dus nog zes weken bijna. Dat zal wel gaan. Ge hebt mij verrast, hoor, dat belooft ik je! Wat zullen uwe“

En hier volgde een stroom van plannen en voornemens, waarvan het eene het andere verdrong, op zulk een overspannen toon en met eene stem zóó gejaagd, dat Arthur angstig op de kaken zijns vriends staarde, die zich onophoudelijk rooder kleurden, terwijl een vreemden gloed uit zijne oogen blinkte. Het werd Arthur bang bij het ziekbed en bevende zeide hij :

„Walther, ga nu slapen, ik moet naar beneden; ik mag niet langer bij u blijven! Gij windt u te zeer op!“

„Neen, neen!“ riep de zieke, en greep hem bij den arm „gij moet bij mij blijven, hoor! Ik ga met u mede, maar ge moet een oogenblik wachten! Ik ben terstond klaar!“

Arthur ontstelde hevig. Nu begon hij het rechte van de zaak te begrijpen. Vergeefs trachtte hij Walther, die zich opgericht had en gereed stond, zijne legerstede te verlaten, te weêrhouden.

Deze was doof voor al wat hij zeide, terwijl de bloes op zijne wangen steeds hooger steeg en zijne oogen woest in hunne kassen rolden. In zijn koortsachtigen toestand was de zieke sterker dan zijn vriend, wiens kracht bovendien door vreeze verlamd werd; toen deze hem dus met eenig geweld trachtte te overwinnen, duwde hij Arthur woest op zijde. Deze wist geen raad meer, en, van een gunstig oogenblik gebruik makende, snelde hij de kamer uit, trok de deur achter zich toe en draaide den sleutel om. Hoe bonste hem het hart! Wat moest hij nu doen? Zonder verwijl den onderwijzer het gebeurde mededeelen! Deze

zou boos op hem zijn en hem straffen, maar toch nog beter zóó dan Hij huiverde voor de gedachte, wat er van zijne onvoorzichtigheid, tegelijk groote ongehoorzaamheid worden kon.

De heer Z... was juist op zijne kamer, toen Arthur hem in onbeschrijfelijke gejaagdheid het gebeurde verhaalde. Hij beval Arthur naar de leerkamer te gaan, en hij zelf snelde naar de ziekenkamer. Met moeite gelukte het hem, den hevig opgewonden Walther weér tot rust en te bed te brengen, waarna hij zoolang bij dezen verwijlde, tot de afmatting den zieke in slaap deed vallen. Toen begaf hij zich weder naar beneden en riep Arthur tot zich :

„Ge hebt u aan verregaande ongehoorzaamheid en onvoorzichtigheid schuldig gemaakt, Arthur,“ zoo begon hij tot den ontroerden knaap. Deze misslag betreft niet slechts uzelf; God geve, dat uw vriend niet al te zeer de noodlottige gevolgen uwer roekeloosheid ondervinde. In elk geval is dit uw zwaarste straf, ik zou er geen zwaarder voor u kunnen uitdenken. Bid God, dat Hij het u vergeve en Walther niet al te zeer doe lijden om uwentwil. Het smart mij zeer, zoo iets op uwe rekening te moeten schrijven; ik had dit van Arthur anders gewacht, temeer daar ik u gisteren morgen nog ernstig waarschuwde.“

De knaap weende en kon niets uitbrengen, — geschokt als hij was door het gebeurde en overtuigd van de waarheid der beschuldiging. Ontving hij al geen straf van zijn onderwijzer, overal droeg hij zijne straf daarbinnen mede in wroeging en zelfverwijt. Schoon niemand iets van het gebeurde vernomen had, was hij te moede, alsof ieder er hem op aanzag en hij ontvluchtte allen. Maar toen hij het brandende hoofd eindelijk in de kussens verborg, toen kon hij lucht geven aan den vollen stroom van diep berouw en medelijden, die zijn hart vervulde en hij stortte bittere tranen.

Voor hoeveel had hij zijne ongehoorzaamheid niet willen terugroepen, het was te laat. Wat zou er van Walther worden? De droevigste gedachten pijnigden zijne ziel. Hij bad den Heer vurig, hem zijn kwaad te vergeven en Walther weder op te richten, althans het zoo te maken, dat zijne onvoorzichtigheid den toestand van den zieke niet verergerde.

De natuur kreeg eindelijk de overhand op zijn rusteloos gemoed en hij zonk in diepen slaap, doch toen hij den volgenden morgen wakker werd, ontwaakten angst en berouw met hem. Hoe brandde hij van verlangen om te weten, hoe het met zijn vriend was, maar hij durfde bijna den heer Z... niet aanspreken, te zeer had hij jegens dezen misdään. Toch, hij wist het, zijn onderwijzer had hem lief; ondanks zijne ongehoorzaamheid en bovendien, hij kon het niet langer uithouden. Na het ontbijt dus, toen de heer Z... zich op zijne kamer bevond, snelde hij naar dezen toe.

„Wat wildet ge, Arthur?“ vroegde de onderwijzer, terwijl hij den knaap met een medelijdenden blik aanzag.

„Ach, mijnheer! ik ben zoo beangst over Walther! Ik wilde zoo gaarne weten, hoe het met hem is. Vergeef mij mijne verkeerdheid, mijnheer, en zeg het mij toch, ik bid er u om!“

„De Heer heeft het wel met hem en u genaakt en u niet te zwaar willen straffen voor uwe ongehoorzaamheid. Ik hoop en veronderstel, dat gij zelve reeds de gevolgen overdacht hebt, die uwe lichtvaardigheid voor uw vriend had kunnen nasleepen. Ge hebt Walther blijde willen maken, doch hij had die ontijdige vreugde wel met den dood kunnen bekoopen. Ik ben blijde ook om uwentwil, dat de dokter mij zooveen een geruststellend bericht over Walther gaf. Wij hebben terstond ons best gedaan, hem te bedaren; dit mocht ons eindelijk gelukken. De dokter vreest

niet meer voor zijne herstelling, maar... of Walther terstond met u mede zal kunnen gaan naar Rustoord, dat betwijfel ik sterk. Doch we zullen zien en hebben voorloopig alle reden den Heer dankbaar te zijn."

Hoe gelukkig was onze Arthur! Zijne oogen glinsterden en hij had den heer Z... wel dankbaar de hand willen drukken, doch zoozeer overweldigde hem de verrassende tijding, dat hij geen woord uitbrengen kon. De onderwijzer las dit op zijn gelaat en hem uit zijne verlegenheid willende redden, vraagde hij:

"Spijt het u niet, dat Walther eerst nakomen zal op Rustoord?"

"Ja mijnheer!" hernam de knaap, eenigermate beschroomd, "doch als u het goedvindt, wacht ik, totdat hij kan medegaan.

Dat is aangenamer voor hem en mij."

"Neen! Ik heb niets daartegen, doch ge dient er dan uwe ouders vroegtijdig van te verwittigen, dunkt mij!"

"Dat wilde ik ook doen, mijnheer!" en met een hart, waarvan een zware last afgewenteld was, vloog Arthur naar de school. Des namiddags schreef hij aan zijne ouders, vertelde hun, hoe gelukkig hij was, dat zij zijn verzoek ingewilligd hadden en meldde hun de ziekte van Walther, om welke reden hij verzocht zoolang op de kostschool te vertoeven, tot zijn vriend medereizen^o mocht. Onze lezers hebben reeds genoeg kennis gemaakt met de familie op Rustoord, om te begrijpen, dat de heer Munting en zijne echtgenoot dit verzoek met blijdschap, de kleinere familie echter met leedwezen en ietwat weezin tegen Walther vernamen. En Klaas — hij schudde het grijze hoofd; en: "t was toch zonde, maar ik heb het altijd wel gedacht, die goede jongen!" — Zie, dat was al, wat de oude tuinman er op wist.

Des avonds breidde zich een zelfde heldere hemel over Rustoord

en het verblijf der beide vrienden uit, ving den dank op van drie gelukkige harten en bracht dien tot den Heer des levens. Met dien dank ging eene bede gepaard voor Walther's spoedige herstelling. En Hij, die steeds luistert, waar twee of drie zijner menschenkinderen samenspreken over eene zaak, die hun zou mogen geschieden, Hij neigde het oor en luisterde en verhoorde hen, eer zij nog tot Hem riepen.

ZESDE HOOFDSTUK.

Een nieuw leven.

't Was Zaterdag namiddag en de leerlingen bereidden zich met een opgeruimd hart tot eene winterwandeling. Voor een flinken jongen, die niet te gauw vrees, dat neus en ooren bevrozen zullen, zag het er dan ook verrukkelijk uit daarbuiten. De heldere zonnestralen flikkerden op de bloemen, die de anders zoo barsche winter op de glasruiten gestrooid had en de versche sneeuw lag wel een voet hoog op den harden grond. Men verheugde zich reeds in het verschiet op het gewone wintervermaak: het bouwen van de sneeuwen vesting met den sneeuw-koning en telde reeds de winterkogels, waarmede men hem van zijn voetstuk werpen zou.

„Loop maar met ons!“ zeide Frits De Groot tegen Arthur, „alleen wandelen is toch niet alles en Walther zal dit jaar den winter wel van den binnenkant blijven bekijken.“

„Nu, dat hoop ik niet!“ antwoordde de aangesprokene, wiens vrengde over al het genoegelijke van de wandeling aanmerkelijk getemperd werd door het gemis van zijn vriend. „Mijnheer zeide gisteren, dat Walther aardig begint aan te beteren en als het zoo voortgaat, kan ik hem spoedig eens te zien krijgen.“

Frits trok een vreemd gezicht. Hij kon zich noch maar niet

begrijpen, wat Arthur dan zoo in het karakter van den „geest“ aanlachte. Hij bedwong zich echter, daar hij gaarne Arthur voor ditmaal tot zijn tochtgenoot wenschte en hem niet verbitteren wilde. Hij herhaalde dus zijne vraag en Arthur stond op het punt een toestemmend antwoord te geven, toen de heer Z... de kamer binnentrad en Arthur ziende, hem tot zich riep.

„Arthur, ge weet, wat ik u gisteren beloofde. Ik heb den dokter gevraagd, of ge uw vriend eens zoudt mogen zien, temeer daar deze zelve ook zeer naar u verlangt. De dokter ziet daarin geen bezwaar, mits gij beiden het niet te druk aanlegt en geene ruzie maakt.“ Hierbij zag hij den verrastten knaap lachende aan. „Doch misschien gaat ge liever eerst wandelen?“

„O, neen mijnheer!“ antwoordde Arthur, zonder zich een oogenblik te bedenken, „ik kan nog genoeg wandelen en de sneeuw zal nog wel wat blijven liggen.“

„Nu, daarvoor sta ik u niet zoo zeker in! Doch, ga dan nu gang maar.“

Arthur was in drie tellen boven. Eene huivering beving hem, toen hij de deur der ziekenkamer half geopend zag. Hij herinnerde zich zijn vorigen gang derwaarts. Doch, hoe vreemd zag hij op, toen hij Walther in eene gemakkelijke leuningstoel bij het raam zag zitten en hij zich met één oogopslag overtuigde, dat zijn vriend er waarlijk weder goed begon uit te zien.

„Ja, kom maar!“ riep Walther hem met eene heldere stem tegemoet, „ik wist al, dat ge komen zoudt. Wees maar niet bang, dat ik nu ook met geweld naar beneden zal gaan. Ik ben haast weêr beter.“

„Walther, herinner mij niet aan dien dag! Dat vond ik verschrikkelijk en ik beef nog, als ik er aan denk. Maar ge zit hier waarlijk als een prins en er mankeert nu niets aan, dan dat we de muren en het dak weg denken, dan kunnen we ook sneeuwballen gooien met de anderen.“

„Hé, ge zoudt mij de tanden waterig maken, maar... ik mag wel heel geduldig zijn. Ik heb alle reden den Heer te danken, want de dokter zeide laatst, dat het maar heel weinig scheelde, of ik was den weg van Werner gegaan. Veel is er echter veranderd in mij, Arthur, ik kan u dat zoo niet zeggen; maar ik gevoel mij een ander mensch. Ik heb voor den dood gevreesd en ik had er alle aanleiding toe, want ik heb eigenlijk tot hiertoe geleefd, alsof er geen God in den hemel ware, wien ik verantwoording schuldig ben. Ik deelde den heer Z... mijne angst mede en deze vraagde mij, of ik berouw over mijne verkeerdheden had, welgemeend berouw, en of ik ze voortaan nalaten wilde, als de Heer mij weder herstelde. 't Was mij zeer gemakkelijk, hierop „ja!“ te antwoorden. Hoe gaarne had ik elk mijner zonden afgekocht met een leven van boete! „Zeg het den Heer dan!“ zeide hij, „en geloof, dat Hij ook voor uwe zonden geleden heeft en gestorven is, geloof, dat Hij u lief heeft en u zoo gaarne gelukkig ziet!“ In 't eerst was mij dit zeer moeilijk, doch door de gesprekken met onzen goeden onderwijzer zag ik hoe langer zoo meer, dat de Heer Jezus mij zoo lief gehad heeft, dat Hij Zijn leven voor mij geven wilde en dan op zulk een verschrikkelijke wijze. Nu wil ik Hem weder liefhebben, zooals gij en ge zult mij helpen, Arthur, niet waar?“

„Walther! ge kondt mij niets aangenamers verteld hebben. Ik wilde, dat gij eens gevoelen kondt, hoe blijde gij mij maakt. Ja, we zullen elkander helpen, maar bovenal, de Heer zal ons beiden helpen, Hij weet wel, dat wij ons zoo licht laten overhalen om kwaad te doen, dat wij zoo heel zwak zijn, en toch... Hij geeft ons kracht, indien Hij slechts ziet, dat het ons recht gemeend is met de liefde tot Hem. 'k Wenschte wel, dat ge er eens met mama over spreken kondt! Doch, we willen hopen, dat gij nu blijft aanbeteren en spoedig met mij medegaan moogt!“

„Hebt ge kortelings van huis iets vernomen? Hoe gaat het op Rustoord?“

„Ik heb juist gisteren een brief gehad, waarin mij den welstand van allen gemeld werd. Zij zijn zeer verlangend, u te zien. Ik hoop, dat ge het bij ons zult kunnen vinden, trouwens we komen in een prettigen tijd tehuis. Die lange gezellige winteravonden, de kerstboom, oudejaarsavond, ik verlang nu al, als ik er aan denk!“

„Ik dacht voor eenige weken op een gansch ander Rustoord aan te landen, Arthur! Vroeger dacht ik wel eens: wat kan 't mij schelen, maar sinds gij mijn vriend geworden zijt, sinds ik inzag, dat mijnheer Z... ook van mij houdt, begon ik er anders over te denken. Ik dacht, dat niemand eigenlijk iets om mij gaf!“

„Nu, ge zult wel zien, dat ge ongelijk hebt, zóó te denken. Ik wed, dat ze u bij ons tehuis dat ook wel zullen laten zien! Zoudt ge dadelijk mede kunnen gaan?“

„Ik weet het niet! Ik denk, ja, maar de dokter vindt mij altijd minder sterk dan ik mij zelve gevoel. Doch, dat is niets; dan kom ik maar achteraan!“

„Neen, man, dat zult gij niet! Ik blijf u gezelschap houden. Mijnheer vond het goed en tehuis hebben ze er niets tegen, dat blijft dan afgesproken!“

„Maar, Arthur!.....“

„Niet meer, daarover, Walther, we gaan samen naar Rustoord en daar blijft het bij; ge moet er niet meer over spreken! Kom aan, nu gaan ik naar beueden, want ik ben eigenlijk al te lang bij u. Als mijnheer het goed vindt, kom ik gauw terug, hoor!“

„Doe dat! antwoordde Walther, en toen zijn vriend hem verliet, oogde hij hem na met een blik, waarin duidelijk te lezen

stond: „Hoe heb ik hem toch zóó kunnen sarren! Maar als de Heer mij helpt, zal alles beter worden!“

De avond viel. De dagen waren dan verschrikkelijk kort en als ge al dat haasten en reppen op de kostschool gezien hadt, dan zoudt ge begrijpen, dat de dag hier te kort duurde. Immers men had nog zoo'n boel te bezorgen. De koffers stonden op eene rij in de schuur geplaatst en de leerlingen verdrongen elkander om het eerst klaar te zijn. Hier droeg er een kleeren aan, daar kwam een ander met een lading boeken en de onderwijzer en de jufvrouw hadden maar werk, om te zorgen, dat de jongens elkander niet omver liepen en alles heelhuids in de koffers terecht kwam. Twee koffers bleven ledig in een hoek staan, het waren die van Arthur en Walther. De eerste had verlof gekregen, zijn vriend gezelschap te blijven houden, daar zij nog al den tijd tot pakken hadden. De overigen zagen de ledige koffers staan, schudden het hoofd en glimlachten even, bij de gedachte aan den dwazen Arthur, die om Walthers wil tehuis bleef en.... bekommerden zich verder daarover niet. Eindelijk was het werk verricht. Met een luid: hoerah! werden de kisten gesloten. Het was de gewoonte der knapen, om den laatsten avond vóór de vacantie zingende door te brengen. Ieder nam plaats op zijn koffer en menig vrolijk liedje klonk van uit de schuur en bereikte ook de kamer, waar onze beide vrienden zaten.

„Zoudt ge nu maar niet medegaan met de overigen, Arthur?“ vroegde Walther, „mijnheer heeft mij beloofd, dat ik spoedig achterna komen mag en mij dunkt, gij zult wel naar huis verlangen.“

„Dat wel!“ hernam de andere, „maar alleen gaan, doe ik niet. Ik ben veel te blij, dat we samen gaan en kan best nog een paar dagen hier blijven. Praat er nu, als het u belijft, niet

langer over. Ik heb het eens gezegd en het blijft daarbij!"

Den volgenden morgen hield er een groote sleperswagen voor het huis stil. De koffers werden geladen en naar de plaats hunner bestemming gevoerd. Een uur daarna en een groote geele omnibus nam de respectievelijke eigenaars op. Ge hadt die gezichten moeten zien. Trouwens, wie op eene kostschool geweest is, weet, wat zulk een rijtoertje te beteekenen heeft. Arthur schudde allen dapper de hand, en zeide hen vaarwel! Velen zijner medeleerlingen wisten niet, wat ze van hem denken moesten en konden er maar geen hoogte van krijgen, hoe hij zóó wezen kon! Hij zou toch wel net zoo hard naar huis verlangen als zij en dan . . . om dien Walther, die hem zóó in den weg gezeten had!

„Nu veel plezier met je beiden!" riep Frits de Groot lachende, „Wat mij betreft, hoemeer zielen, hoemeer vreugd!"

„Dankje!" antwoordde Arthur, „ieder zijn meug!"

Eindelijk stond de heer Z... gereed om in te stijgen en de leerlingen tot het naaste station te begeleiden. „Bedenkt gij u niet, Arthur, er is nog plaats!" vraagde hij met gemaakten ernst.

„Dank u, mijnheer, liever niet!" hernam deze.

„Vooruit dan, koetsier!" en met een daverend: „hoerah!" snorde de wagen met zijn gelukkige vracht heen. Arthur staarde den voorthollenden wagen eenigen tijd na en ging daarop welgemoed zijn vriend opzoeken. Hij had zich op deze kleine tellenstelling voorbereid en hield zich dapper. Ter wille van anderen iets te doen, dat ons niets kost, geene moeite of pijn, dat was voorwaar geene kunst en het kon allerminst den naam van zelfverloochening dragen.

De omnibus was reeds lang teruggekeerd en de heer Z...

onderhield zich met Arthur en Walther over het wegvriezen der sneeuw en de oorzaken daarvan, toen er omstreeks één uur des namiddags een rijtuig voor het ijzeren hek aan den ingang stil hield. De onderwijzer zag Arthur aan en een vluchtige lach zweefde over zijn gelaat. Hij stond op, om zijn gast te verwelkomen, doch Arthur, die thans met oplettendheid naar buiten staarde, riep plotseling:

„Walther, dat is van ons, van Rustoord! Zie maar, daar is Jan!“

Hij sprong op en vloog naar de deur, doch eensklaps bedacht hij zich en zag den heer Z... aan. Deze vermaakte zich in de verrassing, den knaap bereid, en lachte hartelijk.

„Kom aan!“ zeide hij, „wie 't eerst van ons beiden aan het hek is!“ en Arthur stormde naar buiten. Geen drie tellen daarna of hij lag in de armen zijner mama, terwijl de heer Munting den koetsier beval in den naasten omtrek te stallen.

„Lieve mama! Wat hebt u mij verrast! Dat had ik niet gedroomd! Wel, dat is goed van u! Wat zal Walther gelukkig zijn!“

„Niet waar! We wilden u beiden eens gelukkig zien en daarom zullen wij uw lot deelen en zoolang samen hier blijven, tot Walther met ons kan medegaan naar Rustoord, althans als mijnheer Z... ons zoolang gastvrijheid bewijzen kan en wil.“

De onderwijzer glimlachte en drukte den heer Munting vriendelijk de hand. „Niets liever dan dat, mijnheer, u zijt ons welkom, al vrees ik, dat uw verblijf ten onzent niet zoo langdurig zijn zal, als wij wel wenschten.“

„En hoe is het met Emma en Anna? Hoe maakt Piet het en onze goede Klaas?“ vroegde Arthur.

„Allen mankeert slechts één ding en wèl, dat we spoedig terugkomen en u beiden medebrengeu, jongen,“ antwoordde zijn papa.

Intusschen was men binnengekomen en Arthur ging terstond naar Walther om hem met glinsterende oogen te vertellen, dat pa en ma hen waren komen halen en hij wel dacht, dat ze van daag nog naar Rustoord gingen. Zijne ouders waren hem op den voet gevolgd en Walther, hun binnentreden bemerkende, stond op om hen te verwelkomen. 't Was hem wonderlijk te moede. Zóó als Arthur's mama tegen hem sprak, had men in langen tijd niet tot hem gesproken, en het duurde dan ook niet lang, of hij was met mevrouw Munting in een aangenaam gesprek gewikkeld. Haar echtgenoot had Arthur een weinig terzijde getroond en zeide :

„Arthur, het doet mij genoegen, dat gij uw eersten buit uit den strijd tegen uzelf medenemen moogt naar Rustoord. Ge hebt een vriend gewonnen door zelfverloochening, ik dank den Heer er voor. Van harte hoop ik, dat ge nog meer buit uit dien strijd dragen zult, mijn jongen, doch geef altijd den Heer de eer, anders zoudt gij gevaar loopen, anderen winnende, u zelve te verliezen! Ik ben blijde met u!“

Arthur begreep niet terstond, wat zijn papa daarmee wilde zeggen, maar te zeer aangetrokken tot het gesprek, dat Walther met zijne mama voerde, voegden zij zich beiden bij hen, terwijl ook de onderwijzer, die nu binnentrad, zich met den heer Munting onderhield. Het was een gelukkige middag voor het viertal. Nu en dan trok er eene wolk van weemoed over Walther's geelaat. Hij herinnerde zich zijne eigene mama! Hoe gelukkig was hij toen geweest en nu. . . . Doch de vriendelijke belangstelling van mevrouw Munting was balsem in de wonde zijus harten, en zij liet hem den tijd niet, aan zijne treurige herinneringen den vrijen loop te laten. Zoo verliep de middag en ook de tafel werd door gezelligen kout gekruid.

„Ja mijnheer,“ begon Arthur's pa eindelijk, „nu wordt het

onze tijd om te vertrekken. Wat dunkt u, zouden we de ongens kunnen medenemen?" Arthur wierp een zijdelingschen, schalkschen blik op Walther.

"Mij dunkt, zij zullen er niets tegen hebben en ook ik niet, doch het spijt mij dat u nu reeds moet gaan."

"We durven niet langer, beste heer Z...!" hernam de heer Munting, "wij worden op Rustoord met smart gewacht en anders wordt alles ook zóó laat ginds."

De beide knapen wreven zich de handen van genoeg. Arthur werd naar Jan gezonden met het verzoek om in te spannen in een half uur verlieten de laatstgeblevene leerlingen der kostschool. De onderwijzer wuifde den vertrekkenden een laatsen groot toe en, toen hij bij de deur gekomen, het ratelend rijtuig in de verte verdwijnen zag, speelde er een lach van genoeg om zijn lippen, terwijl hij bij zichzelf zeide: "hij is hier niet vergeefsch geweest, noch voor zichzelf noch voor anderen!"

Jongens, een enkel woord tot u; terwijl het rijtuig over den straatweg ratelt, hebben wij even den tijd, ons te verpoezen. Ge hebt nu ook al zooveel van mij hooren vertellen, dat ge mij zeker wel een oogenblik uw aandacht gunnen wilt, ook, waar ik juist niet de geschiedenis voortzet. Van harte wensch ik u allen, dat, waar ge in uw leven ook moogt heengaan, hetzelfde woord in deneigen goeden zin van u moge gezegd worden met betrekking tot de plaats, waarvan ge u scheidt. Het leven is eene school, wij zijn dáár om te leeren en wie niet leert, wie geene vorderingen maakt, heeft voor niets geleefd. Voor niets? Indien het maar zóó ware! Dezelfde Heer, die ons in deze school plaatste, zal ons eenmaal rekenschap vragen van elk uur, dat we daarin doorbrachten en van de wijze waarop. Wij moeten leeren van elkander en wie daar een ander niets te leeren geeft, belaat

zijne plaats onnut in het leven. Ik heb menschen zien vertrekken, kinderen zien heengaan en . . . zes weken later sprak men niet meer over hen; niets was er dat aan hun verblijf herinnerde. Zij leefden in geen enkel hart. Laat het zóó bij u niet zijn! Moge overal, waar ge u beweegt op aarde, den indruk uwer voetstappen in den weeken grond verblijven en laat ze allen samen toonen, dat gij rechte wegen gekozen hebt voor uwe voeten.

De tocht duurde waarlijk niemand der reizigers lang, en geen wonder trouwens, want de beide jongens hadden veel te vragen en veel te vertellen. Eer men er aan dacht, was men reeds half weg en indien Arthur niet nu en dan geroepen had: „we zijn hier al! we hebben dit al gehad!“ indien de tollers den weg niet een weinig aangewezen en afgeperkt hadden . . . Doch neen, de beide knapen verlangden te zeer naar het oord hunner bestemming, dan dat men er onverwacht zou aangekomen zijn. Eindelijk rolde wagen den kleinen heuvel op en Arthur riep triomfantelijk: „Rustoord! Gelukkig!“

„Nu ik hoop, dat de rusttijd, dien ge op ons Rustoord doorbrengen zult, u beiden recht bevallen moge en gij nieuwe kracht ontvangt, om het volgende jaar goed aan te vangen!“ zeide de heer Munting.

„Ha, daar zijn ze! Daar zijn ze!“ zoo klonken onderscheidene stemmen uit de voordeur, die zich geopend had, zoodra men het rijtuig in de verte gehoord had. Dat was eene vreugde. De beide ouders stonden een weinig op den achtergrond, allen verdrongen zich om Arthur en ontvingen hem met de bewijzen van hartelijke toegenegenheid, terwijl ook Walther, waarschijnlijk omdat hij Arthur's vriend was, door allen vriendelijk welkom geheeten werd. Pieter hield Arthur's hand vast, fluisterde hem in het oor, dat hij een nieuwen bokkenwagen van pa gekregen

had en trachtte zijn broeder mede te trekken om het bewuste geschenk te gaan bezichtigen.

„Morgen, morgen, Piet! we kunnen nu bijna niet zien in den stal“ en eenigermate teleurgesteld, trok Pieter zich terug om nu zijn plaats aan den ouden Klaas af te staan, die insgelijks toegelopen was om de gewenschte gasten te verwelkomen.

„'t Is toch zonde, ge ziet er zoo goed uit jongen, alsof ge altijd bij ons geweest waart. Ik ben blij, dat wij je weér bij ons hebben, Arthur, de oude Klaas denkt elk oogenblik van den dag aan je.“

„Dat weet ik, goede Klaas, en ik dank je voor de keurige verrassing, die ge mij onlangs stuurdet. Ge hebt woord gehouden, hoor!“

„'t Is toch zonde jongeheer, ik wil zeggen Arthur, spreek daarover niet meer! Ik was zoo gelukkig als een mensch, dat ik het doen kon en bij het inpakken dacht ik; nu, als de jongeheer half zooveel genot heeft van het ontvangen, als ik van het wegsturen, dan is de moeite wel beloond.“

„Nu zult ge nog wel eens last van ons hebben, Klaas! Wij mogen je immers komen helpen, hè?“

„'t Is toch zonde! Niets liever dan dat, hoor! 'k Zeg maar, 't werkt wel eens zoo plezierig, al is men ook niet half zoo gauw klaar, want, dat blijf ik altijd zeggen: die jongens brengen me meer in den weg dan er uit. Maar ik zal niet dadelijk gaan brommen op jelui. Nu, komt morgen maar eens gauw naar den tuin kijken; de oude Klaas zal wel zorgen dat ge het er goed hebt!“

„Kom, Arthur, 't is te koud om hier lang te staan, gaat nu mede naar binnen!“ zeide Emma tot haren broeder. Deze drukte haar een kus op den wang en liet zich door haar tot in de huiskamer medetrekken, waar hij door Walther gevolgd werd. 't Was

reeds laat geworden en nadat het avondeten gebruikt was, werden Emma, Anna en Pieter te rust gezonden. Toen de eerste haren broeder goeden-nacht wenschte, fluisterde zij hem in het oor, „Morgen zal ik u beiden onze plannen vertellen, maar ge moogt niet klappen, hoor!“

„Neen!“ antwoordde Arthur, „daarvoor kent gij mij beter en Walther kan zwijgen als een mof, niet waar?“

De aangesprokene antwoordde bevestigend en Emma volgde hare zuster. Nadat zij vertrokken waren, belde de heer Munting de dienstboden binnen en las met hen Psalm 23. Daarop zong men samen een gezangvers en dankte den Heer voor Zijne goedheid, die hun het voorrecht verleende, elkander in welstand weder te zien. Aan Zijne Vaderzorg beval men allen, die men lief had ook in den naderenden nacht en weldra was op Rustoord werkelijk alles in de rust.

Den volgenden morgen waren allen vroegtijdig in de weer. Na de gewone huiselijke godsdienst gingen Arthur en Walther, van Emma en Anna vergezeld, alles in oogenschouw nemen. Vooral de eerste verlangde al zijne geliefkoosde plekjes weêr te zien en was niet weinig in zijn schik, toen hij zag, dat Klaas er bijzonder zorg voor gedragen had. De meisjes hadden echter geen geduld, om zoolang bij al die punten te blijven stilstaan, totdat Arthur aan Walther telkens de geschiedenis medegedeeld had, die zijne herinnering nu aan deze, dan aan gene plek verbond. Zij verzochten Arthur nu toch eerst eens mede te gaan, en te zien, hoe zij toch wel plannen maken konden, al was hij er niet meer, om overal en altijd den toon aan te geven. Men richtte zich nu naar een oude, ruime loods, die weleer tot schuur gediend had, doch thans nagenoeg ledig stond. Emma haalde eenen sleutel te voorschijn, stak dien in het slot en opende voorzichtig de deur. Nauwelijks was het troepje binnen of ze

werd weër gesloten. Vreemd stonden de beide vrienden te kijken toen ze in het midden een fraaien sparreboom bemerkten, van top tot teen in zijn groenen naaldendos gestoken en met allerlei versierselen behangen, terwijl een paar dozijn kaarsen hier en daar tusschen de takken vastgezet, reeds nu met hun helderwit gewaad keurig tegen de groene naalden afstaken. Tegen den boom was een tafel gezet en rondom stonden eenige banken geschaard.

„Wel, dat hebt jelui keurig verzonnen, maar wat moet dat nu eigenlijk worden?“ vroegde Arthur aan zijne zuster.

„Maar! ziet ge dat dan niet, Arthur? Een kerstboom, wat anders?“ antwoordde Emma.

„Nu ja, maar wie moet die houden?“ hernam de eerste.

„Wie? Wel, wij?“ zeide Anna met zekeren trots, alsof zij zich door de vraag haars broeders een weinig beleedigd gevoelde.

„Hoor eens!“ viel Emma in, „ik zal het u zeggen. We hebben pa gevraagd, of wij een kerstboom voor de knechts en meiden mogen houden en hij vond dit heel goed. Klaas heeft ons een mooien sparreboom uitgezocht en hier geplaut, maar hij wist van niets, begrijpt ge? Want we hebben hem ook niet vergeten, hij krijgt het beste.“

„Nu, dat zon waarlijk ook wel dienen!“ merkte Arthur aan, bij wien de oude geuegenheid tot Klaas luide sprak. Zijne zuster opende een kast in den muur en haalde eene nieuwe, sterke spade, een lakensch buis en een grooten zak met tabak voor den dag en, het Walther toonende, vroegde zij: Wat dunkt u van onze keus voor den ouden man!“

„Wel, ik vind ze uitnemend!“ antwoordde Walther, die maar niet kon begrijpen, hoe de keuze van meisjes juist op dergelijke geschenken gevallen was.

„Ja, maar we hebben mama in den arm genomen en die heeft

ons geraden, dit te kiezen. Zij meende, dat Klaas daarmede het gelukkigst zou zijn."

"Wie moesten hier zitten? En wie zal het woord hebben?" vroegde Arthur glimlachende.

"Hier de meiden, daar achter de knechts, want voor hen is het eigenlijk en dan pa met mama en gij beiden... als ge althans heel zoet zijt," zeide Emma schalks lachende. "Wie het woord heeft, dat zult ge dan wel zien, dat vertel ik u niet! Gaat nu met u beiden maar wandelen, en laat ons alleen dan kunnen we voortwerken, want er valt nog heel wat te doen."

"Komaan, 't geeft me wonder, dat ge ons nog niet wegjaagt, Emma. In elk geval, we zullen vast gaan, dan houden we de eer aan ons. Wat mij betreft, ik ben zeer benieuwd naar de uitvoering van uw plan, zusjes, en ik denk, Walther ook."

"Zeker!" antwoordde deze, "als ik mag, wil ik het heel gaarne eens zien!" De jongens verlieten daarop de loods en zetten hun tocht voort. Weldra hadden zij Klaas gevonden en deze was niet weinig verheugd, toen hij beide knapen opgetogen zag staan bij de bloemen in de oranjerie, waar hij hen begeleidde. Vooral voor Walther was dit iets nieuws, daar hij steeds in eene slompige stad gewoond had, eer hij naar de kostschool gezonden was. Hij was dan ook zeer aangenaam gestemd en gevoelde zich recht op zijn gemak onder zoovele vriendelijke gezichten. "Hoor eens!" zeide hij tot Arthur, toen Klaas hen even verliet om een boodschap in de keuken te verrichten, "ik kan mij best begrijpen, dat gij dikwijls naar Rustoord verlangt, ik zou hier wel al mijn leven willen blijven. Hé, Arthur, wat zijt gij toch gelukkig, dat ge zulke goede ouders hebt." Walthers ge-laat nam eene treurige uitdrukking aan en Arthur wist niet, wat hem terstond te antwoorden. Hij had diep medelijden met z zijn vriend, temeer daar hij zelve zijne ouders zóó lief had.

„Ik beklaag u, Walther!“ zeide hij eindelijk, „toch geloof ik, dat de Heer u liefheeft en uit wijze bedoelingen uwe ouders zoo vroeg van u weggenomen heeft. Hij zal voor u zorgen, dat geloof ik vast, want er staat in den Bijbel, dat Hij de Vader der weezen is.“

„Dat geloof ik ook!“ antwoordde de arme Walther, terwijl hij een stillen traan wegpinkte, „maar dikwijls kan ik zoo verlangen, een mama te hebben, als ik anderen over de hunne hoor spreken. Arthur, ik benijd u en ieder, die eene moeder heeft!“ ging hij op heftigen toon voort.

„Wat is het? Zoo'n treurig gezicht! Is 't hier te warm soms?“ klonk de stem van den ouden tuinman hen tegemoet.

„Neen, Klaas!“ antwoordde Arthur, „maar Walther voelt zich ongelukkig, omdat hij geene ouders meer heeft!“

„Zoo!“ hernam de goede oude op medelijdenden toon, „is de jongeheer een wees? Dat is ook wel treurig, doch gij moest dan eens lezen, wat David in den 27en psalm schrijft: „Vader en moeder hebben mij verlaten, maar de Heer zal mij aannemen!“ En ik voor mij geloof, dat een wees dubbel door God bewaard en verzorgd wordt. Zie, ik herinner mij nog, alsof het gisteren gebeurd was, hoe mijne moeder mij op haar sterfbed bij zich riep, mijne hand vatte en zeide: „Klaas, mijn beste jongen, moeder zal niet meer bij je terugkeeren, maar als gij den Heer liefhebt, zult gij gauw bij moeder komen. Heb Hem lief en houd Hem voor oogen, mijn kind, de Heer zal voor je zorgen.“ En dat heeft Hij gedaan, mijn beste jongeheer. Ik ben oud en grijs, tot heden heeft mij niets ontbroken en nu voel ik, dat ik haast naar de plaats zal verreizen, waar ook mijne moeder zalig en gelukkig is. Daarop komt het aan, te weten, dat wij zelve naar den hemel gaan. Daar vinden we alles terug, wat we hier verloren hebben; gelooft ge dat ook niet?“

„Ja, Klaas!“ antwoordde Walther, waarschijnlijk door Arthur's gemeenzaamheid met den tuinman tot vertrouwen jegens dezen uitgelokt, „ik tracht den Heer lief te hebben. Toen ik ziek was, heb ik het Hem beloofd en bovendien zie ik wel, dat de menschen, die den Heer liefhebben, gelukkiger zijn, dan de anderen, die maar juist leven, alsof Hij niet voor hen had geleden.“

„Ziet ge wel, Walther!“ zeide Arthur, „'t is dikwijls zeer goed voor ons, zoo we in droefheid en zorg verkeeren, want na uwe ziekte zijt gij gaan gelooven, dat de Heer u liefheeft en dat gij Hem ook liefhebt; zóó dacht ge vroeger niet.“

„Nee, ik deed nog veel te gaarne kwaad, om het te gelooven, maar toen ik dit aan den heer Z... zeide, las hij mij de geschiedenis van Petrus verloochening voor eu zeide, dat de Heer niet naar den schijn oordeelde, dat hij alle dingen wist, ook of ik Hem liefhad. Nu heb ik juist zóó gedacht: ik wikte zoogaarne den Heer, die mij zóó liefgehad heeft, weder liefhebben en altijd het goede doen en het kwade laten. Doch dat gaat niet, telkens is het andersom — en toch, de Heer weet, hoe ik Hem liefheb, want Hij weet alles. Arthur, ik hoop, dat het van dag tot dag beter met mij worden zal, want ik ben geheel anders, dat gevoel ik wel. Wilt gij mij helpen?“

Arthur was gelukkig, overgelukkig, toen hij deze woorden uit den mond zijns vriends vernam. Nog nooit had Walther zoo vertrouwelijk en vrij gesproken, doch de vriendelijkheid van allen op Rustoord scheen zijn hart te openen. Arthur reikte hem zijne hand en zeide: „Laat ons elkander helpen, Walther!“

„Mag de oude Klaas ook in den bond zijn. Ik zal den goeden Landman bidden, dat Hij deze jonge ranken van den waren wijnstok krachtig make en rijkelijk zegene. Die den Heer vroeg zoeken, zullen hem vinden. Doch laat ons nu gaan, want ik moet u nog veel laten zien.“

Wij hebben onze lezers reeds op de hoogte gebracht met hetgeen er op Rustoord te zien viel en zullen dus onze vrienden aan het geleide van den ouden tuinman overlaten, totdat de huisbel geluid werd, die de beide knapen „naar binnen“ en Klaas naar zijne woning riep.

„Wel Arthur, hebt ge uw vriend onze plaats al geheel laten zien?“ vroeg mevrouw Munting, toen de jongens gezeten waren.

„Nu, ma, ik geloof het wel; we hebben althans weinig overgeslagen. Alleen pa's bibliotheek, dáár zijn we nog niet geweest.

„En tot mijn leedwezen kunt ge die thans niet zien, om bijzondere redenen. Ik hoop echter, eer gij wêer heengaat, nog aan uw verlangten te kunnen voldoen. Hoe vindt ge, dat Rustoord er uitziet, Walther!“

„Heerlijk, mevrouw, 't moet hier des zomers wel een paradijs zijn! Ik heb reeds tegen Arthur gezegd, dat ik wel hier zou willen blijven!“

„Zóó? Toch geloof ik, dat ge dan spoedig anders spreken zoudt, vraag het Arthur maar eens, of hij het hier zoo vaak een paradijs vond. De mensch wordt in den regel aangetrokken door de dingen, die hij ontbeeren moet. Nauwlijks heeft hij ze in zijn bezit, of ze hebben hun glans voor een goed deel verloren.“

„Hoe zou dat toch komen, ma!“ vroeg Arthur. „Ik heb daarover zelf ook wel eens gedacht. Ik verlangde dikwijls sterk naar het een of ander en als ik het ontving, was het meestal juist zóó, als ik het gewenscht had, en toch... was ik daarmee lang niet zoo gelukkig, als toen ik nog hoopte het te krijgen.“

„Ja, mijn jongen, dat is toch zóó vreemd niet. De menschen hebben eenmaal een gelukkigen tijd beleefd, toen zij, vrij van zonden, van moeite en verdriet in het Paradijs wandelden en met den Heer spraken als een vriend met zijn vriend. Dat kunnen

zij nog maar niet vergeten. Dáár was hij ongestoord gelukkig, dat kon hij hier nimmer worden. Toch denkt hij dit telkens weder te zullen zijn, als deze of gene zijner wenschen vervuld zal zijn. Zijn ze allen vervuld, dan nog gevoelt hij zich ledig en onvoldaan. Het Paradijs vindt hij nergens weêr. Slechts hij, die in den Heer gelooft en Hem liefheeft, zal eenmaal een Eden vinden, zoo heerlijk en zalig, als hij ooit had kunnen droomen!"

Hier werd het gesprek afgebroken door het binnentreden van den heer Munting, die voor zaken in den morgen naar B. . . . was gegaan. Emma en Anna traden met hem binnen en Pieter huppelde achter hem aan.

"Waar hebt ge toch den geheelen morgen gezeten, Piet!" vroegde Arthur, "ik heb u bijna nog niet gezien!"

"Ja, ik heb druk werk gehad!" antwoordde de kleine vent met een zeer ernstig gelaat, terwijl hij zijne zusjes veelbeteeknend aanzag, die nauwlijks een glimlach konden onderdrukken.

"Raad eens, wie ik in de stad ontmoet heb, ma!" zeide de heer Munting tot zijn echtgenoot.

"Ja, dat kan ik slecht raden," antwoordde deze. "Ge zult waarschijnlijk vele menschen ontmoet hebben."

"Kinderen, denkt eens! Iemand, dien ge gaarne ziet!" zoo weudde hun papa zich nu tot de jeugdige dischgenooten.

"Neef Felix, misschien?" vroegde mevrouw Munting nu.

"Juist getroffen!" antwoordde haar echtgenoot. "Hij komt straks hier en heeft wel trek om de Kerstdagen met ons door te brengen, als onze jongens het hem ten minste niet te lastig maken."

"Hoe heerlijk!" riep Emma uit, Arthur aanzierende en deze vertelde vervolgens aan Walther, dat neef Felix met verlof hier was, dat hij voor een half jaar uit de Oost gekomen was en zulke heerlijke geschiedenissen uit die landen vertellen kon.

„Ziet ge wel?“ hernam de heer Munting, „als ge hem onder dit bijvoegsel aan uw vriend voorstelt, dan kan ik hem wel voorui t verzekeren, dat hij geene rustige dagen op Rustoord doorbrengen zal. Neef zal wel haast wêer naar de Oost moeten, om nieuwe stof voor Arthur op te doen, want toen hij de laatste maal hier was, meende hij al op den bodem van zijn historievat te zijn.“

Allen glimlachten en verblijdden zich reeds in het vooruitzicht den boeienden verteller in hun midden te hebben. Het duurde dan ook niet lang, of het hek werd geopend en een rijzig jongman met een gebruid gelaat, dat zich onder een zwarten vilten hoed verborg, betrad het grondgebied der buitenplaats.

„Ze hebben mij zeker nog niet bemerkt,“ mompelde hij in zichzelf, doch nauwelijks had hij het gedacht, of het viertal vloog juichende naar hem toe om hem te verwelkomen, terwijl Walther een weinig achter hen aankwam. Het volgende oogenblik trad neef binnen, met de meisjes aan de hand; Pieter hield een pand van zijn jas en Arthur en Walther geleidden hem binnen.

„Zij hebben u nog niet vergeten,“ zeide de heer Munting en heette den binnentredende hartelijk welkom.

„Nee!“ antwoordde hij, „het jonge volkje kent mij nog goed maar verbeeld u, dat ik ze nu reeds moest beloven, hun eene Indiaansche geschiedenis te vertellen.“

„Nu, daarvoor zult ge thans nog wel eens tijd en gelegenheid vinden,“ zeide mevrouw Munting, „althans ik hoop, dat ge nu niet slechts de Kerstdagen maar ook den Oudejaarsavond met ons vieren blijft, Felix, en in dat geval voeg ook ik mij gaarne in de rij der toehoorderessen.“

„Lieve nicht! Hoe gaarne ik dit wenschte, ik durf dat niet te doen. Ik weet, bij ondervinding, hoe men op Rustoord verstand heeft van feestvieren en ik vrees, dat ik teveel door het heimwee naar het moederland zou geplaaagd worden, als ik...“

„Nu, dat neem ik op mijne verantwoording,” hervatte mevrouw Munting, „we zullen het u dan maar wat lastig maken, dan verlangt ge minder hard naar ons.”

De middag en avond werden aangenaam gesleten. Neef had veel te vertellen over zijne reizen en zijne ervaringen in het buitenland en lokte telkens de beide vrienden tot spreken uit; de meisjes hadden het al te druk met hunne plannen voor het op-handen zijnde Kerstfeest. Zij zaten met Pieter aan een afzonderlijk tafeltje in een hoek van de kamer, spraken slechts fluis-terend, doch konden zich niet wêrhouden, nu en dan een oog-
blik aan hunne eigene bezigheden te ontstelen, om eens even te luisteren naar de gesprekken der overigen. Men sprak over de viering van het Christusfeest en Walther vraagde den heer Mun-ting, hoe men toch juist aan den 25en December gekomen was, als herinneringsfeest voor de geboorte des Heeren, daar er toch in den Bijbel volstrekt geene aanwijzing van den dag gegeven werd.

„Ik kan wel zien Walther, dat gij nog niet veel in de boeken der profeten gelezen hebt, en, ik moet dan ook zeggen, dat is ook minder kost voor kinderen. Doch laat mij u Haggai II eens opslaan en lees dat eens met oplettendheid. Daar spreekt de profeet van den nieuwen tempel des Heeren, waarin de wensch der heidenen zou vervuld worden, die vol zou zijn van de heer-lijkheid des Heeren en waarin de Heer vrede zou geven. Uit-drukkelijk noemt de profeet hier den 24en dag van de negende maand; in onze tijdrekening overgebracht, is dit 25 December.”

„Maar pa,” zeide Arthur, „de Heer spreekt hier van de grond-legging eens nieuwen tempels, dat is toch geheel wat anders.”

„Lees het geheel slechts, Arthur, en ge zult bemerken, dat de profeet dien nieuwen tempel slechts als een beeld gebruikt, om daarmede een tijd aan te duiden in de toekomst, die heerlijk zou zijn voor de godvreezenden, maar ook vreeselijk voor hen,

die den Heer niet willen dienen. Bovendien zult ge u herinneren, dat de Heer Jezus, toen hij op aarde rond wandelde, van Zijn eigen lichaam betuigde: „Breekt dezen tempel af en in drie dagen zal ik dien weder opbouwen!”

„Pa!” riep Emma, „maar hoe konden dan die herders in het hartje van den winter des nachts met hunne schapen in het veld zijn, dat was immers veel te koud voor hen en die arme dieren.”

„Emma vergeet, dat die herders in eene geheel andere streek woonden dan wij. Wel is waar valt de regentijd in Palestina zoo ongeveer in het begin van onzen winter, doch sommige reizigers verhalen, dat omstreeks het einde van December de rozen weder begonnen te bloeien en het vee weder naar buiten geleid werd. Ik wist echter niet, meid, dat gij ons beluisterdet; we dienen dan voorzichtig te zijn, want we hebben dubbel gehoor.”

Emma glimlachte en zeide: „Och, ik kan dat knutselwerk wel doen en tegelijk luisteren. Maar waar komt toch onze Kerstboom van daan?”

„Ja, pa,” viel Arthur in, „dat vraagde Emma mij van mid-dag en ik wist het ook niet. Weet u het ook?”

„Kinderen, daarover zijn de meeningen zeer verdeeld. Sommigen zeggen, dat men den Kerstboom van de heidenen, anderen, dat men dien van de Joden overgenomen heeft. De oude Germanen plantten omstreeks dezen tijd een denneboom; ter eere van de zon, die hunne dagen weder verlengen ging, versierden zij dezen en behingen hem met lichten. Als dan de glans van het licht op de sneeuwvlokken weerkaatste, verheugden zij zich en voerden woeste dansen daar rondom uit, ter eere hunner goden. De christelijke zendelingen, die hen bezochten, lieten den heidenschen bewoners hunne feesten behouden, doch wijdden ze aan hunnen Heer. Het andere gevoelen, de verwantschap van onzen Kerstboom met het Jodendom komt mij veel aannemelijker voor. Omstreeks

dezen tijd van het jaar toch vierden de Joden het feest der tempelvernieuwing. Judas, een der vijf Makkabeeën, die de Joden van het juk der Syriërs bevrijdde, ontstak den gouden kandelaar weder in den tempel. Daarom noemden de Joden dit feest, ook wel het feest der lichten en ter herinnering daaraan plaatsten zij in hunne huizen en voorhoven zevenarmige kandelaren, met bladereu, bloemen en vruchten versierd. Waarschijnlijk hebben de Christenen dit feest zóó van hen overgenomen, omdat de Heere Jezus het ware licht van zijn woord in den tempel van ons hart ontstoken heeft, omdat Hij onzen grootsten vijand heeft overwonnen en ons van diens juk heeft bevrijd, omdat Hij licht bracht in den nacht van het heidendom."

"Die altijd groene denneboom met zijne zec van licht en zijne geschenken is mij altijd weder even heerlijk om te aanschouwen," merkte neef Felix aan. „Hij doet mij denken aan Hem, die in eeuwigheid ons licht wil zijn en mij ceuwig liefhebben wil. Hij wijst mij met zijn vinger naar boven, naar dat heerlijke land, waar ook ik eeuwig groenen zal, waar geene duisternis meer in ons hart nog in ons leven wezen zal, waar ik allen altijd zal lief hebben. Ik heb in langen tijd geen Kerstboom bijgewoond en verlangde er naar; daarom ben ik blij dien met u te kunnen vieren en, als de jongens goed oppassen, zal ik mijne geschiedenis bewaren tot we samen onder den Kerstboom staan. Vindt ge dat goed?"

"Ja, ja, neef!" klonk het uit aller mond. „En dan krijgen we er een uit Indië, niet waar?" vleide Anna, terwijl zij zich bij neef drong.

"Dat beloof ik u, meid! Ik zal althans zorgen, dat zij in een vreemd pakje gestoken wordt."

ZEVENDE HOOFDSTUK.

De laatste dagen des jaars.

't Was Kerstavond en toch, het was op Rustoord zeer stil. Geen wonder ook, het huisgezin was ter kerk gegaan. De predikant sprak over de liefde van den Heer, die Zijnen heerlijken hemel verlaten had, en hier een hulpbehoevend, arm kind werd, die op aarde kwam lijden en sterven, opdat wij zouden kunnen zalig worden. Hij wekte allen op, dien Heer weder te beminnen en Hem dat met woord en daad te toonen. Waarschijnlijk luisterder allen naar zijne goede woorden; waarschijnlijk drong menig woord in het hart zijner toehoorders. Twee oogen waren echter onafgebroken op hem gericht, twee ooren waren er, aan welke geen enkel woord ontging en één hart klopte daar te midden dier honderden, dat in alle stilte den Heer beloofde, Zijne liefde met wederliefde te vergelden, dat bij Hem sterkte zocht tot het goede. Zóó had Walther nog nimmer Kerstmis gevierd! Hij hield altijd gemeend, dat den menschen, die den Heer lief hadden, steeds somber en ternérgeslagen waren en met gebogen hoofd moesten gaan; nu zag hij, dat zij in den grond veel gelukkiger en meer opgewekt hun levensweg konden gaan dan die anderen, welke aan geen Heiland dachten. Hij zag, hoe men op Rustoord sprak en leefde, hoe zelfs de oude Klaas zich verheugde bij de gedachte aan zijn naderend sterven, en hij voedde slechts één wensch, zóó te leven, opdat hij ook zóó sterven mocht.

Dáárbuiten strooide de winter zijne witte vlokken neder tot een rein nachtkleed over de gansche streek, zóó overvloedig, dat men het rijtuig bijna niet hoorde ratelen over den weg en alleen de bellen der paarden de voorbijgangers waarschuwen konden. Ieder had zijne eigene gedachten, er werd dus weinig gesproken. Hoe het kwam? Of de somberheid van den donkeren avond nog verhoogd werd door de dichtnedervallende vlokken? Of wèl trilde nog in ieder hart de echo van dat laatste lied:

U oprecht te vreezen
 Moet mijn blijdschap wezen,
 Zonde mijn verdriet;
 Wereldsch vergenoegen,
 o, Dat is 't genoeg
 Mijner ziele niet!
 Mijn gemoed kan al het goed,
 Waar hier dwazen vaak naar trachten,
 Rijk in U, verachten.

Toch waren er in het voortsnellende rijtuig sommige harten, die reikhalzend uitzagen naar het zwarte hek van Rustoord en ooren, die zich spitsten op het „hu-u-u!” van Jan op den bok. Eindelijk was men aangekomen. Pieter sprong voor allen heen, de overigen wachtten tot de volwassenen eerst uitgestapt waren. Nadat men zich ontkleed had, begaven allen zich naar de feestzaal. De vleugeldeuren werden geopend en een prachtig versierde kerstboom wierp de stralen zijner tallooze kaarsen door het vertrek. De kleine Pieter kon een uitroep van verrukking niet bedwingen, Anna klapte in de handen, Emma stond met een stralend gelaat naast hare mama, terwijl Arthur en Walther aan neef luide hunne vreugde te kennen gaven over den arbeid der beide ouders tot hun aller genoegen.

Nadat men een geruimen tijd den boom bezichtigd had en het

onophoudelijk nieuwe, dat men daaraan zag en vond, eindelijk voor allen oud geworden was, nam men plaats en mevrouw Munting ging de rij rond met de gewone, doch nimmer onwelkome kerstkransen. Daarop plaatste zich haar echtgenoot in het midden van het vertrek bij den boom en vertelde zóó frisch en bloeiend als slechts hij dat kon, de geschiedenis van dat heerlijke feest, waarna hij met de zijnen den Heer dankte voor Zijne onuitsprekelijke goedheid, die hen samen aan Bethlehems kribbe bracht, tot dat kind, dat hen allen gelukkig en goed en wijs maken wilde. Hij bad om vergeving voor al het verkeerde, dat zij zoovaak deden tegenover Zijne liefde, om steeds met meer moed, den Heer te belijden met heel het leven.

„Kom, Emma! speel ons het lied van Jesaja nu eens, wij zullen allen wel lust gevoelen, eens te zingen!”

Emma plaatste zich voor de piano, sloeg eenige akkoorden aan en weldra stonden allen in:

Een kind is ons geboren,
Gegeven ons een zoon!
Hem zal de wereldkroon,
De heerschappij behooren!
Zijn naam is: Wonderlijk,
God wordt den mensch gelijk
De Raad, de sterke God,
De Bron der eeuwigheid!
De Vredevorst bereidt
Zijn schepslen 't heilrijkst lot!

Een rijksen is ontschoten
Aan de afgehouden stam!
De wortel draagt weer loten,
Immanuel! Hij kwam
De Geest des Heeren Heeren,
Zijn wijsheid, raad en kracht
Zal u, mijn volk regeeren,
o Sterre in Israels nacht

Helder klonk de liefelijke feestwijze door het vertrek. Daarna werd de boom onttakeld en ieder ontving een deel van de aangehangen versnaperingen. Doch bovendien, dáár onder op de tafel lag nog meer. Pieter wist geene woorden voor zijne vreugde te vinden, toen zijn pa hem een groote doos met bouwgereedschap toereikte. Emma en Anna waren verrukt, de eerste met hare keurige werkdoos de andere met het fransche boek, waarnaar zij reeds zoo lang verlangend had uitgezien. Arthur werd door zijne mama met eene uitstekend schoone atlas verrast en . . . Walther? Werd hij vergeten? Met een gelukkig gevoel zag hij in dien blijden kring rond, waar op aller gezicht vreugde te lezen stond. Toch, eene weemoedige gedachte kwam in hem op en een wolk van treurigheid verspreidde zich over het anders heldere gelaat. Hij kon zijne droefheid niet meester worden en toch hij wilde de vreugde voor allen niet met één droevigen trek bederven. Hij had wel weg willen loopen!

Mevrouw Munting werd eenigen tijd opgehouden met het openen van een pakje, dat zij afzonderlijk gelegd had. Eindelijk gelukte het en zij overhandigde het Walther met de woorden:

„Walther, gij zult er wel niet tegen hebben, dat we u als een van onze kinderen behandelen, en, zooveel ik dat vermag, wil ik voor Arthurs vriend eene moeder zijn! Dit heb ik voor u uitgezocht; zie eens, of het u bevalt.”

Walther was getroffen. Met bevende hand nam hij het pakket van mevrouw Munting aan en drukte haar vriendelijk de hand tot dank, doch spreken kon hij niet. Met ziju geschenk in de hand dacht hij aan den tijd, toen zijne goede moeder voor hem zorgde; hij had haar zóó lief gehad en zij hem. Doch van wie hij wel het meest houden kon, nu zijne moeder dood was? Waarschijnlijk zou hij nog lang voortgepeinsd hebben, indien Emma hem niet gevraagd had:

„Wat hebt gij gekregen, Walther. Laat ons het uwe nu ook eens zien! Ge schijnt niets nieuwsgierig daarnaar te zijn.”

Walther werd verlegen en vreezende, dat men hem onverschillig of ondankebaar wanen zou, opende hij haastig het pakje.

„Een album!” riepen allen, „een keurig album!”

„Precies als het mijne,” vulde Arthur aan „laat mij eens zien,” Zij openden het samen. „Ziet ge wel!” riep Arthur verheugd, „Pa heeft er hetzelfde ingeschreven als bij mij. Dat vind ik prettig. Willen we eens omslaan?”

Walther ontdekte de hand van mevrouw Munting en las:

„Lieve Walther!”

Uw vader en uwe moeder hebben u verlaten; de Heer zal u aannemen! Hij is de Vader der weezen en, mocht ge ooit in het leven eene moeder wenschen, die u raadt en voor u zorgt, zoek haar op Rustoord. Ik wil trachten een weinig voor u te zijn, wat uwe lieve mama voor u geweest is; zij zal zegenend op ons beiden néersien.

Uwe u liefhebbende vriendin.

Walther kon zich niet meer bedwingen en heete tranen vloeiden langs zijne wangen; allen hadden medelijden met den armen wees.

„Wel, heb ik goed gekozen?” vroeg mevrouw Munting.

„o Mevrouw, ik dank u,” was het antwoord, „u maakt mij zóó gelukkig met dat prachtige album en vooral met hetgeen daar voor mij instaat. Ik wil u als mijne mama liefhebben!”

„Walther, we willen elkander den weg wijzen, waarop ge aan het eind uwe mama wedervindt. Laat ons samen den Heer veel bidden, dat Hij ons kraecht geeft, daarop te wandelen. Wilt gij mij dat wel beloven? Ik wensch dat zóó vurig voor al mijne kinderen.”

„Ja Mevrouw!” antwoordde de knaap, „ik beloof het u!” De donkere wolk was van zijn gelaat weggevaagd door de vriendelijke woorden der gastvrouw. Zóó verdrijft een enkele zonnestraal de morgennevelen.

Natuurlijk ging er een geruime tijd voorbij, eer ieders geschenk nauwkeurig in oogenschouw genomen was en alsof men vreesde dat de Kerstboom najverig zou worden op al die geschenken, en meenen mocht dat men hem daarvoor ging vergeten, hij kreeg een nieuwe beurt, en het kleine volk wijlde hem zulk eene oplettendheid, alsof men hem voor de eerste maal in zijn fonkelend groen pak zag verschijnen.

„Nu, jongens, het wordt tijd aan bed te gaan denken. 't Is waarlijk negen uur!” zeide de heer Munting.

„Hé, pa! Nu al? En neef heeft ons beloofd. . . .”

„Dat is waar ook! Nu als neef nog wat voor jelui ten beste heeft, hebben wij er vrede mede,” antwoordde de heer Munting, terwijl hij neef met een blik aanzag, waarin scherts en twijfel zich vereenigden, doch de eerste de hoofdrol speelde. Allen verdrongen zich nu om den verteller en deze antwoordde:

„Nu, ja! maar dan moet ge eerst nog eens voor mij zingen, jongens; ik heb dan nog wat tijd om mij te bedenken. Kom, Emma, laat ons nog eens „de Dag des Heils” hooren!”

Weldra werd Emma's spel door de huisgenooten uit volle borst begeleid:

O dag van vrede,
Van zaligheid!
Hoe hebt ge uw stralen
Op de aard verspreid
Zóólang gebeden,
Zóólang verwacht,
Verrijst ge, o Sterre,
In Jakobs nacht!

Der vaadren Hope,
Immanuel,
De Hoogverhoevene
In Israël,
Hij is geboren
In Efrata!
Zingt, Sions rijen:
Halleluja!

Breng Hem 't Hosanna,
Jeruzalem!
Hem, luit en snaren,
Cimbaal en stem!
Geef Gode de eere:
Hij brengt gena
En vrede op aarde!
Halleluja!

En gij, mijn harte,
Wijd Hem uw lied,
Maar ook uw leven!
Vergeet het niet!
Hij geeft zijn Hemel,
Zijn bloed voor u,
En vraagt: Wat wijdt toch
Uw hart mij nu?

„Juist, daarop zal het aankomen!” zeide neef, toen de laatste tonen van het lied tot in den keuken weggestorven waren. Maar, komaan, ik mag u niet te lang uit bed houden en val dus dadelijk met de deur in 't huis:

DE VERTELLING VAN NEEF.

„Ginds, aan de oevers van den heiligen Ganges woonde een groot en machtig koning. Gansch Indië was vol van den roem zijner wijsheid en, waar de Ganges zijne golven stuurde, werd

hij geëerd en gevreesd. Zijn paleis was het prachtigste, dat men immer had aanschouwd. Het had een kristallen vloer met duizend schitterende en fonkelende parelen bestrooid, en zóó uitgebreid was zijne woning, dat hare wanden zich telkens in een nevel voor het gezicht verloren. Des konings hofhouding bestond uit de edelsten des lands. Hun gewaad was glinsterend als het licht, doch al hunne heerlijkheid moest wijken voor de zee van stralen, die uit des konings troon ontsprongen, zóó rijk, zóó mild, dat zijne hovelingen hun gelaat met hunne vleugelen bedekten, als zij tot hem naderden. Zóó leefde de koning en ieder der zijnen was zalig en goed.

In het bekoorlijkste gedeelte van zijn uitgestrekt rijk had de koning een heerlijke gaarde aangelegd. Op een enkel woord van zijnen mond had het weligste gras den grond met een zacht tapijt bekleed, waarop onverwikelijke bloemen hare duizenden kleuren maalden en de lucht met de heerlijkste geuren vervulden. Ginds verhieven de loofboomen hunne trotsche kruinen en wiegden duizend gewikte zangers op hunne takken en twijgen, terwijl zij hun looverdak naar alle zijden uitbreidden, om de dieren des velds en des wouds te beschaduwen. De keur der vruchtboomen boog hunne met gouden en purperen vruchten beladen twijgen tot op de aarde neder. Kortom, het was er schoon en heerlijk! 't Was . . . een paradijs! Slechts twee menschen bewoonden deze heerlijke gaarde. Zij waren de vorst en de vorstin door den koning over al dat schoone gezet en hun edel gelaat en hunne fiere houding toonden dit aan allen, die hen zagen en benijdden. De veelkleurige slang kronkelde voor hen heen en de leeuw vleide zich aan hun voet, terwijl de adelaar en de kolibri wedijverden, wie hen het dichtst op zijde vliegen zonde. Hun oog gebod, hunne hand leidde ze allen. En als de bladeren des hofs ruischten en trilden, als de stille golfjes van den heiligen Ganges, die

door de gaarde vloeyde, luide murmelden, dan verscheen de koning in zijnen lusttuin en sprak met hen en wandelde in hun midden. Doch, in plaats van den koning voortdurend hun dank te brengen in plaats van hem wederliefde te bewijzen, werden zij hoogmoedig, en vergateu hem, wien zij alles te danken hadden. Zij verbonden zich met zijn doodvijand in opstand tegen hem en wilden hem van zijnen lichtenden troon stooten. Toen zond de koning een straal uit zijnen troon neder; deze verterde dat paradijs en veranderde het in eeue aaklige woestenij. De menschen zwicrven en dwaalden nu met hunne kinderen door het rijk van hun koning en een vurig verlangen brandde in hun borst naar al het heerlijke, dat zij eenmaal bezeten hadden. De koning echter had medelijden met hen, want hij had hen lief als zijn oogappel. Zoo ook de zoon des konings, de machtige erfprins. Het smartte hem aan het hart, dat de menschen zich tegen zijn vader verzet hadden en nu de straf hunner overtreding ten eeuwigen dage dragen moesten. Want de koning was rechtvaardig boven alle vorsten en zijn woord kon niet gebroken worden. Wat zouden zij doen? Ziet, dat was reeds vóór lang bepaald, wat zij doen zouden. De koning, wiens wijsheid en goedheid geene grenzen kende, wist reeds van te voren, dat de bewoners van zijn lusttuin tegen hem zonden opstaan en zich zijne straf zouden waardig maken. Ook de erfprins, het evenbeeld zijns vaders, wist het en besloot de menschen van hunne straf te bevrijden. „Ik zelf,“ zoo sprak hij, „zal hunne straf dragen, ik zal in hunne plaats lijden; dan is aan uwe gerechtigheid voldaan en gij kunt uwe menschen, o vader, weêr in genade aannemen!“ Daarom, toen de menschen hun zwerftocht over de aarde begonnen, sprak de koning hun troost in het harte en beloofde hun, dat zijn eigen zoon kroon en troon verlaten zou en in hunne plaats de straf hunner overtreding zou dragen. Een traan van

vreugde blonk in het gelaat der arme schuldigen; zij dankten hun koning voor zijne genade en verlangden vurig naar den tijd, dat de verheven erfprins zijn plan zou ten uitvoer leggen. Om wijze redenen duurde dit echter een geruimen tijd; wel zond de koning telkens zijne knechten om de zwervelingen op te zoeken, hun moed en troost in te spreken en het geloof aan de genade van hun koning en de liefde van zijnen zoon in hun hart te onderhouden. Maar de menschen werden ongeduldig en zeiden: „Wij wachten niet langer, wij zullen trachten, onszelven te helpen en gelukkig te worden, zooals wij eens geweest zijn!“ De koning hoorde dit en het smartte hem, doch hij zond een zijner dienaren tot hen met deze boodschap: „Indien gij altijd en overal doet, wat ik u gebied, dan zult gij gelukkig zijn! Tracht dus daarna! Met vreugde ontvingen de menschen deze tjdning en antwoordden den bode: „Zouden wij niet kunnen? Wij zullen alle geboden onzes konings onderhouden!“ De bode schudde weemoedig het grijze hoofd en verliet hen, om hunne woorden zijnen grooten Zender over te brengen. Zóó togen de menschen huns weegs, maar het was hun zeer moeilijk de geboden van hunnen vorst na te leven. Vroeger was dit hunne vreugde, hun eenig genot, maar sinds zij tegen hem opgestaan waren, was het gansch anders geworden. Onophoudelijk overtraden zij ze en ten laatste vergaten zij niet slechts de hun opgelegde wetten, maar zij wilden zelfs niet meer van hun koning hooren. Als hij zijne dienst-knechten tot hen zond om hen te herinneren aan hunne belofte en het groote loon, dat hen wachtte, bespotten zij ze of mishandelden en doodden zij hen. Toch gevoelden zij zich niet gelukkig en als zij verre achter hen de plaats zagen, waar eenmaal hun heerlijk paradijs gelegen was, dan ontstapte hun eene zucht des verlangens. Dan zochten zij het gelaat huns konings te ontdekken, of het hun vriendelijk en goed zijn mocht. En

weder kwamen des konings dienstknechten en zeiden: „Arme zwer-
velingen, wat zoekt ge en zucht ge te vergeefs! De koning biedt
u zijne liefde weder aan, want zijn eigen zoon zal uwe straf
dfagen en de vrij spraak voor u verdienen! Hij geeft u genade,
neemt ze uit zijne hand aan!“

Doch de menschen schudden treurig het hoofd en den boden
trotsch aanblikkende, antwoordden zij: „Genade willen wij niet!
Zoolang wij zelf nog een denkend hoofd, een edel hart, een
machtigen arm en ijzeren voeten hebben, zoolang zullen wij den-
ken en zoeken en trachten onszelven te helpen. Zeg dat aan
uwen Heer!“ Weemoedig staarden de boden op hen en vraag-
den: „Onze Heer, is hij de uwe dan niet? Heeft hij u niet
lief?“ — „Wij willen geen koning, die ons alleen in genade aan-
nemen wil! Wij kunnen ons niet vernederen!“ Toen wendden
zij des konings dienaren toornig den rug en gingen heen. Zij
groeven in de aarde en werkten in het zweet huns aanschijns.
Zij vonden goud en zilver en edele steenen ook koper en ijzer.
Nu hieuwen zij zich steenen uit de rotsen en bouwden zich
kostbare paleizen; zij versierden ze met het kostelijkste hout uit
de onmetelijke wouden. Zij maakten zich gouden en zilveren
vaten en persten daarin de vrucht van den wijnstok uit. Zij
kleedden zich in purpur en zijde en trachtten de ontevreden-
heid van hun hart te smoren onder de liederen van hunne feest-
malen of te vergeten temidden der heerlijke geuren, die de duizenden
bloemen uit hunne lusttuinen hun tegen ademden. Doch
een worm knaagde aan hun geluk. Midden in hunne drink-
gelagen en des nachts op hun elpenbeenen leger, vertoonde zich
het gelaat huns konings aan hen. Somber en toornig was zijn
oog op hen gevestigd en als zijn mond sprak: „Zijt gij nu ge-
lukkig?“ dan zwegen zij, maar hunne tranen zeiden: „Nee!“
„Waarom neemt gij dan niet de genade aan, die u bewezen is?“

Weder wendden zij zich om, want nòg was hunne kracht niet uitgeput en nòg meenden zij, zichzelf te kunnen helpen. Zij wilden trachten, goed te-zijn en elkander te helpen tot het goede. De edelmoedigheid en de goede trouw zouden hen zalig maken. Zij waren vriendelijk jegens hunne vrienden, vriendelijk ook tegenover hunne vijanden. Medelijden en gevoel, diep gevoel voor anderen bewogen hunne borst. De rijke deelde met milde hand zijne schatten aan de armen mede, de sterke gebruikte zijne macht om den zwakke te beschermen, de wijze leerde den onwijze. Toch . . . de rust keerde in hun hart niet weder, en de trek van toorn op het gelaat huns konings werd niet weggevaagd, evenmin als het heimwee in hun hart stierf naar hunne eerste woning, waar zij toch gelukkiger waren dan nu!

Zij meenden, het ontbrak hun aan de noodige wijsheid. Zij hadden beproefd, den rijkdom huns konings te evenaren, zijne goedheid na te volgen, nu wilden ze wijs zijn, wijs als Hij en alles wetende en kennende, zouden zij slagen. Zij peinsden en droomden. Zij hieven de oogen ten hemel en gingen den loop der sterren na; zij daalden in de diepe kloven der aarde en schreven ter neder, wat ze er vonden. Zij bespiedden de lotgevallen der volken en sloegen een diepen blik in de geheimen van het menschelijk hart. Maar waar zij kwamen en hoever hunne wijsheid zich uitstreckte, achter elken horizont lag nog eene oneindige eeuwigheid, waarvan hun koning alleen wist. Buiten hun bereik lag de gouden sleutel, die hun de poorten van hun paradijs weder openen zou, verre boven al hun zoeken en streven. Eindelijk, zij kwamen er, zij meenden het gevonden te hebben. Aan den uitgang van die gansche wereld, welke zij met hunne gedachten doorkruist hadden, verhief zich een tempel en dáár boven den ingang lazen zij met blijde hope: „o Mensch, hier ligt de sleutel van uw paradijs bewaard!” Zij openden de

gouden poort, maar teleurgesteld keerden zij weder, want daarbinnen ontving hen de grijze bode huns konings en zeide tot hen: „Vreest uwen vorst en doet, wat hij u gebiedt! Neem t de genade zijns zoons aan, want daarin alleen zal uw hart ruste vinden!”

„Wij willen niet!” riepen zij uit, „nog rest ons de kracht van onzen arm. Almachtig zullen wij worden, alvermogend als de koning zelve.” Zoo gingen zij heen en gordden het zwaard aan de heup en trokken het uit de schede en lieten het rusten, dag noch nacht. Snel als de adelvaar, maar ook even wreed als deze, stormden ze voort en wat zich niet onderwierp aan hunnen sterken arm, dat vertraden zij en verwoestten het, en niets was voor hen veilig noch bestand. Alom werden zij gevreesd en geëerbiedigd en de roem van hun naam ging voor hen henen. Maar toch het krijgsumoer kon de klacht des harten niet overstemmen en de stroomen bloeds, die zij vergoten, konden hun dorst niet stillen naar dat oord des vredes, dat ze eenmaal als zaligen hadden bewoond. Moedeloos wierpen zij het zwaard ter neder; al hunne kracht was vergaan en hunne hope vernietigd. Zij zagen om zich heen, doornen en distelen bracht hun de aarde, zij blikten in hun eigen hart... zij gevoelden zich diep ongelukkig. Toen hieven ze de oogen naar de plaats, waar hun koning met liefde en medelijden vervuld, weemoedig al hunne pogingen van verre zag, al hunne klachten hoorde. En als zij zijn blik ontmoetten, zeiden zij: „Wanneer zult gij medelijden hebben met uwe menschen? Wanneer zult gij uwen zoon tot ons zenden? Onze kracht is vergaan, onze hope is vernietigd! Redder der menschen! Kom, o kom!”

Toen openden zich de gouden poorten van het paleis des konings, een stroom van gevleugelde zangers vlood van den troon tot de menschen, eene zee van licht straalde over hunne hoofden

de bergen beefden en de golven van den heiligen Ganges ruischten zóó welluidend, alsof Brahma zelf over hen wandelde. Een liefelijk lied klonk den armen ballingen tegen:

„De zoon des konings heeft zijn troon verlaten en woont onder de menschen; hij zal hun lijden en hunne smarten dragen.

Hij zal des konings harte met hen verzoenen en hun het paradys openen.”

Doch, ziet eens! 't Wordt waarlijk tijd, dat ik eindig,” zeide neef. „Pieter is zóó waar al ingedommeld op Mamaas schoot en ik vrees, als ik vertellen bleef, dat ge allen één voor één zijn voorbeeld volgen zoudt. Daarom, we moesten het hierbij laten. De geschiedenis is ook nog lang. Zoolang de Himmelayatoppen met hun eeuwige sneeuw de bedding van den Ganges vullen, zoolang duurt ook de geschiedenis voort van den grooten koning en zijne onderdanen.”

„Maar,” vraagde Arthur, „is dat wezenlijk eene Indiaansche geschiedenis, mij dunkt, ze komt mij zoo bekend voor, alsof ik ze meer gehoord heb!”

„Het is de geschiedenis van den armen Indiaan en van den rijken Arthur, van dat ongelukkige schiereiland bij den evenaar en van de gansche aarde,” antwoordde neef. „Ik hoop, dat ge deze feestdagen veel daarover denken zult, kinderen, dan is het wellicht onnoodig u later het vervolg der geschiedenis mede te deelen, want uw eigen hart en verstand zullen ze met Gods hulp wel voleinden,”

„Nu, kinderen,” zeide mevrouw Munting, „thans wordt het tijd. Neef heeft u veel te denken gegeven, ik hoop maar, dat ge er heden nog niet over droomt. Dit is zeker, dat we thans allen rust behoeven en als gij neef dankbaar zijt voor het schoone verhaal, dat hij ons vertelde, dan zal hij ook wel zoo goed zijn, om u de dingen, die gij niet begrijpt, morgen eens op te helderen.”

Emma zag Arthur met een gezicht aan, waarop voor ieder duidelijk te lezen stond: „Ik heb meer trek om te luisteren, dan om naar bed te gaan,” maar de onverbiddelijke pendule sloeg half elf. De heer Munting dankte den Heer, voor den heerlijken avond, dien ze samen gesleten hadden en vraagde voor hem en de zijnen, dat zij toch in dit leven zóó door Zijne hand mochten geleid worden, dat al hunne levenspaden op de kribbe van Bethlehem uitliepen, om dáár genade te vinden voor al hunne zonden en een hart, dat zich geheel aan den Heiland der wereld overgeeft. De kinderen namen afscheid en dankten hunne ouders en den verteller recht hartelijk.

„Wat een heerlijke avond, hé!” zeide Walther tot zijn vriend, toen zij bovengekomen waren.

„Keurig!” antwoordde deze, „hebt ge genoeg gehad? Begreep gij die geschiedenis geheel?”

„Niet geheel, maar we zullen haar toch wel onthouden en dan kunnen we er toch over denken. Ik geloof wel, dat uw neef ons heel wat leeren wilde, en 't was boeiend ook.”

Weinige oogenblikken later en de beide vrienden waren in een rustigen slaap de gansche wereld van dien dag vergeten of zij plantten misschien een kerstboom op één der Himmelayatoppen of aan de boorden van den Ganges.

De volgende Zondag ging kalm voorbij. Mevrouw Munting sprak veel met Walther, wakte hem op den Heer te dienen en zijn wil te volgen, ook waar Zijne geboden lijnrecht tegen onze wenschen en neigingen indruischen. En als hij haar zijne zwakheid beleed, spoorde zij hem aan tot gebed en volharding, waarbij zij beloofde, met en voor hem te bidden. Elk harer woorden drong in het hart van den jongen wees en boezemde hem steeds meer genegenheid in voor haar en allen, die op Rustoord hun verblijf hielden. Arthur deelde voornamelijk in het onderhoud

van den heer Munting met zijn neef. Toen het gesprek een oogenblik kwijnde, zeide Arthur: „Pa, u zedet laatst, dat ik voorzichtig moest zijn, mijzelven niet te verliezen, ik heb dat niet begrepen. Wat beteekent dat?”

„Jongen, ik was blijde, dat ge met al uwe gebreken, toch een vriend als veroverd hebt, want de wijze, waarop Walther uw vriend geworden is, weten wij. Ik dacht, dat ge daarop niet weinig trotsch zoudt zijn, wannecr ge er over dacht. Dat ge vergeten zoudt, te bedenken, dat alleen de Heer u daartoe wijsheid en moed gegeven heeft. Dat ge meenen zoudt, het reeds ver gestuurd te hebben in zelfverloochening en zelfoverwinning. Ziet ge zoudt dan zorgeloos worden en niet meer op uzelfven toezien, de Heer zou u overgeven aan uwe eigene hoogmoed en ge zoudt in veel kwaad vallen. Ik wilde dit voorkomen, mijn jongen, daarom waarschuwde ik u.”

„Ik dank u, pa,” antwoordde de knaap, „maar ik zie slechts al te goed, dat ik waarlijk nog zeer weinig geleerd heb van die zelfverloochening. Ik vergeet het honderdmaal, het kost mij moeite en zeer dikwijls. . . .”

„Hebt ge er geene lust in, niet waar?” vulde zijn pa aan. „Geef het niet op, jongenlicf, en als de verzoeking u te sterk wordt, vraag den Heer om hulp, zoek bij Hem moed en kracht. Vraag Hem steeds meer om een nieuw hart, dat Zijn wil gaarne doet, ook met opoffering van den onze. We hebben dit allen noodig, jong en oud.”

Onder deze en dergelijke gesprekken was de dag weldra ten einde. De avond viel en de tafel was opgeruimd, toen Emma en Anna binnentraden en de huisgeuooten uitnoodigden in den schuur te komen. Daarna begaven zij zich met hetzelfde verzoek naar de keuken.

„Wat krijgen we nu?” vroegde neef verwonderd.

„Ja,“ antwoordde mevrouw Munting lachende, „dat is eene geheime verrassing. Ik ben benieuwd, hoe onze Pieter het er afbrengt.“

„Ge maakt mij waarlijk nieuwsgierig, nicht,“ hernam de eerste, „maar ik hoop mij te bedwingen, als gij niet klappen moogt.“

Reeds waren de dienstboden en ook de oude Klaas in de schuur en Emma was druk bezig, ieder zijne plaats te geven, toen de heer Munting met zijne echtgenoot en hun gast insgelijks binnentraden, door de beide knapen gevolgd. Ieder roemde om het zeerst den keurigen kerstboom, waaraan Emma en Anna reeds lang te voren al hun vrijen tijd hadden gewijd.

„En waar is onze Pieter?“ vroeg mevrouw Munting aan Anna.

„Die moet nog even opzeggen, wat hij straks vertellen moet,“ antwoordde de aangesprokene, met den ernst van eene volwassene, die voor eene moeilijke onderneming staat. Eindelijk hadden allen hunne plaatsen ingenomen en Walther kon zich niet weerhouden te lachen, toen hij de bedrijvigheid van Anna en Emma zag. Weldra trad Pieter de schuur in. Zonder naar iemand om te zien, trad hij allen voorbij, klom met haastige drift over de banken en plaatste zich recht voor den boom.

„Emma, laat ons nu beginnen!“ zeide hij ongeduldig.

„Nu, broertje, ge zijt zoo haastig gebakken! Ge komt juist hier en nu hebt ge reeds haast“, antwoordde zijne zuster.

„Ja, ja,“ antwoordde Pieter, ietwat heftig, „gij praat goed, Emma, maar nu zit het er in en als we nu zoo lang wachten, is het er weêr uit, weet ge. Zie, ik weet al niet eene meer water op „dat“ volgt.“

„Op „dat?“ Op welk „dat“ moet het dan wezen? Laat Anna het je nog maar eens zeggen, want ik houd mijn hart vast, als ge het er niet goed afbrengt. Wij beginnen zóó dadelijk!“

„Neen, neen! wacht nog maar even. Anna moet het mij eerst nog eens zeggen, hoor! Ik kan nog niet beginnen!“

„Zie, daar hebt ge het nu al! We zijn allen klaar en nu moeten we ons om u nog ophouden. 't Was ook dwaas, dat we het deden“.

„Nu, begin dan maar!“ zeide Pieter gelaten.

Zij, die zóó dicht bij hen stonden of zaten, dat ze van dit half luid gesprek iets opvangen konden, werden zeer tot lachen geprikkeld, vooral toen Pieter, nu in peinzende houding met afgemeten schreden, het hoofd naar den grond gebogen, in de opene ruimte om den boom heen en weder liep, terwijl zijne zusjes de laatste hand aan de kaarsen legden. Nu zong het drietal een lief tweestemmig kerstlied, waaraan de aanwezigen welverdienden bijval schonken. Daarop begon Pieter: „Het is om het heerlijke Kerstfeest, dat... dat... is het om het heerlijke Kerstfeest, dat...“ Hij stak den eenen vinger in den mond, trok een bedenkelijk gezicht, zag daarop zijne zusters aan en zeide zacht tot Anna: „Nu, wat volgt er dan ook weér?“ „Wij allen hier vergaderd“ vulde Anna aan. „O Ja!“ viel Pieter in, „ik zal nog maar eens overnieuw beginnen. Het is om den heerlijken Kerstboom, dat wij allen hier vergaderd,... en dan?“ waarop hij weder beurtelings Anna en Emma aanzag. De enkelen, die zich tot hiertoe goed gehouden hadden, konden ook thans eenen verkropten lach niet bedwingen. Toen eindelijk onze Pieter geen raad meer wist, zocht hij een goeden uitweg, klom ijlings weder over de banken en verbergde zijn half lachend, half verlegen gelaat in den schoot zijner mama. De heer Munting legde zijne hand op het hoofd van den knaap en zeide:

„Nu jongenlief, ge hebt u ferm gehouden, ge hebt gedaan, wat ge kondt. Eene redevoering houden, dat is ook uw werk niet.“

Meteen maakte hij echter van de gelegenheid gebruik, om de dienstdoden de geschiedenis en de beteekenis van het Kerstfeest te

vertellen en hen aan te manen, deze heerlijke dagen niet voorbij te laten gaan, zonder in gedachte en hart aan de kribbe van Bethlehem te hebben vertoefd. Daarna riepen Emma en Anna de vrouwelijke dienstboden tot zich, en overhandigden hun de voor hen bestemde geschenken, terwijl Pieter den mannelijken het hunne overreikte, waarbij hij zelfs zijne mislukte poging om het woord te voeren geheel vergat. Alleen Klaas maakte eene uitzondering; de meisjes hadden met Arthur afgesproken, dat Walther dit zou geven in naam van hen allen. Walther wenschte echter dat Pieter ook den ouden Klaas het zijne geven zou, daar hij zich als gast hiertoe gansch niet gerechtigd vond. De oude man was in de wolken en dankte zijne jonge vrienden hartelijk:

„'t Is toch zondel!“ zeide hij, „ge houdt niet op, mij te verrassen. Nu, ik heb een heerlijk Kerstfeest en als ik niet wist, dat mij daarboven nog een beter wachtte, ziel, dan zou ik haast verlangen, het nog tienmaal zóó te vieren. Maar oude Klaas verlangt naar huis.“

't Was treffend, een grijsaard zóó over den hemel te hocrn spreken! Walther zou het nooit vergeten. Hij sprak er over tot mevrouw Munting.

„'t Is vreemd, dat die oude man zóó naar zijn dood verlangt. Ik heb wel eens gehoord, dat ieder, die den Heer lief heeft, verlangt van deze aarde weggenomen te worden. Als dat waar is, gelijkt het er bij mij nog niets op. Ik zou zoo gaarne nog wat hier leven.“

„Mijn jongen, hoe meer gij den Heer lief hebt, des te meer zult ge verlangen, altijd bij Hem te zijn en Hem volmaakt te kunnen dienen, waarin wij hier zoo dikwijls verhinderd worden.

Dáár zijn wij allen rein en goed, hier werkt steeds onze lust tot het kwade nog in ons. Hier moeten wij voortdurend strijden tegen de verleiding tot de zonde, dúúr hebben wij in onzen Heer

Jezus de zonde overwonnen. Bovendien, hoe ouder gij wordt, Walther, des te meer zorg en leed zult ge ontmoeten op den weg door dit leven en als de Heer u vergunt, zoo oud te worden als Klaas, dan zult ge met hem verlangen naar „huis,“ althans ik hoop, dat gij leeren zult, den hemel als uw te huis aan te zien!” zeide mevrouw Munting „Maar zeg mij eens, Walther, verlangt gij dan niet om uwe mama weer te zien?”

„Jawel, mevrouw,“ antwoordde de knaap, „dàt wel, maar...”

„Gij hebt nog niet geleerd, naar sterven te verlangen, niet waar?” vulde zijne gastvrouw aan.

„Neen, mevrouw!” hernam Walther eenigszins beschoornd.

„Juist, mijn jongen! Zoek den Heer, zoek Hem vroeg, zoek Hem dagelijks en Hij zal het u leeren.”

De gansche week werd aangenaam gesleten. De jongens speelden naar hartelust en neef hielp dapper mede. Gelukkig, dat het een beetje bleef vriezen en de sneeuw uitmuntend was om te... Doch, gij zult dit zelf wel aanvullen, jonge lezers, vooral gij, die na een half jaar op „de kostschool“ te hebben doorgemaakt, de wintervacantie tehuis doorbrengt. Voor het laatst brengen we een bezoek op ons Rustoord, waar gij en ik menig genoegelijk uur in gedachten hebben doorgebracht. 't Is ondejaarsavond. Emma, Anna en Pieter zijn ter ruste; 't is dan ook reeds bij middernacht. Arthur en Walther hebben het voorrecht, het nieuwe jaar te midden van den huiselijken kring in te wachten. De heer Munting heeft zich eenigen tijd met zijn neef onderhouden over den ernst van zulk een nre, waarin een gansche jaarkring met al, wat daarin door ons gedaan en verzuimd werd, wegzinkt in de eeuwigheid. De beide vrienden luisterden met belangstelling. „Vroeger geloofde men, dat een engel aan het einde van onzen jaarkring onze rekening opmaakte en aantekende in het boek

der gedachtenis zoo wij een tekort hadden aan goede daden. Waarlijk, indien dat waar is, dan zal het cijfer voor een ieder onzer ontzaggelijk zijn, denkt ge niet, jongens?" en hierbij wendde hij zich tot de beide knapen. „Hebt gij uwe rekening reeds opgemaakt? Zoo niet, doet het dan nu nog en mocht gij te kort komen, belijd het met berouw aan Hem, die voor al onze zonden volkomen betaald heeft met zijn dierbaar bloed." Er volgde een oogenblik van diep stilzwijgen. Ieder had te rekenen, ieder kwam te kort, wellicht beleed ieder zijne schuld met berouw aan Hem, die ook een enkele zucht van het hart verstaat, als zij gepaard gaat met het vaste voornemen, voortaan Hem te dienen met een volkomen hart. „Twaalf!" klonk het op de pendule.

En nu, moeten wij afscheid nemen, jongens! wij samen van Rustoord en onze beide vrienden, gij van mij en ik van u. Meer tijd wil ik u niet rooven ten koste van de wintersneeuw, den kerstboom en ik weet niet, wat uwe vacantie u nog meer aangenaams oplevert. Doch één wensch nog, eene bede voor u allen, waarvan ik eerst later heb leeren begrijpen, dat ze u goed is:

Nooit glinstere u dat sneeuwkleed des winters zoo verblindend tegen, dat ge vergeten zoudt, geheel vergeten aan den vroegen of laten winter uws levens te denken! Nooit moge de glans van de honderden lichten in den kerstboom u de oogen zóó bekoren, dat ge zelfs op Kerstmis het Licht der wereld niet voor uw jeugdig hart en op uw levenspad zoudt begeeren! Nooit doe u het genoeg van den huiselijken en gezelligen oudejaars avond den ernst vergeten van die laatste ure, als u een jaar ontvalt van uw leven, dat, wie zal het zeggen, hoe weinig jaren slechts telt, waarvan gij rekenschap zult moeten geven aan God en aan u zelve! Vaart allen wel!

I N H O U D.

	Pag.
Op Rustoord	1
Op School	20
De Wereld in 't klein	31
Overwinnen en overwonnen	51
Ernstige Roepstemmen	72
Een nieuw Leven	85
De laatste dagen des jaars	107
